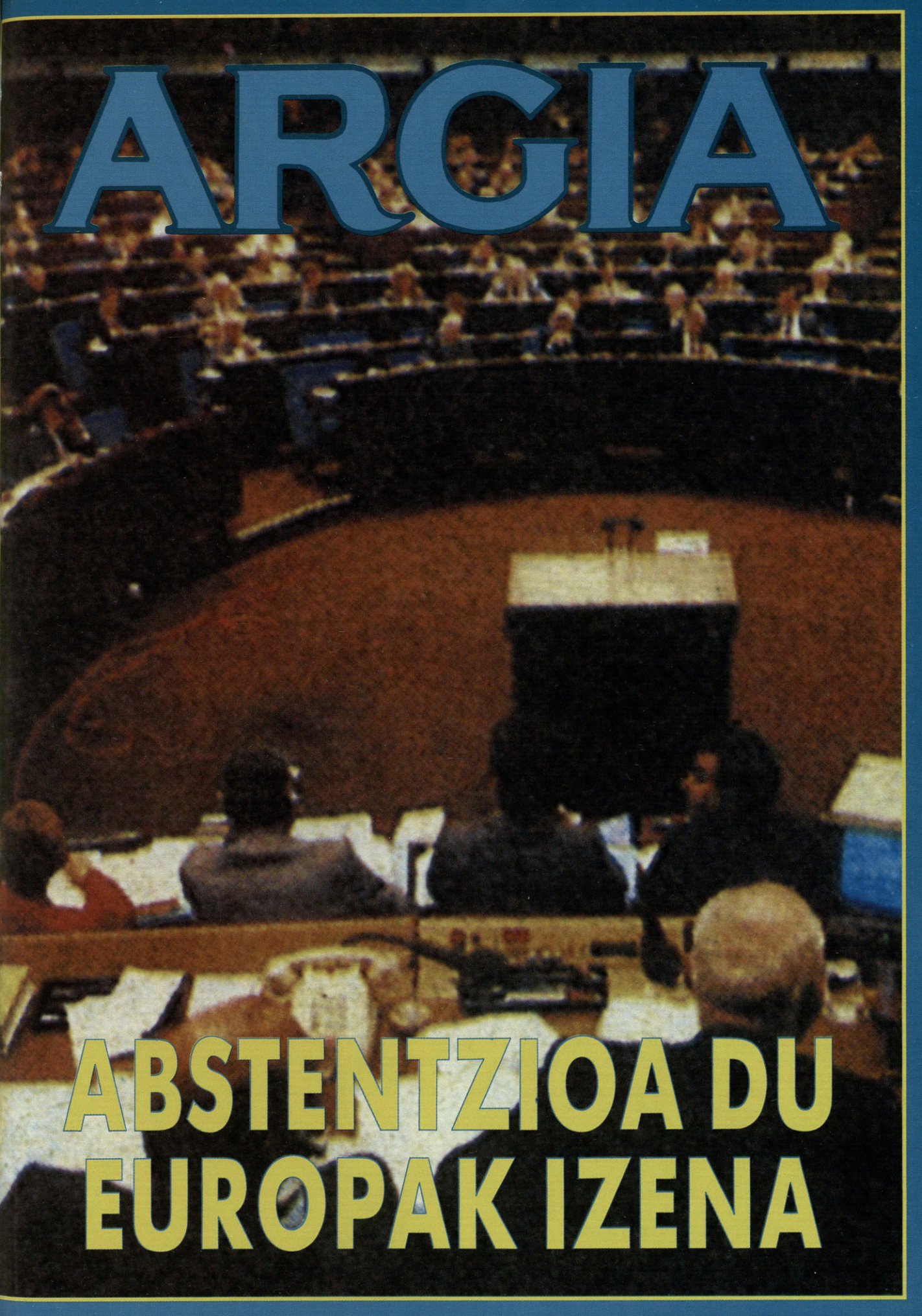




ARGIA

ABSTENTZIOA DU EUROPAK IZENA

EKO ALTZA
Larratxo ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

**AUTO SERVICIO
DURANGO**
Refentxu kalea 30
DURANGO

**MERKEK
IGLESIAS**
TRINTXERPE

EKO AIETE
Grupo Etxadi. Telf.: 21 14 88
AIETE. DONOSTIA

**S.JUAN BAUTISTA
Kooperatiba**
Villas auzoa. Telf.: 55 01 99
HERNANI

SUPER AMARA
Isabel II.a, 16 zbk. Telf.: 46 11 77
DONOSTIA

BETI MERKEK
Loiola kalea 12.
DONOSTIA

EKO ASTEASU
Keelavite poligonoa 2/g.
Telf.: 69 25 26. ASTEASU

**AUTOSERVICIO
VILLALBA**
Urkizu, 13. Telf.: 12 05 73—71 61 60
San Juan, 9. Telf.: 70 26 38
EIBAR

EKO TOLOSA
TOLOSA

Vivodist

1.250. zenbakia

4.— Astegiroa.

POLITIKA

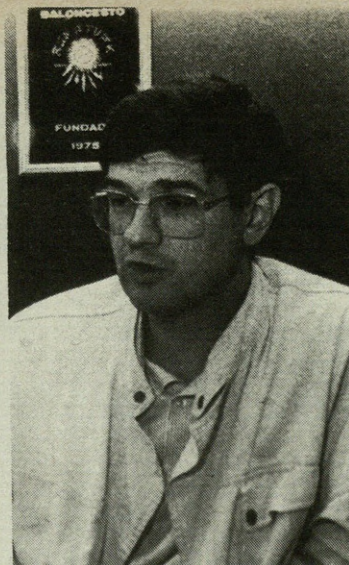
- 12.— Politika laburrak.
- 13.— Europako hauteskunderen biharamun ondoko aliantzak. N. Arrastoa.
- 16.— Kronika politikoa.
- 18.— Amerikako Estatu Batuak boterea apur bat galtzen hasita munduan. P. Sastre.

ERREPORTAIK

- 22.— Irungo Montero mataderoa PSOEn jokupean. L. Aristi.
- 26.— Hondartzen egoera ez da osasungarria. A. Gutierrez.
- 35.— Eraikuntza lanetan soketatik zintzilik. I. Murua.
- 38.— Ifiaki Almandoz: «Askatuak basket taldeari ez diogu etorkizunik antzematen». J.J. Petrikorena.
- 42.— Sarako itzulia mugak urratzen. L. Aristi.

KULTURA

- 45.— Kultur ataria.
- 46.— «Akerlarru», Maskarada taldeak kale antzerkiarekin adio. L. Agirre.
- 48.— Jota Kie-ren «Joxemai Beltza» diskoa laster kalean. S. Makazaga.
- 50.— Lekeitioko Bileran sorkuntzazko zinema ugaria sorpresa. Sabiño.
- 52.— Kulturaren aste borroastea.
- 55.— Munduan zabaletik kultura: Spike Lee zinegilea. J.M. Heritz.
- 58.— Azkena.



EUROPAKO HAUTESKUNDEen biharamuna bizi dugu oraindik, eta orain bai abstenitu beharra. Baina ezagutzen al dituzu ALDERDI ABERTZALEek Strasbourgen lotuko dituzten ALIANTZAK? Politika orrialdeetako mami nagusia duzu horixe, nazioarte mailakoarekin lagundua: Amerikako ESTATU BATUei munduan barrenako BOTEREA ahultzen ari omen zaie. Erdiko erreportaien artean: MONTERO hiltegiaren inguruko azken aferei buruzkoa, HONDARTZEN egoera tamalgarriaz jorratua, edo LANBIDE arriskutsuei eskainia. Kultur orrialdeetan: LEKEITIOko ZINEMA Bileraz nola JOTA KIERen azken diskoaz. Elkar hizketa nagusia ASKATUAK saskibaloitako lehendakaria den I. ALMANDOZekin, zeinak ekipoa desagertzeko zorian dagoela adierazi digun.

Jabea: Zeruko ARGIA S.A.L.

ARGIA egiten dugu:

Donostia: Mikel Antza, Gorka Arrese, Mikel Arrieta, Josu Landa, Xabier Lekuona, Joan Oiz, Juan Jose Petrikorena, Pablo Sastre, Ifiaki Uribe, Pello Zubiria.

Bilbon: Jesus Artetxe, Arturo Izarzelai, Luis Fernandez, Ermite Madariaga, Laura Mintegi, Imanol Murua, Jon Sarasua, Ifiaki Uriarte, Pello Urzelai.

Gasteizen: Bagare euskaltokikoak.

Iparaldean: Isabel Etxeberria, Tala.

Iruñean: Ifiaki Camino, Marta Diez, Joxe Martin Gogorza, Imanol Haranburu, Itziar Mendibe.

Kolaboratzalleak: Xabier Agirre, Enrike Amonariz, Jon Mikel Arano, Ladix Arrosagari, Anton Azkargorta, Joxe Azurmendi, Balerre Bakaikoa, M.J. Barandiaran, Amaia Elosegi, Enbido, Xarlot Etxezaharreta, Joxean Gezalaga 'Zaldubi', Mielanjel Harana, Ifiaki Irazabalbeitia, Mikel Iribarren, Gure Irrati-koak, Irulegi Irrati-koak, Xiberoko Boza Irrati-koak, Koldo Izaguirre, Kanko Izpizua, Edorta Jimenez, Karmelo Landa, Emilio Lopez Adan 'Belta', Bego Montorio, Morau eta Martin, Allande Sokarros, Joan Mari Torrealdai, J.L. Alvarez 'Txillardegi', Asisko Urmeneta, Mikel Zabaleta eta Patxi Zarautz, Joxemi Zumalabe, Xalbardin.

Diselnu eta montajea: Eneko Abrego, Leire Albiu, Jon Barandiaran eta Patxi Puertas.

Fotomekanika: Agus Barandiaran.

Azala: Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Lema 7

Promozioa eta Administrazioa: Txumai Iturria.

Ardura teknikoak: Simeon Barroso, J. Jose De Marcos, Xabier Agirre.

D.L.: 80—1963.

Helbideak: ARGIA, Mundaiz bidea z/g. 20012 Donostia. / Ibañeta de Bilbao 3, 7.a. 48009 Bilbo.

Telefonoak: (943)283399, (94)4248543.

Telefexa: (943)293613.

Inprimategia: ANTZA inprimategia.

1989. urterako harpidetza sariak: (BEZ barne)

Hego Euskal Herria.....	6.500 pezeta.
Ipar Euskal Herria.....	430 libera.
Estatu Espainola.....	6.500 pezeta.
Beste atzerriak.....	8.600 pezeta.
Airez.....	13.000 pezeta.

te erreferentzia, beste batzuk Espainiakoa, katalana edota anglosajoa. Eritzi eta teoria interesgarriak badira, asko eta asko esango genuke, baina dispersio horrek interesa kentzen dio. Geure alorrean, «Jakin»ek duela urte pare bat argitaratutako dossierraren osagarri izan daitezke liburu honen zenbait lan.

Hamaika hizlarietatik lau euskaldunak dira. Laura Mintegik egindakoa («Las mujeres, ¿escriben diferente?») «Jakin» argitaratutakoaren itzulpen-laburpena da eta alde horretatik ez dago berririk apenas. Maite Gonzalez —ordukoan bezala— Merçe Rodoredaren narraztibaz ari da, baina zenbait puntu berri ere agertuz. Berritasun aldetik interesgarrienak Tere Irastortza eta Itxaro Bordaren lanak dira. Terek bi idazlan argitaratzen ditu, zein baino zein politagoak: «Emakumeon

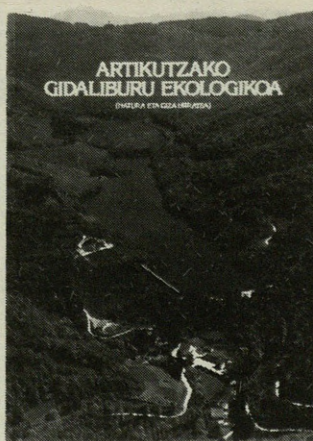
deskribapena kantutegietan» («Jakin»erako egin zutenaren aintzinsolas gisa aurkeztu liteke) eta «Ausentzia amodiozko literaturan». Falta gabe irakurri beharrekoak eritzi diegu. Itxaro Bordaren lehenbiziko lanak euskal emakume idazleen zerrendatze hutsa egiten du, baina bigarrenean («Situación de la mujer en la literatura clerical») kontutan hartzeko moduko ikuspegi eta eritziak agertzen ditu.

Izenburua: Artikutzako gida-liburu ekologikoa.

Egilea: Arantzadi Elkartea.

Argitaratzailea: Donostiako Udala.

Askok jakingo baina gehienek jakingo ez dutenez, Artikutza Nafarroako lurraldean egon arren Donostiako Udapeal dagoen eremua da. 1919 urtean gertatu zen bitxikeria hori, Donostia



urez hornitzeko beharrez. Duela urte gutxi arte ere ur-hornitzaile izan da Artikutza, parke itxi bezala zainduz, zinegotziren baten laguntzaz ez bazen ezin bait zen bertara sartu. Hortik etorri zaio gaur egun daukan izugarritzko aberastasun naturala, txikitxoia izanda ere. Egun sar daiteke aberastasun horiek gertutik gozatzea, bertan udal alber-

gea jarri dute eta. Arantzadi Elkartek burutu eta Udalak argitaratu duen liburu honen bidez, gida-liburu paregabea izango du bidazti naturazaleak.

Bertan duzu animalia eta landare mota ugarien deskribapen grafikoa eta idatzizkoa. Hondar kulturalik ere aurki daiteke orrialdeotan: burdinolen hondarrak, zubi zaharrak, sinbolo magikodun mugarrak ezkuak, trenbideen taiuketa, ikazkinen eta gerrateetako isladak, e.a. Aberatsa uste genuen Artikutza, baina orain are aberatsagoa aurkitu dugu liburu honen bidez. Oiarzundik gorako bidea hartu beharko dugu halako batean, liburu hau eta bertan ageri diren mapa eta argibideak besapean hartuta.

ASTE HONETAN NABARMEN

Soziologia ere orokortu egiten euskaraz

EDORTA JIMENEZ

Izenburua: Soziologia orokorra.

Egilea: Jokin Apalategi.

Argitaletxea: UEU.

Hautealdiko uretatik irteten berriak garelako, soziologoen lehorra jasan behar izango dugu hurrengo egunotan, datuen ehizean ibili ondoren, interpretazioen sasoia heldu bait zaie adi-tuei. Nortzu dira, baina, soziologoak?

Egunokin askok egin bide duen galdera hori berori —«tribuko azti iragarle eta igarile berriak ote dira?»— Jokin Apalategi ere saiatu zaigu argitzen, bere azken liburuan, hots, «Soziologia orokorra» izeneko honetan.

Liburua UEUak argitaratu du eta, ia ia heraz, irakas-kuntza hutsarako liburua da kasik. Berezia da liburua, hala ere, Jokin Apalategik eskaintzen diguna testu-bilduma bait da, berak itzulitako zati esanguratsuz osatua.

Sarritan kexatu izaten dira irakasleak, besteak beste, testu-libururik bai baina, oinarritzko irakurgairik ez dugula euskaraz. Soziologiaren arloan, haatik, kexa hori kentzeko lehen urratsa emanik dugu.

Hiru zati nagusi ditu liburua. Hasierakoan, zientzia eta ikerketa soziologikoren aintzindarien zati laburrak ekarri dizkigu Ataungoak. Lehenengo testuoi dagokienez Platon, Aristotele, Moro eta zortzirtarteko besterenak—, gaitz egiten da, benetan, literatura ala zer diren beriztea. Hemengo zatiak irakurtzean, jatorritzko obra osoa ere irakurtzeko mina mintzen da. Zoritarrez, orain arte euskaraz duguna ez da lar. Izan bedi ataltxo hau, hala bada, lekutxo edo tarte esateko zelan Jokin Zaitegik eskerturiko Plantonen lanek, orain ahazturaren errepu-

blika duten aintzinako ediziotik bertatik, argitalpen egoki eta egokitua aldarrikatzen duten, esate batera-ko.

«Soziologia eta soziologiak edo zientzia soziologikoren definizio saio bat» iragartzen zaigu bigarren zatian (Aurrekoan esan ez badut ere, testu guztiek dute sarrera eta bibliografia bana, lagungarritzat, «soziologia orokorraren irakas-kuntzarako memoria bait da hau). Egileak zientziazat duen soziologiaren sorgunean gara bigarren atal honetan. Sorgunean abiatzen direnak, aldiz, askotxo dira. Hala da ezen, hirugarren atal bat beharko da munduko soziologiaren korrante, autore eta obren mapa-atlas historikoa osatzeko.

Liburua osoago osatzearen edo, aintzinsola eta gibelsolasa ere ezarri dizkio Apalategik. Eder eritzi diot

aintzinsolari. Zerk ekarri zuen bera antropologiaren eremuetara azaldu guran, belaunaldi-testigantza utzi digu idatzia sarrerako hitzetan. Gibelsolasean, aldiz, irakurle gehienok izan dezakegun galdera argitzen saiatzen da, hain zuzen ere, zer harreman existitzen den soziologiaren eta antropologiaren artean. Tumatxa ez-adituontzat ehun eta hogeitazortzi orrialdeok.

Sorgin edo azti ikasketa modernoak euskaraz egiteko beste urrats bat, beraz. Bestalde, behiola erosi zenuen erdal «Soziologiaren hastapenak» haren ordekoztat ipintzeko ere, ez da makala liburua hau berau, zeren, inoizkoren baten, soziologia zertan den denok jakin gura izan eta «sarrera» erosi bait dugu, erdaraz. Zuk zeuk ere.

Andregaiaren aita Fumanchu eta Cosa Nostra asteazkenean

Telebista

Aste honetarako ditugun pelikulak hiru mota oso ezberdinetakoak dira. Falta ezin den amerikar pelikula, bikote baten erlazioa eta heuren sendien arteko ikusezina agertzen digu. Aktore honekin ospetsuekin eginiko 1950eko pelikula hau da, larunbat gauekoarekin batera, asteko azukre giroa sortuko digun filme pare. Azken hau, italiarra, bertako mafiaren gora behera latzen inguruan murgiltzen gaitun mafiaren gora beherak agertzen dituen pelikula interesgarria da. Azkenik, haurrentzat, Fumanchuren komeriei buruzko denborapasanekua.

Igandean, bazkal osteko zienan, «*Andregaiaren aita*». Banks familiak Kay eta Buckley Dunstan—en ezkontza begi txarrez ikusten du. Denboraz bi familien arazoa, bikotearengain somatzen lagako da. Zuzendaria: Vicente Minelli. Antzezleak: Spencer Tracy, Joan Bennett eta Elizabeth Taylor.

Asteazkeneko zine panatailan, «*Fiendish Plot of Dr. Fumanchu*». Fumanchu doktorea, oztupo guztien gain, bizitza eternalaren elixira lortzeko ahaleginetan ari da gogorki. Honen bidez mundua menepartzeko aukera eskuratuko luke. Zuzendaria: Piers Haggard. Antzezleak: Helen Mirren, Steve Franken eta Simon Willians.

Larunbat gaueko pelikulan, «*Zergatik asesinatzen da majistratu bat?*». Mafiari buruz egin beharreko pelikula batek «Cosa Nostra»ko buruen erantzun azkar bat sortzen du, filma kalera atera ez dadin. Pelikularen zuzendaria Pálermoko majistratua eta Siciliako beste zenbait kargurerekin jartzen da kontaktuan. Errealizatzailak lehen irudiak hartu bezain laster, majistratua erahiltzen dute. Zuzendaria: Damiano Damiani. Antzezleak: Francoise Fabian, Franco Nero eta Marco Guglielmi.



Igandean, bazkal osteko zienan, «*Andregaiaren aita*». Banks familiak Kay eta Buckley Dunstan—en

ezkontza begi txarrez ikusten du. Denboraz bi familien arazoa, bikotearengain somatzen lagako da.

Aberasturi-k ETB 2n

Gorordoren zuzendaritzapean Euskal telebistaren erdal kanala sortu zutenean, gaur egun gauzatzen ari den euskararen aurka eginiko ekintzarik gogorrenetarikoa lehen urratsa eman zen. «Batipat euskara eta euskal kulturaren sustapenerako izango den tresna nagusia», ETB, errentagarritasun politiko eta ekonomikoen menpe jarri dute.

Euskal telebistan egiten ari diren politikarekin, ETB 1 kanal kulturaltxo bat bezala planteatu dute eta ETB 2ri eman diote garrantzi handiena ikusleko aldetik. Baiezta-pen hau oinarritzeko, azken denboraldian kausitzen ari direnak soegitea nahikoa da. Egia da ETBko euskal kanalean zenbait aurrepausu eman direla («Banan Banan») eta produkzio propioko zenbait lorpenetan ahaleginak behintzat egin dira («Funtzioa», «Hemen eta Munduan»). Baina orohar egiten ari dena, erdal kanalaren bultzatze garbia besterik ez da. Horren adierazgarri nabarmen bihurtzen

da egunotan ETBen dagoen susmoa, Mariano Ferrer eta Andres Aberasturiren fitxaje posibleak. Susmo honekin batera eta ziurra den beste berri bat, eztabaida saioen eraberritzea dugu. Ezbaian saioa «amaituko» dute eta erdal kanalean beste eztabaida programa bat ezarriko dute, ziur aski Mariano Ferreren zuzendaritzapean.

Honek burura dakarkigun erreflexioa bikoitza da. Lehenik eta programazio edo laguntza ekonomiko aldetik, garbi dago infraegitura gehiena erdal kanalera pasatzen ari direla. Saio oso garestiak alokatzen dira, pertsonaia oso garestiak fitxatzen dira eta «plato fuerte» asko bertan kokatzen dizkigute. Politikoki bestalde, euskal kanalaren inguruan imajin oso abertzale bat eskeini nahi digutela dirudi. Eztabaida saioak kendu, haurrentzako programazio berezi ugari, kirol mordoak, zuzeneko kirol eta kultural ikuskizun piloa... Gainera euskarazko eztabaida saioak oso beharrezkoak dira eta euskal ikuslegoa beti atera izan da heuren alde. Azken finean ETB kontrolatzen duten betikoek, berriz ere, beraien euskara eta euskal kulturaren aldeko jarrera argitu digute, ETB 2ren aldeko etengabeko apostu honetan. Mariano Ferrer eta Andres Aberasturi fitxatzen badituzte, erdal kanala aberasturik gertatuko zaigu, oraindik eta gehiago.

XABIER BENITO

zinema

Intxaurrendoko kultur etxean, hilaren 27an, asteartez, "Noeren untzia" goizeko 11etan eta hilaren 30ean, ostiralean, arratsaldeko 6etatik aurrera "Quo vadis" filmeak ikusgai.

Loiolako Hontzak ikaragarritzko adioa

Terre gaua izenburupean, datorren ostiralean, ekainak 30, Donostiako "Hontza" zine klub loiolatarrak amaiera emango dio 88-89 zinemaldiari. Hain zuzen ere, luntx, ezuste batzu eta guzti, gaueko 10etan hasiko den saioak bi filme eskainiko dizkigu: bata, 1984. urtean West Craven-ek plazaratutako "Pesadilla en Elm Street" eta bestea, Gary Shermanek 1980.ean burututako "Muertos y enterrados". Azkenik aipatu, dohanezko sarrera izango duen pantailaratze honen markoa parke zaharra izango dela.

Almodovar frontoian

Sagues auzune donostiarra-ko pilotalekuaren babesean bi zinema emanaldi izango ditugu Grosen arratseko 10,30etatik aurrera. Batetik, ekainaren 27an, asteartez, "Yo, Cristina F." izenburutakoa; eta bestetik biharamunean, ekainak 28, P. Almodóvarren "La ley del deseo". Biek sarrera debalde.



Suediar zinemagintza Donostian.- Antzoki Zaharra zinemagintza suediarriaren bi aintzindari eskainitako zikloaren bigarren atala aurkeztuz eta Victor Sjöström-en filmeak pantailaratuta, aste honetan Stiller zuzendariari egokituak zaio txanda. Hain zuzen, hona hemen aste honetan ikus ahal izango ditugun filmek: astelehenez, hilak 26, "Grogg kapitaina eta bere portreta" laburra, "Maitasuna eta kazetaritza" (1916) eta "Lore gorriaren kantua" (1919). Biharamunean, hilak 27, "Thomas Graal-en filmerik hoberena" eta "Thomas Graalen semerik onena". Asteazkenean, hilak 28, "Grogg kapitaina eta gorputz arrotzak" eta "Arno jaunaren altxorra". Azkenik ekainaren 29an, ostegunean, "Erotikon" eta "Gunnar Hedes-en ele zaharra".

FASek agur

ekaina

26 Zinema eskaintza oparo bat atzera utziaz eta, batez ere, frantziar zinemagintzari eskainitako zikloa itxiaz, datorren astelehenean zine klub bilbotar honek aurtengo zine

lenboraldiari amaiera emango dio arratsaldeko 7,30etan San Bizente kaleko aretoan, berezko bertsoian eta gaztelarazko azpituluek, "L'argent" ("Dirua") zintaren bitartez. Urri-rarte beraz!



Irrintzi gorra

Australiako famili arrunt baten alaba, jaio berria desagertzen da kanpin batetan. Inguruak bertoko aborigenoentzat sakratuak dira, bertan azaltzen baita haien zati hain sakratua den haitz gorri itzela. Desagerketa hau filme osoan zehar kuestionatua izango da. Hasierako irudietan, bapatean gertatzen da, animalia batek, 'dingo' batek, zakur-otso tzar batek jaio-berria badarozala. Baina hurrengo irudietan, eta pelikularen parte haundiegi batean, emakume honi egiten zaion auzia izango da. Auzian zehar Australia osoa hunkituta izango da, eta auzia baino inguruko gizarte erreakzioak, eta batez ere komunikabideek nola puzten dituzten gertakizunok nabariaren geratzen dira. Alde horretatik badirudi hemengo begiez ikusirik Australiako gizarteak ez daukala beste zereginik horretan burubelari, bihotzbero eta bortizkiro sartzeari baino. Batek bere buruari galde diezaioke noraino ez ote diren asperitzen Australiako biztanleek inoren praktetan sartzeko. Badirudi 'fait divers' honen bitartez hango gizartearen hutsalakeria neur dezakegula eta istorioa bera, lehen mailan ikusi beharrean, zeharka eta bigarren planoan dauden pertsonaiak begiratu behar direla. Meryl Streep-en jokamoldea ere oso fededuna da, eta zuzendariak badirudi Meryl Streep zuzendu baino bera zuzendua izan dela. Filmearen parte haundiena auziari emana dago eta zuzendariak ez du jakin erritmoa mantentzen. Egia esan, lehen parteak eta azken hunkigarriak baldin badira ere, erdiko tarte hori zinez eta minez luzeegia da benetan, bertoko biztanleek ere (pelikulan) piperrik ulertzen ez dutelarik, baina bai denborapasa edo, desafioak egiten dituzte Meryl Streep-en erruaz edo errugabeaz. Hala eta guztiz ere filmeari happy end bat ematea lortzen du zuzendariak. Baina azken batean gauzak errealki nola gertatu ziren jakitera iritsiko ez garelarik. Fait divers hau ere benetazko, errealitatean gertaturiko, istorio batean oinarriturik dugu.

EDURNE

□ «A Cry In The Dark». Zuzendaria: F. Schepesi. Gidoia: Robert Caswell, F. Schepesi. Argazkia: Ian Baker. Musika: Bruce Smeaton. Aktoreak: Meryl Streep, Sam Neill.

antzerkia



■ **Burunda** frontoi al-
tsasuarran, datorren
ostiralean, hilak **30**, Iñigo
Aritz ikastolak Pepe Ru-
bianesen "Sin palabras"
muntaia aurkeztuko digu
gaueko 10etan hasita.

■ Donostiako Txofre
plazan, hilaren
30ean, ostiralean, "Gora-
kada" taldeak "Tartalo
eta artzaina" txontxongi-
lo ikuskizuna eskainiko
digu arratsaldeko 6etan.

Kukubiltxo kaleak astinduz

Hona hemen kale anima-
zioaren maisu hauek aste
honetan plazaratuko dituz-
ten ikuskizunen berri: Hila-
ren **26**an, astelehenez, Her-
naniko Biteri plazan eguer-
diko 12etan. **29**an, ostegu-
nez, Loiolako parke zaha-
rrean "Zokozorrimonia"
muntaiaz eguerdiko 12etan.
Eta azkenik ikuskizun bera-
rekin, Altzako San Martzial
plazan uztailaren 1ean, la-
runbatez.

Hiru muntai Errenterian

Bertako 7. Antzerki Erakusketari bukaera emanez, "Ur"
taldeak eta udal antzerki eskolak honako 3 taularatze
hauek aurkeztuko dizkigute: lehena igande honetan, hilak
25, Xerezko "La Zaranda" taldearen "Vinagre en Jerez"; bi-
garrenik, "Karbonix" talde donostiarren "Ensayar, ensayar,
ensayar" izenekoak ekainaren **28**an, asteazkenean; eta azke-
nik, datorren ostiralean, hilak **30**, Madrilgo "Producciones
marginales"ekoen "Sol y sombra" izenburuturikoa. Bistara-
tze guztiak bertako Niessen aretoan arratsaldeko 8etan.

dantza

Kalejira Hernanin

ekaina

26 Hernanin (bide batez gogoratu, joan den asteko dan-
tza txapelketaren berriari datu hau falta zitzaioala), da-
torren astelehenean, San Juan jaien giroa aprobetxatuz, ka-
lez kaleko dantzaldi bat ikusteko aukera izango dugu. "Sas-
trakilo" eta "Kaxkarot" dantza taldeen eskutik plazaratuko
dena hain zuzen.

bertsoak

Luzio Gabiria

omenduz

jaialdia

Zumarragan

Santa Ixabel jai
egitarauaren esparruan
eta Zumarraga-Urretxuko
Bertso Eskolak antolatuta,
datorren larunbatean,
uztailak 1, Luzio
Gabiriaren Omenezko IV.
Bertsolari Jaialdia
plazaratuko da
Zumarragako Zelai Arizti
zineman gaueko
10,30etan, non, besteak
beste, honako bertsolari
hauek izango ditugun
bertso ihardunean: Manolo
Arozena, Jon Azpillaga,
Imanol Lazkano, Haritz
Lopategi, Jon Sarasua eta
Jokin Soroazabal.



musika



Urretxuko III. Jazzaldia.— Joan den astean hasitako jaz-
zaldi honi amaiera emanez bi entzukizun iragarri dira aste
honetarako, hilaren **24**ean, larunbatez, bata: Gernikako Ar-
bolaren plazan gaueko 11etan "Josi & Iñaki Salvador Trío",
eta bestea leku berean biharamunez, hilak **25**, "Golden Ap-
ple Quartet" taldearena arratsaldeko 8etan hasita.

■ Zarauzko Munoa enparantzan, igande honetan, ekainak **25**, "O.K. Korral"ekoek inor ez profeta etxean leloa zapuztu nahien ihardungo dute gaurdiko 12etatik aurrera.

■ Hilaren **30**ean, ostiralez, Uztaritzen (non eta noiz oraindik zehazteke), Anje Duhalde eta "Tahúres zurdos" kontzertuan.

■ Beste bat ederki zehaztu gabe: uztailaren lehenean, datorren larunbatean, Hertzainak Irunen.

■ Areatzako Klarisen komentuan Bizkaiko organu emanaldien 8.a arratsaldeko 7,30etan hasita.

■ Iruñeko *Biana* tabernan, datorren asteazken arratsez, ekainak **28**, "The Covers" kontzertuan.

■ Sestaoko institutoan, igande honetan, hilak **25**, "Mac Gómez" eta "Los Rotos" entzungai.

■ Sondikako San Juan belatzean gaueko 9etan batetik eta bestaldetik, Sudupen uztailaren 1ean, larunbatez, arratseko 10etan; Oskorri taldea (disco berriaz) kontzertuan izango dugu.

■ Ekainaren **30**ean, ostiralez, Ruper Ordorika izango dugu kantari Laudioko *Avenida* zinemaren gaueko 9etan hasita.

■ Hilaren **29**an, ostegun gauez "M-ak" taldea entzungai gasteizko *The end* aretoan.

■ Uztailaren lehenean, larunbatez, Folk jaialdia iragartzen da Altzako frontoian "Ganbara" taldearen eskutik gaueko 10,30etarako.

■ Bilboko Bidebarrieta liburutegian, hilaren **29**an, ostegunez, "Bilboko Ganbara Abesbatza" entzungai arratsaldeko 8etan.

■ Donostiako Zurriola pasealekuan, datorren ostiralean, hilak **30**, "Danba" eta "Zarama" taldeak kontzertuan gaueko 9,30etatik aurrera.



EKAINA
25
UZTAILA
1

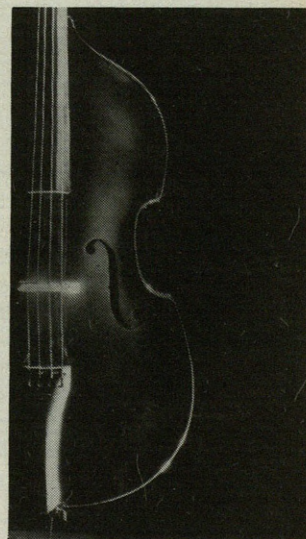


Euskal Kantu Txapelketa. Eskualdekako finalak jokatura, igande honetan, ekainak **25**, aurtengo Euskal kantu Txapelketako final nagusia plazaratuko da Irurin. Marko hau dela eta (Etxahun "Iruri"ren sor eta bizilekua), eta bere heriotzaren 10. urtemuga delarik arratsaldeko saioa ez ezik, egun osoan zehar hainbat omenaldi eta ekitaldi izango ditugu (goiz partean batez ere). Baina aipatu finalari bagagozkio, esan behar zientio erdi bat inguruko kantari zein talde bilduko direla elkar lehian, euskal lurraldetatik ez ezik, Paris, Bordele edota Ipar Ameriketatik etorriak. Aukera ezin hobia beraz, egun pasa ederra egiteko Irurin egoitzen zaiguna.

Bernaola Otxandion

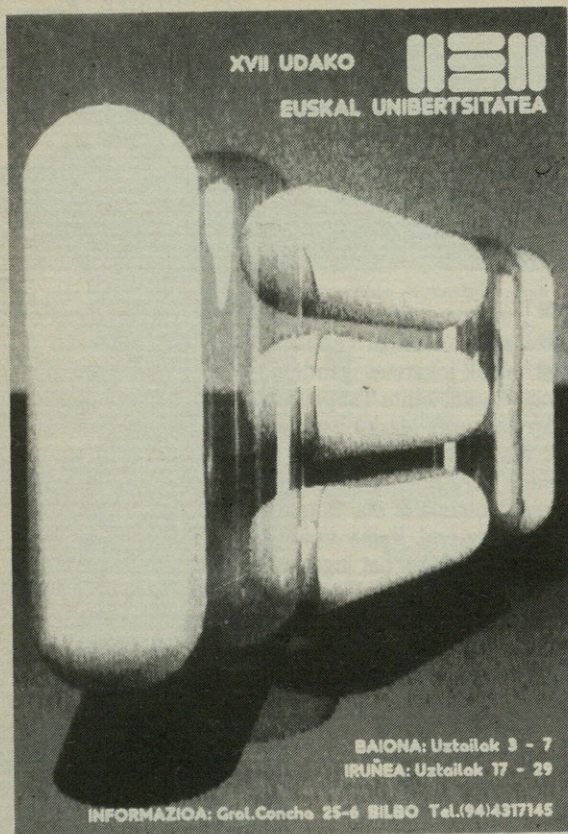
ekaina

25 *Zirimiri* Elkarteak anolatuta, igande honetan omenaldi bat egingo zaio Karmelo Bernaola musikagileri bere sorterrian. Horrela, eguerdiko 11,30etan hasiko diren ekitaldien artean "Ohiandi" abesbatza eta Bilboko Sinfonikoa izango ditugu 12etan elizan, baita Bilboko Udal Banda plazan ordubatean eta, arratsaldeko 6,30etan, Otxandio eta Gasteizko txistularien iharduna ere.



ihardunaldiak

Hogei urte euskerarendako. Uztailaren 3tik 15era bitartean izango dira aurten Derioko Udako Euskal Ikastaroak. Lau sail bereizi dituzte antolatzaileek aurtengoan: euskal oratoria, itzulpengintza, euskal kultur gaiak eta latin eta greko hizkuntzak. Ikastaro berezi hauek egiteko honako baldintza berezi hau eskatuko zaie ikasleei: euskararen aldetik ongi ornitua egotea. Aipaturiko ekintzez gain, gazteenei zuzenduriko ikastaro bat izando da uztailaren 5etik 15era bitartean, bertan irratigintza, prentsa, argazkigintza aztertuko direlarik. Informazio gehiago jaso edo izena eman nahi duzuenok, honako helbide honetara jo dezakezue: Labayru ikastegia, Aretxabaleta kalea 1, 48010 Bilbo.



Udako euskal unibertsitatea. Baionan ekingo dio UEUK aurtengo ekitaldeie uztailaren 3tik 7ra bitartean. Bertan ohitura den legez, gai frango aztertu-ko dira, honako sail hauetan zatitu daitezkeenak: di- daktika, giza zientziak eta hizkuntza. Baionako ekitaldi hauek, bertako Institut Universitaire de Technologie delakoan izango dira, bertan hizlari gisara arituko dire- nak, besteak beste honako hauek direlarik: I. Urbietza, L. Oihartzabal, F. Etxeberria, Elhuyar taldea, Beltza, I. Larrañaga... Izen ematea Udako Euskal Unibertsitateko bulegoan egin daiteke, ordaindu beharrekoa 5.000 pe- zeta langileentzat eta 3.000 pezeta ikasle eta langabe- tuentzat delarik: UEUKo idazkaritza, IKAS, 15 Port Neuf Karrika, 64100 Baiona. Izen ematea Ekainaren 26tik 30 bitartean egin ahal izango da.

Argazki topaketak Altzon

Argazkilaritzaren asmatetaren 150. urteurrena dela eta Argazkiari buruzko mintegi-ikastaro bat izango da iraila- ren 2tik 9ra bitartean Altzon Koldo Chamorro, Manuel Serra eta Mariano Zuzunagaren gidaritzapean. Mintegiaren partai- de kopurua 36 pertsonakoa izango da gehienez, taldeetako partaideen kopuru handiena 12koa izango delarik. Partaide bakoitzak 60.000 pezeta ordaindu beharko ditu matrikula gi- sa, bertan aste osoko gastu guztiak sartzen direlarik. Izen emateko txartela honako helbide honetara bidali behar da ekainaren 30a baino lehen: "Argazki topaketak Altzon, 1989" Gema M. Arrugaeta, kultur etxea 20250 Ordizia; 889728 tlf.

Oporretan euskaraz

Oporretan etxeaz bestaldeko txokoak ezagutzeaz gain, euskaraz aritu eta praktikatzeko auketa eskaintzen du berriro ere AEKK. Azken sei urteetan antolatutakoaren le-gez, Iparraldean izango diren ekimen ezberdinez gain, Sui- zara eta Herbehereak gehi Parisera egingo diren bidaiak es- kaintzen dizkigu AEKK euskaldungoari. Euskal Herritik kan- pora abiatuko diren bidaiak, abuztuaren lehen hamabostal- dian izango dira, iparraldekoak ere garai honetan izango de- larik. Informazio gehiago jaso nahi izanez gero honako tele- fono hauetara jo dezakezue: Araban Aguraineko Kale Nagu- sira 945-300408 tlf; Bizkaian Bilboko Diputazio kaleko 3. ata- rian lehen solairura edo 94-4241710 tlf; Gipuzkoan Donostia- ko J.M. Salaberriako 31. atarian 2. solairura edo 943-471936 tlf; eta Nafarroan Iruñeko Konpañia kaleko 25. atariko 2. so- lairura edo 948-220213 tlf.

jaiak

Santa Isabel jaiak

Bete betean ari dira Zumarragan Santa Isabel jaiak ospa- tzen, aste honetarako ere ekitaldi frango antolatu dituz- telarik. Ekainaren 25ean, umeen eguna izango da: goizeko 9etan Euskadi enparantzan izango den ume koadrilen elkar- tzearekin hasiko delarik eguna. Goizeko 11,30etan Irrintzi dantza taldearen saioa izango da Zelai Aristi Zuhaztian. Arratsaldeko 5,30etan umeen danborrada nagusia arituko da herrian zehar. Ekainaren 28 eta 29an kirolak izango dira jaiaren funtsa, besteak beste futbol eta pala txapelketako azkenak jokatu direlarik. Uztailaren 1ean, koadrolen egu- na ospatuko da, goizeko 8etan entzierroa izango delarik en- parantzatik kalebarrenera. Eguerdiko 12,30etan koadrilak lehen poteorako bilduko dira, Kuliska txarangaren laguntza- rekin. Koadrilen egun honekin bukatzeko, gaueko 12,30etan hasita dantzaldia izango da Andromeda taldearekin.

Lezoko jaiak. Ekainaren 10ean hasitako Lezoko jaiak igande honetan izango dute bukaera eguna, festa garai honetan herrian zehar izandako festa giroaren os- tean dagoeneko nekea so- ma daitekeelarik herrita- rren artean. Igande honeta- ko ekintzei atxikituz, Lezo- ko dantzarien ibilaldia izan- go da goizeko 12etan hasi- ta. Herrian zehar dantza- riek eginiko ibilaldiaren os- tean, euskal dantza saioa izango da Saioa Gurutze Santuaren plazan, bertan Euskal Herriko herrietan ze- har dantzatzaren diren dantza ugari ikusteko aukera izan- go dugularik.



lehiaketak

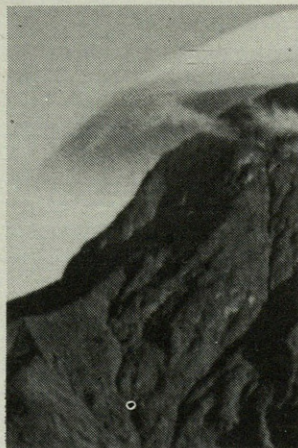
□**Antzerki laburra.**- Santurtzikotik udalak, Antzerki laburrari buruzko seigarren Literatur Saiakera antolatuta berri du. Literatur saiakera honetan edonork parte har dezake, idazlanak saiakera-aurkezten denarena izan behar duelarik. Gutxi gora behera ordu erdiko lana behar du izan, behar hainbat akotazio eta argibiderekin taularatzeko modukoa. Lanak, makinaz idatzita aurkeztuko dira egilearen ezaugarririk gabe eta haren izen deitura, helbidea, telefonoa eta adina kartazal itxi batean aurkeztu behar direlarik. Lanak honako helbide honetara igorri behar dira irailaren 23a baino lehen: Santurtzikotik udaleko Argibide bulegoa.



□**Diapositiba saria.**- Antxieta kultur etxearen antolakuntzapean antolaturiko diapositiba sari honetan Gipuzkoan bizi diren argazkilarik berriak har dezakete parte. Partaide izateko 10 diapositibako bilduma azaldu behar da, kolorean eta 24x36mm. neurrikoa, markoan sartuak, zenbakiz eratuak eta gezi batekin goialdea adieraziz. Partaide bakoitzak gehienez hiru bilduma aurkez ditzake, bilduma bakoitzarekin batera egile bakoitzaren datuak aurkeztu behar direlarik. Lanak aurkezteko epea irailaren 30ean bukatzen da, hauek Azpaitin kokatzen den Antxieta etxera igorri behar direlarik.



□**"V. Basarri saria".**- Zarautzko udaleko euskara batzordearen eskutik aurtengo ere Basarri saria datorkiguna orriota. Bertsopaper bakoitzak gutxienez zortzi bertso izan behar ditu, nahi adina bertsopaper aurkez daitezkeelarik. Lanak orijinalak, argitaragabeak eta beste inolako lehiaketatan saritu gabeak izango dira, gaia beti ere libre izango delarik. Lanak honako helbide honetara igorri behar dira uztailaren 7a baino lehen: Zarautzko udala, euskara zerbitzua, "Basarri saria", 20800 zarautz; 130960 tlf.



kirolak

Gipuzkoako sega txapelketa

ekaina

25

Juan Mari Agirrezabala, Antonio Erauskin, Martin Etxeberria eta Zelestini Aburuzak ekainaren 18an jokatutako lehen kanporaketaren ostean, igande honetan arratsaldeko seiretan jokatuko da Larraitzen bigarrena, bertan Jose Gabirondo gazteluarra, Jose Krux Areseigor ibarra, Iñaki Bengoetxea irundarra eta Pio Arrutu aiarra arituko direlarik. Bi kanporaketa hauetan ongien aritzen diren lau segalariak, uztailaren 16an neurtuko dituzte beraien indarrak Oiartzungo Pikoketa zelaian, han erabakiko delarik aurtengo honetan Gipuzkoako segalari onena zein suertatzen den.

mendi ibilaldiak



□**Miru Gain:** Perdidora egingo dute irteeraldia Otxandioko mendigoizaleek uztailaren 1ean.

□**Kresala:** Donostiako mendizale hauek Burdinkurutze-Okabe-Erozate-Esterenzubi bira egingo dute uztailaren 2an.

□**Lagun Onak:** Azpeitiatik Arantzazu bitarteko bidea egingo dute Azpeitiako mendizaleek uztailaren 2an.

□**Idiazabal:** Gorbeia egingo dute ibilaldia Idiazabalgo mendizaleek uztailaren 2an.

□**Juventus:** Vignemalera egingo dute irteeraldia Bilboko mendigoizale hauek uztailaren 1etik 4ra bitartean.

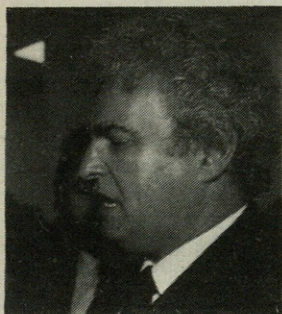
□**Eibar:** Eibarko itzulia egingo dute herri honetako mendizaleek uztailaren 2an.

□**Tabira:** Belagoara egingo dute irteeraldia Durangoko mendizaleek uztailaren 1etik 4ra bitartean.

□**Euskalduna:** Andoingo mendizaleek Burdinkurutze eta Irati bitarteko bira egingo dute uztailaren 2an.

□**Edurtza:** Murumendira egingo dute ibilaldia Gasteizko mendizale hauek ekainaren 2an.

HITZETZ HITZ



«Ez dugu deusik fortzatu nahi. Presoak libertatez joka dezan baldintza batzuk sortzea baino ez dugu helburu».

Enrique Múgica Herzog
(Egin, 89-6-13)

«Oraintxe eman behar da pausoa PNVrekin elkar lanean hasita konbergentzia bat bideratzeko, zeina birbateratasunean amaitu behar den».

José Angel Cuerda
(Deia, 89-6-12)

«Hauteskunde hauek, HBren isolamendu sozial eta politikoa medio ez daitekeela ETArekin bukatu pentsatzeko probaleku izan dira».

Jon Idigoras
(D.V., 89-6-16)

«EE ez da talde horretan egongo (ez inskribatuenean), eta arazoa gehiago izango da Txema Monterorena, Ruiz Mateos-engandik hurbilago eseriko bait da».

Kepa Aulestia
(El Correo, 89-6-16)

GORDETZEKOAK



Ertzantzaren koartel berriak

ABUZTUAREN baterako iragarriak ditu Ertzantzak koartel berriak Gipuzkoa nahiz Bizkaian: Azkoitia (100 ertzain), Andoain-Hernani (150 ertzain) eta Galdakaon (100 ertzain). Aipatu lehendik 9 daudela martxan Gipuzkoan, beste hainbeste Bizkaian eta Araban 3 (instituzioen zaintzera, trafikora eta instruziora zuzenduak). Eibarren irekiko da hurrengoa, datorren urte hasierarako pentsatua badago ere oso posible delarik lehenago martxan jartzea.

Berdez mozorroturik

BERDEZ aurkeztea botuak harrapatzeko era bat bihurtu dela frogatu daiteke. 'Partido Verde' eta 'Los Verdes Ecologistas' izenez aurkeztu diren bi zerrendetatik, lehena Jose Luis Barceló eskuindarraren gidaritzapean dabil eta bigarrena mugimendu siloistako 'La Comunidad' sektaren pean. Ez dira berde guztiak ekologista hutsak.

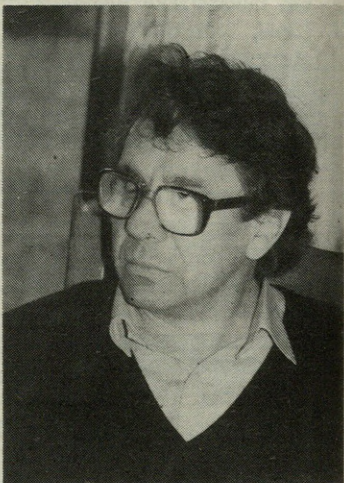
Gipuzkoako kutxen lehendakaria

DONOSTIAKO Aurrezki Kutxa Muzizipalaren eta Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialaren arteko ezkontza prestatzen ari diren honetan, bi hauetatik sortuko den aurrezki kutxa gipuzkoar bakarraren lehendakaria Gotzen Olarte (EA) izan daitekeelaren zurrumurrua dabil. Azken erabaki arte, bera eta Jesus Etxeberria erdibitara izanen dute lehendakaritza.

EZPALAK

MARIO ONAINDIA FINLANDIAN

●Finlandiako Pakezaleen Elkartek konbidatuta Finlandian izan genuen joan den aste buruan Mario Onaindia «2.000. urteko Europa» lelopean antolatutako ziren ihardunaldietan. Estoniako partaide zenbaitekin batera «Nazionalitateen Europa» gaiari buruz jardun omen zen.



PEIXOTO ATXILOTU DUTE

●HEDA agentziak aditzera eman digunez, astearteak 20ez, frantses poliziak Jose Manuel Pagoaga Gallastegi 'Peixoto' arrasatearra atxilotu zuen. Lehen ere talde parapolizialaren hatzabarren pean eroria, errefuxiatuen bozeramaile izaki eta HBko laugarren hautagaia Europako hauteskundeetan, oraindik orain, erredakzioa isterako orduan, ez da jakiterik izan ze akusazio medio atxilotua izan den.

ALDERDI GEHIENEK PROPAGANDA ERDARAZ

●Euskal Herrian Euskaraz erakundeak hauteskunde kanpainan alderdiek erabilitako euskarari buruz burutu ikerketan dionez HB litzateke formazio politikorik euskaldunena eta PNV erdaldunena. Gasteizko Gobernuak Komunitateko egunkarietan kontratatutako duen publizitate ofiziala aldiz, %64,3 espainieraz joan dela, eta %35,7 euskaraz, adierazi du.

Abstentzioa ikur nabarmenena delarik

Europa erdirako parlamentua



izan dira hauteskundeak. Eta jazo diren emaitzak hankaz gora jarriko dituzte alderdietako buruzagiek, bi urteotan zer egin den gaizki eta zer ondo aztertu asmoz. Alderdi batek baino gehiagok estrategiaz aldatu edota eraberritu behar du, parlamentu espainiarreko hauteskundeak gainean bait dituzte Hego Euskal Herriko alderdiek.

Bizkaian PNV indartu eta Gipuzkoan HB

PNV bitan zatitu zenetik Bizkaia izan da jeltzaleek izan duten herrialde fideleena. Ekainak 15eko paradan gotorleku honek emaitza ikusgarriak eman dizkio, lehen indarra izatera iritsi arte. PNVk zortzi puntuz irabazten dio PSOeri, Herri Batasuna hirugarren postuari eusten dio eta Eusko Alkartasunak bi puntuz jeitsiz Euskadiko Ezkerraren parean ipini da. Eskuin espainiarra ere, indartsu aritu izan da azken urteotan, oraingoan Fraga Iribarneren PPK zertxobait igo du Suárez-en CDS %4tik %2,5era jeitsi delarik.

Gipuzkoan ordea, Herri Batasuna izan da lehen postua lortu duena, Carlos Garaikoetxearen Eusko Alkartasunaren larritasuna Gipuzkoan egon beharko duelarik. Herrialde honetan sendo zegoen EA baina oraingoan HBtik bost puntutara gelditu da, hiriburua ere galdu duelarik. PSOEk espero baino botu gutxiago galdu ditu, eta Herri Batasunaren botuemaleak oso fideltzat hartzen badira, PSOEk Hego Euskal Herrian dituenak ere gisa berekoak direla frogatu da, botuok oso polarizatua dagoen euskal gizartean erdiko bideentzako hutsunerik ez dagoela adierazten dutelarik. Bestalde, EAtik ihes egin duten hainbat botuk PNV gizendu dute laugarren indarra bilakatu arte. Euskadiko Ezkerrak ez du aurrerakadarik jasan, bi urte igaro arren bostgarren indarra izaten jarraitzen du %11rekin.

Euskal alderdiek aurkezturiko zerrendaburuek aulki bana erdietsi dute europar parlamentuan. Izua zitzaion abstentzio mailari, Europa hitzak ez bait du inoiz botuemaleengan erakarpenik sortu, eta halaxe gertatu da. Bestalde, hauteskundeak pasa diren honetan Europa Elkarte Ekonomikoa baino zertxobait gehiago dela azpimarratu beharra dago Suedia Europa bait da eta Polonia ere bai; hein berean, abstentzioaren ondorioz hautaturiko parlamentarien ordezkaritza zalantzazkoa dela frogatu da, botuemaleen erdiak baino dezente gehiagok botua eman baino beste aukera egin bait du.

Abstentzioa izan da alderdi politikoaren arerio gogorrena, alderdion programa, mezu, mitin eta moeta guztietako propaganda eta xelebrekeriek ez bait dute ez Euskal Herrian eta ez hau-

teskundeotara deituak ziren herrietan interes berezirik sortu. Hala ere, hauteskunderik gabe igaro diren bi urteotan suertaturiko hainbat ekintza politikoaren eragina neurtzeko aukera bat

	Araba		Bizkaia		Gipuzkoa		Nafarroa		Hego Euskadi		Estatu espainiarra		Orotara	
	1987	1989	1987	1989	1987	1989	1987	1989	1987	1989	1987	1989	1987	1989
PSOE	29.362	26.539	115.300	95.976	61.327	52.528	83.111	65.464	289.100	240.507	7.263.606	6.018.242	7.522.706	6.258.749
HB	19.543	16.538	106.402	92.323	85.381	76.354	40.523	31.509	251.849	216.724	109.103	53.019	360.952	269.743
Koalizio Nazionalista (PNV)	18.003	17.404	146.353	139.431	45.310	44.427	2.574	2.395	212.240	203.657	14.330	92.084	226.570	295.741
Herrien Europa (EA)	20.911	12.292	71.355	52.222	80.348	61.031	18.991	14.215	191.605	139.760	135.306	98.768	326.911	238.528
PP	15.801	15.090	41.729	39.963	19.602	17.388	72.755	62.006	149.887	134.447	4.597.396	3.254.894	4.918.149	3.389.341
Herrien Ezkerra (EE)	11.786	11.695	52.974	48.811	39.694	34.273	9.453	8.561	113.907	103.340	147.421	186.575	261.328	289.915
CDS	10.294	6.212	23.610	13.973	7.580	5.581	27.540	12.235	69.024	38.001	1.907.069	1.091.598	1.976.093	1.129.599
IU	827	2.046	7.548	10.896	2.096	3.867	3.836	7.148	14.307	23.957	929.523	935.313	1.011.830	959.270
Ruiz Mateos	338	2.386	714	8.891	191	2.386	972	6.745	2.215	20.408	114.546	588.763	116.761	609.171
PTE	686	842	5.381	5.835	2.173	2.305	1.131	1.125	9.371	10.107	213.309	186.067	222.680	196.174
Partido Andalucista	61	108	284	345	173	135	127	140	645	728	184.905	296.490	185.550	297.218
CIU	55	97	178	270	63	118	181	171	477	656	841.854	662.101	842.331	662.757
Besteak	4.273	5.329	13.927	16.748	6.044	9.311	15.982	12.756	40.226	44.144	1.322.623	980.737	1.221.983	1.024.881
Baliodunak	131.940	116.578	585.755	525.684	349.982	309.704	277.176	224.470	1.344.853	1.176.436	17.848.991	14.444.651	19.193.844	15.621.087
Zuri eta baliogabeak	3.055	3.124	11.879	9.447	6.034	6.157	8.230	7.141	29.198	25.869	393.403	333.926	422.601	359.795
Emandakoak	134.995	119.702	597.634	535.131	356.016	315.861	285.406	231.611	1.374.051	1.202.305	18.242.394	14.778.577	19.616.445	15.980.882
Abstentzioa	62.046	85.501	297.267	382.096	164.975	218.319	107.920	171.147	632.198	857.063	8.201.848	12.322.885	8.834.046	13.179.948
Zentsua	197.031	205.203	894.901	917.227	520.991	534.180	393.326	402.758	2.006.249	2.059.368	26.244.242	27.101.462	28.450.491	29.160.830

Arabaren EAK porrot egin, Nafarroan HB jeitsi

Arabaren PSOEek lehen indarra (%22,43) izaten jarraitzen du, PNVk (%14,71) EA bostgarren postura bultzatu duelarik. Galtzaile bakarra Eusko Alkartasuna izan dela baieztatu daiteke, alderdi honek 5 puntu baino gehiago galdu bait du eta inportanteago dena, Cuendaren kritikek eragina izan dutela igertzen da, EAK galdutakoa asko PN-Vra pasa bait da, honek, abstentzio eta guzti (Hego Euskal Herriko handiena, %41,66) 1,36 irabazi du. Herri Batasuna hirugarren postuan (%13,98) ipini da, eta Euskadiko Ezkerra (%9,88) seigarren.

Nafarroan hamarrek guti batzugarik PSOEek (%28,6) lehen postuari eusten dio, Partido Popular-a (%27,12) gertu duelarik, hauteskundeotan gainera, PPk Unión del Pueblo Navarro (UPN) alderdiaren laguntza izan du. Herri Batasunak (%13,7) hirugarren postuari erraz eusten dio, nahiz puntu t'erdia galdu. Eusko Alkartasunak laugarren postua lortu du Suarez-en CDS alderdiak %52a jeitsi bait du, goitik behera eroriz.

Iparraldean, Estatu frantsesean bezala, abstentzioak ere %50etik gora jo du, hiru alderdi abertzaleek —Euskal Batasuna, Ezker Mugimendu Abertzalea eta Eusko Alkartasuna— bultzaturiko zerrenda berdeak %9a lortu du.

Emaitzen ondorengo azterketa

Lehenik eta behin, iragartzen zen PSOEek hartu behar zuen jipoia ez dela inondik agertzen aitortu beharrekoa da. Botuetan jeisten badu ere, beste alderdiek lortutako emaitzekin erkatuz proportzio berean doa, hauteskundeotako irabazle moralak izan direla frogatuz. Estatu espainiarrean 14-Dko mani-

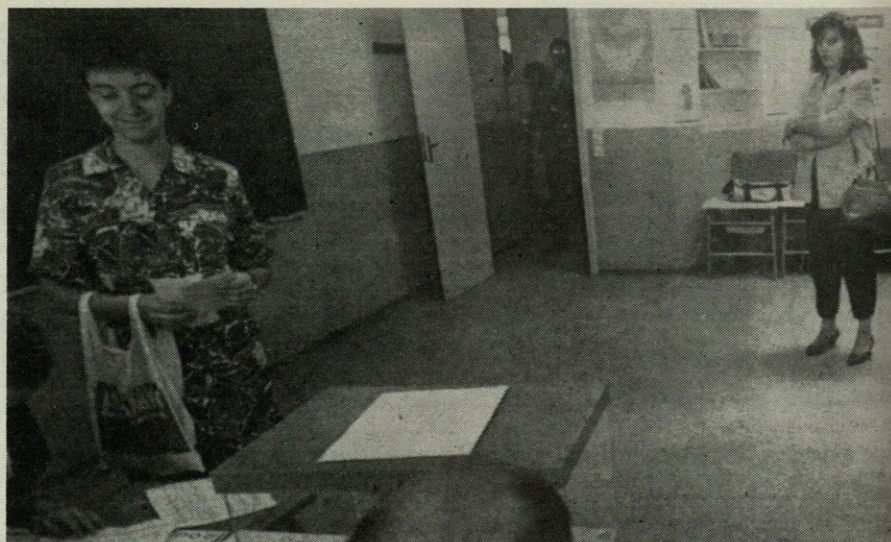
“Alderdi batek baino gehiagok estrategiaz aldatu edota eraberritu beharko du, parlamentu espainiarreko hauteskundeak gainean bait dituzte”

festapenak eta UGT sindikatuaren ez laguntzeko erabakiak ez diote kalte handirik egin.

Bestalde, PNVrekin eginiko ezkontzak kalte baino mesede gehiago egin dio, PNV soka motzetik edukitzeaz gain, Ajuria-eneako hitzarmenaren bidez, gainontzerako alderdi instituzionalisten hurbileko segimendua egin bait dezake.

Euzko Alderdi Jeltzaleak Eusko Alkartasunaren barne istiluetaz eta alderdi honek autodeterminazioari eta ETA-ren biolentziari buruz egin duen politikaz probetxatzen jakin izan du. Kanpaina honetan jeltzaleek izan duten laguntzaile hoberena Gasteizko alkate den Jose Angel Cuerda izan da, EA barrutik kritikak luzatuz alderdia eta PNVren arteko hurbiketa behin eta berriro aldarrikatu du, Arabako bozemaile askorengan babes-beharraren sentsazioa sortzea lortu duelarik. Hau honela, Gasteizen izan du EAK porrot handiena 6 puntu baino gehiago galduz.

Orain bi urte, sortu berria zen Eusko Alkartasunak erdietsitako arrakasta eta PNVk pairatutako hondamendia buelta izan du oraingoan. PNVk erabaki garrantzitsuak hartu zituen orduan Zestoan, geroztik PSOErekin ezkonduz, Ajuria-enea bultzatuz eta biolentziaz harturiko jarrera aldatuz. Orain Eusko Alkartasunari egokitzen zaio txanda:



Biziki urrundik dakusa biztanlegoak europar parlamentuaren zeregina.

VOTA
CON EUROPA.

VOTA
CON EUROPA.



Euskal alderdietako zerrendaburuek Strarburgen izanen dira.

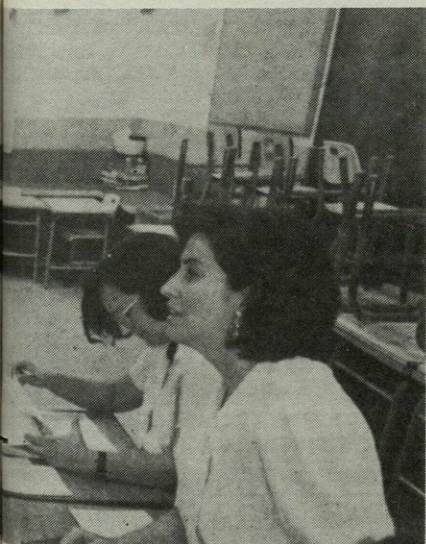
Cuerdak bere karta erakutsi du 'Convergencia i Unió' formularen alde apustu eginez, baina bide horretatik joz gero trauma berriak sortuko lirateke (Gipuzkoako sektore zabal batean bederen). Dagoeneko Garaikoetxeak Asanblada Nazional batera deitu du hauteskunde hauetako emaitzen sakonketa egiteko baino orain dagoen bideguru-

tzetik irten ahal izateko. Begirada asko pean hartu beharreko erabakia eta tentazio zein eskaintza frango izango duena baina arriskutsua barne liskarretan leher daitekeena. Alderdikide zenbaiti Iñaxio Oliveriren Ajuria-eneako joan-etorria ez zaio ahaztu eta Garaikoetxeak hiritargoaren sentsibilizazioarekin ez dutela asmatu esan duenean zer adierazi nahi zuen asmatzeke dago.

Herri Batasunaren hazkundera

Alderdi guztiek Herri Batasunaren hazkundearen gorakada ohituratzat hartu dutenean botu erorketa batez

“Orain bi urte, sortu berria zen Eusko Alkartasunak erdietsitako arrakasta eta PN-Vk pairatutako hondamendia buelta izan du oraingoan”



azaldu da alderdi abertzale hau. HBko bozemailea fidela denik ez dago zalan-tzarik baina alderdi honek, beste edozeinek bezalatsu, boza ematera bultzatu behar duen pertsona kopuru bat ere baduela frogatu da. Bi urtetako lanetan aritu da HB eta eraso moeta desberdin bezain frango pairatu badu ere, Estatuan espero zen beherakadak ez du zulo handirik suposatu. Hego Euskal Herrian Nafarroako emaitzak larriagoak direla dirudien arren alderdi guztiek galdu dituzte botuak; hala ere, Herri Batasunak helburutzat zuen indar metaketak emaitza oparoak emateko hainbat saio desberdin egin beharko ditu, datorren koiuntura ez bait da xumea goa izango.

EEEko herrietan interes gutxi, aldaketa frango

Hiritargoak interes gutxiz hartu ohi baditu hauteskundeok bada zer esatekorik aurtan ospatu direnetaz, Britania Handian, Mendebaldeko Alemanian eta Grezian barne aldaketa frango suertatu bait da. Orohar abstentzioa nagusi da, Luxenburgo, Grezia eta Belgikan ezik, hauetan botu ematea derrigorrezkoa da, botu ematen ez duenak 700 pezeta-tako isuna ordaindu behar duelarik. Hau honela, Margaret Thatcher-ek EEEren kontrako politika egin du hauteskundeotan eta laboristek honezaz probetxatuz 13 aulki erdietsi dituzte, Strasburgen britaniarren ahots berri bat entzungo delarik.

Mendebaldeko Alemanian eskuina demokristauengana hurbildu da, eskuin radikalak, naziak alegia, %7,1a erdietsi dute baina Alemanian ez ezik Estatu frantsesean ere gorakada jasan dute, tantaka tantaka bada ere, hauteskunde hauteskunde gora doazelarik. Grezian hauteskunde orokorrekin batera ziren europarrak eta Papandreu aitona gehiengoa galdu duenez bere dimisioa aurkeztu du. Barne liskarrak agertzen ez diren talde bakarrenetakoa izango da berdeena, hauek ere naziek bezalaxe emeki emeki gora jotzen bait dute.

Dinamarkan EEEen jarraitzeko ala irtekeko aferak oraindik bizirik dirau, kontrako jarrera duen sektoreak 1979an lortu zituen lau aulkiei eusten diolarik. Italia ordea, Dinamarkaren kontrakoa litzateke, Europar parlamentuari botere zabalagoak eman behar zaiola eta europar gobernu sendo bat osatu behar dela onartu bait dute ekain 18an.

Bost urtetara berriro deituko zaigu, emaitza eta jarrera beretsuekin topo egingo dugularik.

N.A.

Epaitegi Gorenak ofizialki lanari ekin

ELKARTE autonomikoko (E.A.) Justizia Epaitegi Gorenak gauzatu dutenetik, honek lehen epaiketa ospatu du astelehenez Bilbon. Lehendik ere, epaitegi hau behin behinekoa zenean Juan Carlos Iholdi parlamentariaren auzia epaitu zuen, aste honetan ordea, ofizialtasun osoz, Joxe Luis Eskisabel Urdangarin ataundarra Juan Carlos Iholdi lehendakari-gai ohiaren komando bereko ustezko kide izategatik epaitua izan da. Eskisabel Urdangarin Estatu frantsesean atxilotu eta bertatik espulatsu zutenerako ustezko gainontzerako 'Axio' komandoko kideak epaituak ziren. Hasiera batean Entzutegi 'Nacional'ak epaitu behar bazuen ere honek Bilbokoaren alde jo zuen; bertako Jesús Cardenal fiskal nagusiak erabaki honen kontra errekurritu zuen eta azkenik Martxoak 1eko datz, Bilboko Lurralde Entzutegiak E.A.ko Epaitegi Gorenaren alde jo du.

Eskisabel Urdangarin foru berezirik ez duen pertsona izan arren, sumarioa begiratu zenean Juan Carlos Iholdi parlamentaria zenez eta honen sumario berean dagoez Epaitegi Gorenak honek juzkatu du. Epai honetako lehendakaria Epaitegi Gorenako lehendakaria den Juan Bautista Pardo izan da, Wenceslao Díez Argal eta Julian Arzanegiren laguntzaz eta ministeritza fiskal gisa Justizia Epaitegiko fiskal nagusia den Jesús Cardenal aritu da. Honek 22 urtetako kartzela zigorra eskatzen du eta epaia ostegunerako ezagutuko da.

Planchuelo eta Martínez Torres gauza askoren jakitun

GAL erakundearen antolatzaileen kontra herri ekimena osatzen duten 104 pertsonen Juan Carlos García Goena tolosarraren auzia dela bide, Amedo eta Domínguez-en espetxeratzea ez ezik, Planchuelo eta Martínez Torres-en kontrako agindua luza dadin eskatu dute.

Hauteskunde kanpainaren erdian luzatu den eskabide hau Baltasar Garzónen julearen arrazonamenduetan eta sumarioan agertzen diren lekukoen adierazpenetan oinarritu da, zeinetan García Goena hil zen GALen atentatuan Bilboko polizia buru zen eta egun Salamancakoa den Miguel Planchuelo eta Barne Ministeritzako Informazio Komisaldegi Nagusiko buru den Miguel Martínez Torres-en esku hartze susmoak agertzen bait dira.

Amedo eta Domínguez-en lagunak ziren Blanca Balsategi eta Inmaculada Gómez-en adierazpenetatik Amedo Martínez Torresekin elkar hizketatzeko saioen berri antzematen da, euren nagusiak bertan behera uzten dituztenean ETArekin zerikusirik ez zuela jakin arren García Goena hiltzea erabakitzen dutela ere iragartzen delarik.

Harrigarria izan da aurreko astean ETAk Bilboko Komisaldegi Nagusian salatari bat zuela iragartzen zuen



berria. Aitzaki honezaz baliaturik, aitzakia diot, Bilboko informazio sare ohoretsuena —Amedo eta Planchuelo-rena alegia— deusezteza erabaki da, salarari horrek bere lana egin ezin dezan. Harrigarria, poliziak Estatu espainiarrean zehar barreiatu eta funtzionarioak kalera botatzeko erabakia. Berria izkutatu eta salaria atxilotu ordez kalera bidaltzea, benetan harrigarria. Erabakia eta 'topo'aren berri asmaketa hori e z ote dira izango Amedo, Domínguez, Planchuelo eta Komisaldegiko beste kideek dakitena ikertzerakoan epaileek zailago izan dezaten?

Nor ordezkatzan du Parlamentu europarrak

A BSTENTZIOA zen politikarien mamua 89ko europar parlamenturako hauteskundeotan. Eta estatu espainiarrean kanpaina bertan publikoki egin diren ustelkeria eta eskupeko diruek, Grezian Pandreuren iskanbilak... eta hainbat afere botumaleengan beren eragina izan dute. Eta Hegoalden ostegunez izan da hautaketa. Zenbait politikariek langile xeheari eskaini dion ikuskizuna ederra izan da Strasburg-eko aulki baten atzetik zebilen artean bere joku zikinak agertu dituztenean. Hau honela, EEEda osatzen duten estatuetan suertatu den batz besteko abstentzio maila (% 50a baina handiagoa) kontutan izaten badugu parlamentu horren ordezkartza gutxienez zailantzen ipintzekoa da.

Herriargoaeren botua da demokraziaren ikur goren eta honek ematen duen boterea errespetagarria da guztiz, baina Britainia Handian jazotzen diren emaitzak oinarritzat hartuz (%35a soilik botua eman eta eman ohi du) hautaturik irteten den parlamentariak Herriaren guxiengo baten ordezkari soilak besterik ez dela ezin deza uka. Era berean, Europako hiru Herrietan, Luxenburg, Belgika eta Grezian botua ematea derrigorrezkoa da eta hala ere, abstentzio maila ikusgarriak jazotzen dira. Honelako neurria Estatu espainiarrean ezarriko balitz zenbat aulki lortuko litzuke Ruiz Mateok? Europarron etorkizuna jokuan omen zegoen hauteskundeotan eta hala ere, ez dute inolako erakarpenik izan, ez hemen, ez Iparraldean eta ez EEEda estatuetan. Ez dirudi etorkizuna parlamentu horretan dagoela sumatzen dugunik.

Ardanzaren konfidantzako Azuak Gasteizko Jaurilaritza

A RDANZAK lehendakaritzarako idazkari den Jon Azuaren dimisioa onartu du oraingoan. Gasteizko gobernuko lehendakariaren konfidantzazko idazkari honek birritan adierazi zuen kargua utzi eta pertsonal mailako beharretara dedikatzeko asmoa baina mementuko egoera aitzaki, orain arte itxaron behar izan du Gasteiz bertan behera uzteko. Hauteskundeetako emaitzen ostean, guztia ongi loturik utzi du Azuak, horixe bait da bere espezialitateko bat, hainbat urtetarako ardura publikoek eman dioten esperientziak gobernugizon preziatua bihurtzera bultzatu du. Bere orde, PNVkoa ere eta 'Deia' egunkariaren Administralgo Kontseilaria den Iñaki Azkunaren izena dabil haizean. Azuaren konfidantzazko lankide honek uztailak 5eko gobernu kontseiluaren zain egon beharko du bere izendapena gauzatua ikusi ahal izateko.

N. ARRASTOA

Eusko Alkartasuna bidegurutzera heldu

E USKO Alkartasuna da hauteskundeotan gure artean jipoirik handiena hartu duen alderdia, txikiagoa izateagatik HBk hartutakoa, Nafarroan batik bat, ahanzi gabe. EAri Nafarroako hautesleak atera zaizkio fidelenak eta Bizkaian pairatzen duen bazterketatik ateratzerik lortu ez duelarik Gipuzkoa eta Araban jasan ditu muturrekorik gogorrenak. Partidu guztiak kolpatu ditu ostegun bero horrek bozemaileak hautes mahaietatik urrutiratzeak. Baina, abstentzioaz gain, EAri boto asko PNVra eta seguruenik mordoska bat EEra joan zaizkio. Hori gutxi balitz, azken segundua arte sofrierazi die, Garaikoetxeak Strasburgen lekuri izango ez ote zuen zailantzen. Jose Antonio Ardanazak zerbait badaki zailantza horren iturburuaz. Asuntza da EAri bere gotorleku zen Gipuzkoan Herri Batasunak kendu diola nagusitasuna, eta Cuerdaren jarrerak Araban hondamendira eramane duela. Muturreko bat, ez gutxiago eta ez gehiago. Baina partiduaren estrategia- ren, mezuaren eta estiloaren eztabaida biztu du.

C UERDAK ez du denborarik galdu EAko urek nondik joan behar duten bere eritzia berriro adierazteko: PNVrekin lotzea. Bi bide ere proposatu ditu: edo alderdi berean funditzea —hori litzateke seguruenik bere nahia— eta Katalunian Convergencia Democrática eta Unio Democràtica dutena bezalako koalizio finko bat antolatzea. Lehendabizikoa pentsatu ere ezin da egin gaur egun. Bigarrena biabilegoa litzateke. Eta PNV eta EAren artean biabilitaterik izango duen adostasun baten bila hasiak dira zenbait jende, ez atzo goizean gainera. Denen ahotan Cuerdaren bilerak zebiltzan garaietan, Donostiako alkate Albisturaren izena ere entzun zen. Arabako kasoa, Gasteizko udalekoa alegia, PNVren aldetik sozialistekiko dituen kalkulu eta gogoen baitan dago. Baina Gipuzkoakoak beste maila bat du. Gasteizko Gobernuaren, Diputazioaren eta udalen arteko harremanak daude batetik eta guzti horien eta indar ekonomikoen artekoak bestetik. Eliza ahanzi gabe. Ekainaren 15ean, gainera, prozesoa azeleratuko duen beste faktore bat nabarmen azaldu zen: Gipuzkoako herri gehienetan HB ageri da nagusi. Horra etsai gorria.

G ARAIKOETXEA azken urteotan nazionalismo moderatu markatzen saiatu den ildo dago bidegurutzan. Ezker Abertzaleak bakarrik aipatzen zituen independentzi eta autodeterminazio eskaerak aldarrikatzea. Nafarroaren eta Ipar Euskal Herriaren erreibindikazioa, eta partidu bezala haietan funtzionatzea. Herri Batasunaren eta Eusko Alderdi Jeltzalearen artean espazio bat bilatu edo sortu nahi izan du, eta ETaren eta Madrilgo Gobernuaren arteko elkarriketen aurrean bere kalkuluak adierazi ditu, Ajuria Eneako hitzarmenen barruan, hori bai. CiUren eredu proposatzen zaio EAri orain, eta azken urteotan bidea markatu dutenek pentsatuko dute inork gutxi dakiela horiek bi partidu direnik, eta are gutxiago hori estrategia bakarra baino gehiago dagoenik. Egunotan bere estrategia autonomoa mantentzea eztabaidatzen da Eusko Alkartasun. Ordu latzetan egiten dira aposturik handienak ere, eta Garaikoetxea behin baino gehiagotan oroitu zuen Arzalluzek San Inaziori hartuta bota ohi duen esaldiaz: hondamendi garaietan ez egin aldaketarik.

P.Z.

Gobernuaren trikimatek
milioika lagun miseriara bultzatzen

Estatu Batuak, botere apur bat galtzen hasita munduan



Bush eta Quayle: burua bete misil eta zerrauts.

«1945ean Estatu Batuek munduko ekonomiaren %40a kontrolatzen zuten; gauregun, parte hori erdira jeitsi da eta, aldi berean, inplikazio militarrek areagotu dira. Desoreka horrek gure sekuritatea mehatxatzen du, hala plano militarrean nola ekonomikoan ere». Hori zen Yale-ko irakasle den Paul Kennedy-ren «EEBBen gainbehera (erlatibo)»ari buruz Atlantic Monthly-n 1987ko abuztuan argitaratu zuen artikulua tesia.

Horatik, gainbehera horixe saiatu zen Reaganen administrazioa ebitatzen. Neurri eztabaidatsuak hartu zituen, zergen gutxitzea, gastu sozialen jeistea, gastu militarren gehiagotzea, estatuen paperaren ahultzea... Populazio sail bat kontentatzeko moduko neurriak, aldiz —garbi ageri da— beste asko eta asko desgrazian jausi arazi dutenak.

Halako niponizazioa

Nola borroka egin dezake Bushek orain bere aitzindariak laga zizkion arazo larrien, defizitaren gorakadaren kontra batipat? Neurri babeskorrez. Amerikarren kontsumo gutuziak zernahi produktu inportatzera eramanez, eurek konkpetitu ezin ditzaketenez prezio baxue-

kin kasu batzutan, kalitate hobegoko produktuekin beste batzutan. *«Munduko merkaturik irekienetakoa dugu EEB-Betakoa»*, zioen William Brock, presidentearen merkatal negoziaketetarako ordezkariak, eta aldiz beste estatuek *«konpetentzia desleiala»* egingo liekete.

Mehatxaturiko independentzia. Atzerriko maileguz finantziatzen da presupostu federalaren erdia. *«Lehenbiziko aldiz gure historian zehar, esan du Felix Rohatyn, nazioarteko inbertsio bankurik inportanteenetako baten patroia, gure gobernuaren operazioak finantziatzeko atzerriko kapitalen mende gaude. Finantza aldetik, estatu kolonizatuak bilakatzeko puntuan gaude»*.

Orain gutxi, mundua amerikartzen zen. Amerika ari bide da «niponizatzeko», azken aldion, azkarki: ez bakarrik Japongo produktuak —merkeago, hobeak— sartzen dira erraz, baina hango enpresak lekutzen dira EEBBetan, geroz eta gehiago, eta hango gestio moduak (*just-in-time* delakoa...) imitatzen dira.

Besteen jokaera desleialaz edo ez, EEBBek konkpetitibitatea galdu dutela egia dirudi: hamar urtetan, 1973tik 1983ra, nazioarteko merkatuaren parte hartzea %25 batean galdu dute (—20 puntu automobilaren industrian, esate batera). Dolarra jeitsiagatik, esportaketek goia jo dute eta inportaketek gora egin dute sail gehienetan. Produktibitatea ezin altza dute: 1986an, %1ean egin zuen goiti (1,7 Frantzia, 3 Japonen, 6 Korean). Inbertsioek Barne Produktu Brutoaren %17a iristen dute (bakarrik Britainia Handiak inbertitzen du

hori baino gutxiago). Zenbaiten ustez, oraindik badirateke behitakako joera horri buelta emateko moduan, zeinak hala ere prezederterik gabeko «mobilizapen zibil» bat eskatuko lukeen; mobilizapen hori ordea —Lester Thurow ekonomilariaren eritziz— justizia sozial gehiagoko testuinguru batean bakarrik litzateke posible. Iparramerikar zeruetan gaindi kezka handi batek egiten du hegan egunotan...

Zorretan handiena

Aurtengo urtarilaren 11ko bere agurtze diskurtsoan, Reaganek esan zuen: «Gure programak baimendu du gure herriak bake denboran inoiz izan duen hedamenik handiena: familien ingresoak emendatu dira, pobre kopurua gutxitu, enpresak debelopatu dira, teknologia berrietan boom bat gertatu da; sekula baino gehiago esportatzen dugu, orain ongi konpetitibo gara eta».

Izan da, izan ere, hedapenik ekonomian, inflazioa eta langabezia nolabait kontrolatu dituzte, bada beren hauteslegoa pozik edukitzeko moduko arrazoirik. Alabaina, zein kosto izan du guzti horrek? Erabateko zorpetzea, batetik, esana dago; «azken zortzi urtetan —Marie-France Toinet ari da, Frantziako zientzia politikoen Fundazioko partaide—, amerikarrek, ez bait zuten zergarik pagatu nahi, inbertitu gabe kontsumitu dute, ordainean alde guztietatik erori direlarik zorretan, bai barruan eta bai kanpoan ere».

Barruko zorra pasa den urteko azaroan 670 mila milioi dolarretakoa zelarrik, kanpokoa berriz, 400 mila milioitakoa dute aurten; gogora dezagun, hirugarren munduaren zor osoa milioi bat milioitakoa dela. 1987an berenganatu duten zorraren ordaintzea estatubatuar familia bakoitzari 2.600 dolar kostako litzaioke. Dolarra nolanahi, izugarri manipulatzeko dute, neurri babesleez zaintzen dituzte produktuak, eta halaz ere ez dute defizitari eusterik erdiesten.

Onena eta txarreana

Ez da gauza berria, gure sistema hauetan, aberatsak aberatsago eta pobre break pobreak suertatzea. Baina Estatu Batuak eramaten ari dira errezeta hori bere azken estremoetaraino. Datu ofizialen arabera, populazioaren %10ak estatuaren ondasunen %70a dute (1963an baino %70a gehiago). Reaganen politikak badu horrekin zerikusirik asko.

Nondik heldu zen diru hori? Saul Landau, Washington-go *Institute for Policy Studies*-ekoak: «1988an, bost milioi haur bizi zen lan ministraritzak definitutako pobrezia mugatik azpian, hau da, 1979an baino 1,6 milioi gehiago.

Reagan-urteetan, eskala sozialean erdialdean kokatu familien %40ak 1.500 dolar galdu dute urtean batz bestea». Dozenaka milioika amerikarrek, aintzina nolabait izan zuten Estatuaren babesik gabe, pobreziatik aldebateko miseria jo dute. Ezin da, seguru asko, 1930. etako krisiarekin konpara berau, EEBBen hondamendia ez bait da masiboa izan oraingoa, sail batzuren prosperitatea egitazkoa bait da —hitz batez, onena eta txarreana ekarri du Reaganen agintaldiak.

Onenaz bakarrik mintzo dira errepublikarrak. Azken bost urtetan, 13 milioi enplegu sortu dira. Gehiago dira, bai, berregituraketak industrian batez ere

jan dituen 10,8 milioi lanpostuak baino. 3,2 milioi lanpostu berri ematen du balantzeak. Baina, zer nolako postuak dira horiek?

Zerbitzuetaoak dira gehienetan, zailantzazkoak askotan, ez denbora osokoak, industriakoak baino ahulago ordainduak. Ez dira langile horiek sindikatuetatik izaten, jeneralean konbenio kolektiboen barnean negoziatzen diren abantaila sozialik ez dute izaten maiz. Langile horietatik ez gutxi soldata oso baxuak dituzte, *working poors* dira. Ez dira jadanik hispanoak, beltzak, gazte, emakumezkoak, gizonezko txuriak ere badira dexente.

Estalperik gabeko masak



Bronx-eko East 136 Street-eko eszena: etxe duenak ongi eustea dauka...

Amerikar ametsa: enplegu poliki ordaindutako bat, haurren heziketa, norberaren etxea, bigarren autoa, kolokan gelditzen ari da milioika herritar soilentzat. Lanarekin edo lanik gabe, «suerte»rik izan ez dutenak dira, kaleari bizi direnak, demokraziaren ezitia ezagutu ezin izan dutenak.

1930. urteetako depresioaz geroztik ez zen hainbeste «babesgabe» ikusten amerikar hirietako kaleetan. Ofizialki 350.000 dira, «babesgabeen elkar»aren ustetan 3,5 bat milioi; ordea 2

milioitako xifra jotzen da hurbilenekotzat. Progresio geometrikoan: New York-eko «gizarte laguntzazko zerbitzu»ek 5.000 lagun teilatupetzen zituzten 1981ean, 28.000 1987an; hauetarik, 5.000 familia, 18.000 pertsona, tartean 15.000 haur.

Horietaz kanpo errefuxio kolektiboak daude, hiri berean 10.000 lagun gordetzen dituztenak; eta gero, metro pasilo, tren geltokietan, ahal den bezala bizi diren beste milaka batzuk...

Lanpostu exkakak

1970etan, sortu bost enpleguetatik bakar batek jasoten zuen 7.000 dolarretik beheiti. 1980etan, hamarretik sei sartzen dira kategoria horretan. «Soldaten gutxitzea, zioen Kenneth Bacon, *Wall Street Journal*-eko editorialistak, *Estatu Batuek Japonekin eta soldata bako Asialdeko estatuekin lehiatu ahal izateko eraman behar duten egokitze neurrien barnean uler daiteke*». Eta egokitze asko falta dela, eranstean zuen Baconek.

Bataz besteko soldata erreala 1973koa bera da. Gutxieneko soldata, orduko 3,35 dolarretakoa, ez da 1981az geroz igo batere; horrexek esplikatzeko, langabetu gutxiago izanik, pobreen kopurua emendatu izana. Industriak galdu dituen lanpostuak bataz beste urteko 32.000 dolarrez ordaintzen ziren artean, orain hedatzen ari direnak (hospalaritza, txikikako merkataritza, ospitaleritza langileak...) 22.000 dolarrez ordaintzen dira. Eta 1979tik hona sortu enpleguen erdiak 11.600 dolar baino gutxiago jasoten dute.

Bush-en ustez, «zazpi urteotan eman den enpleguaren hazkundeaz, ezin da den-denei erantzun berdina eman, normalean da soldaten bataz bestekoa jeistea». Serge Halimik irakasleak komentatzen zuen bezala, «adierazpen hori ez da interesik gabekoa: bai bait genekien langabezia handitzen ari zen momentuan soldatek behera egiteko joera zutela, ordea orain ikasten dugu langabezia gutxitzen delarik ere soldatek jeisten segitu behar dutela!»

Une kritikoa berau

Estatubatuar ekonomiak —Estatu gisa— pairatzen dituen arazorik handienak: defizit federala, defizit komertziala, zerga gehiagoz eta babes neurri gehiagoz arindu ahalko dira baina, zenbait begiraleren eritzirako (*Post-Reagan America* lanaren egileek kasu), konpondu, sektore militarrean egindako inbertsioak murriztuz konpondu ahalko dira bakarrik; gutxienez mila milioi dolar desbideratu beharko litzukete tipo horretara 2.000garrena baino lehen. Horretan funtsezko aukera estrategikoak egin beharko dira.

Pierre Dommergues *Le monde diplomatique*-ko kazetariak honela ikusten zuen, 1987an, egoera: «Amerikarrek (...) inperioen bilakaeratik badute zer ikasi. Britainia Handia, Frantzia, Espainia, Erroma, denek kanpoko gerrateek edota inperioaren ordenaren mantentzeak erakarri dituzten gastuak ekonomiaren kiskurtzeak eramanezin gertarazi dituen sasoi bat ezagutu dute. Defentsarako BPBren %7a bideratzen bada orain —Kennedy-rekin %9a, Eisenhower-ekin %10a—, portzentai hori berorri ere kri-



Diferentziaz munduko zorrik handiena dute Estatu Batuek.

George Bush-ek, desarmea dela eta:

«Sobietarrei gisa ber erantzutea ez litzateke zuhurra»

Reaganen 1980 eta 1981eko defentsarako presupostuen gehitzea kongresuak onetsi zuen, bi partiduen akordioz. 1982an ordea, hiru amerikarretatik batek diruketa horiek gehiegizkoak zirela erizten zuen. Are gehiago ziren El Salvadorren zuzenean interbenitzearen aurka azaltzen zirenak. 1988an, inkestaturiko %58ak ez zuen nahi Nicaraguako kontrari laguntza gehiagorik eskura zekion.

Orohar, Bushen administrazioak munduan gauza gehiegi aldatu dela aurkitu du, lehengo politika berberaz segitu ahal izateko behintzat. Desarmea dago; estatu sozialisten bilakaera ustegabea dago; Japonen indartzea dago, Txinaren zalantza, Europako merkatuaren sortzea; hirugarren munduaren zorpetzea bestalde batetik, nazioarteko moneta sistemaren hauskortasuna, ekologiar buruzko kezka, teknologien desarroi azkarra...

Agi denez, potentzia handien artean nolabaiteko orekari eutsi dakiokelarik, «hegoaldeko» nazioetan «intentsitate ahuleko gatazkak» ez dira gelditzekoak; sistemaren mantentzeak hala eskatuta, Pentagonoren ustez. Jakina, hondar berrogei urtetako estrategia militarra «gure denboretako errealtateetara moldatu beharra dago» (1988ko urtarrileko sekuritateari buruzko txosten batetik).

Aldiz, ez dirudi Bush horretan oso hara iristeko prest dagoenik. Seinaleak baino gehiago dira Reaganen agintaldiaren hasierako eskema orokorrera itzultzen ari dela. Jakina, ezin orduko printzipio guztiak bere hartan erabili; hasteko, hainbestearainokoa da gaurengungo defizita, non defentsako presupostua nahi-ta-ez mugatu behar den. Eta sobietarren jarreraz ere behar dute ezinbestean erreparatu.

Baina, halaz eta guztiz, eki zein (Europako) mendebaldean somatzen den joera bakezaleagoa ez dateke guztiz Washingtonen gogoko. Tresna nuklear gutxiago zabaltzeko behar dela, esatera dator joera hori; Bushek berriz, amerikar biltegi nuklearrak sendotzearen aldekoa da, arma beroien kontrol zuhur bat propositzen du, eta OTANen oraingo estrategia aldatu dadin ez du inolaz ere onartzen.



Europako lagunak desarmeari buruzko ideiak ez izan oso nagusiaren gustoko.

tikoa da egun bere merkatuaren erdia galdu duen nazio batentzat».

Babes neurriak, nonahi esku sartzeko ahala, bilateralismoa (beste estatuekin banan banakako harremanak alegia), horiexek dira amerikar politikaren hiru zutabeak. Eta, jokamoldean, agresibitatea, intransigentzia. Hegemoniaren galtzera ez dira makurtzen. Europa eta Pazifikoaldea indartsuak ikustearekin ez dira laketzen. Indar galtzearekin ez bide dira zuhurratzen. Erne segi behar-kogu du, Ameriketara begira.

«Harri azkarrak» orain

Administrazio berriak uste du Bi Handien arteko etsaitasunak iraun egingo duela. «Gerra hotza ez da bukatu», esan zuen Bushek 1988ko ekainean. Mosku eta Washingtonen arteko erlazioen hobetzea on-ikusirik ere, Estatu Batuak «iraupen luzeko gatazka» baterako prestatu behar zirela eritzi zuen. Gorbatoxovez hitzeginez, «sobietar ekonomia erreformatzeko ez-gauza izanzen dela» pentsatzen zuen, eta beraz «probable da mendebaldeari begira askoz etsaigo izango den erregimen batek har diezaioala lekua».

Aurtengo maiatzean Texas-eko hitzaldi batean apur bat zuzendu zuen bidea. «Ez dago dudarik perestroikaren arrakasta desiratzaren dugunik», horrek «SESBen nazioarteko kontzerturako itzulpena» baimenduko lukeelarik. Haatik, Moskuk desarmeari buruzko neurri unilateralak hartu beharko lituzke, trukean deus jaso gabe; esan nahi baita, Sobietar Batasunak mendebaldearekiko

harreman estilo berri bat «merezi» behar du.

Zertan gelditzen da orain dela urte pare bat denon ahotan zebilen «izarretako gerra»? Ez da ahantzi behinipehin. Bushek planak piska bat apalagotu ditu, horrela kongresuaren apoioa errazago eskuratu nahirik. 33 mila milioi dolar horretarakotu dira orain, Reaganek proponitu baino 7 gutxiago; kongresuaren baimenaz, Richard Cheney, defentsa idazkariak, «harri azkar» edo *brilliant pebbles* delakoen programa egokituko du: espazioan milaka misil txiki sakabanatuko dira, sobietarren misilak kokatu eta deusezteko prestatuak.

Gatazka «ahulak»

Europa mendebaldeko estatu batzuek, horien artean Alemaniak, OTANeko indarrak %40-50 batean gutxitzea proponitu dutelarik, Washingtonek ez du horrelakorik aditu nahi: %10a-15aren gutxitzea onartuko luke, gehienik ere. Ez dira fido amerikarrak. «Inprudentea litzateke, edo okerrago oraindik, sobietarren neurriei geure aldetiko antzerako neurriez erantzutea». Gorbatoxoven erreformen «epe luzerako» inpaktoa neurtu behar aurrea. Jarrera hau kritikatzeko dutenei buruz, atzera, Bushek: «Ez dute konprenitzen gure erantzukizun planetarioak ahaztuz gero mundua arriskutsuagoa izanzen denik»; ez dute ikusten «bakearen iturria indarra dugula». Bushi ahazten zaiona eta *Z* magazineko Diana Johnstone-k arestian gogoratzen zuena: armagintzan EEBBetan jokuan dauden se-

Distentsio aldirik ez

Estatu Batuen sinisgarritasunari buruzko teoriaren arabera, beren potentzia militarra, sinetsi dadin nahi baldin bada, aldian aldian erabili beharra dago.

Distentsiorik? Nekez, hirugarren munduari buruz, uste izatekoa bait da —motibuak badira bederen— nazio pobreek nolaz edo halaz nazioarteko orden honekiko beren ez-adostasuna eta kanbiatu gura erakutsiko dutena.

Arrazoi ekonomiko, politiko, militarrengatik Washingtonek ezin du «merkatu libre»koa ez den beste sistemarik onartu. SESB eta Txinaren hirugarren munduaren gaineko eragina soberetsi du, seguru aski, luza-roan, dena den linea horretantxe jarraitzekoa bide da presidente berria.

Azken batez herri zanpatuek erakutsiko dute, baldin badute, beren aske izateko borondatea, halere amerikar eritzi publikoak eta batez ere defizitaren gorabeherak puska bat determinatu ditzakete mundu pobreaki begira egiten dituzten aukera militarrek.

kulako interesak; hau da, barne defizita alimalekoa gainditzekotan, aliatuei (eta etsaiei ere bai, aukera izanez gero) armak saldu beharra daukate.

Nolanahi ere, «puntako arrisku biak», hau da, Varsoviako paktuaren indarren ofentsiba orokorra European eta SESBen eraso nuklear masiboa, alde batera utzi ere baina amiñi bat urrundu direla, gatazka lokalagoak gelditzen dira: hirugarren mundua puntamiran berriro. *Special operations forces* direlakoak eta «desplazamendu azkarrekoak» eta beste indartuko dira. Han eta hemen armetan altxatutako antikomunistak laguntzen segituko dira. Betiko filosofia... aldi berean gauza asko eraldatzen ari direlarik munduan, EEBBen potentziaren gainbehera erlatibo baf suertatzen ari delarik. Ez zaio Bonn-i jaramonik egiten, desarmea dela eta. Ez da Ertamerikako korapiloa aska dadin bide berririk lantzen. «Irudimena paralizatu zaiela ematen du, esaten zuen maiatzez Michael Klare Massachusetts-eko irakasleak, eta paralisi horrek zailtasun serioak sorteraiziko ditu, ez baldin bada eragiten hilabete gutxitan».

PABLO SASTRE

Azken hilabeteotan egoera erabat larritu dela **Irungo Montero mataderia** **PSOEren jokupean**

Irungo Montero Mataderia tunel ilunetik abiatu da. Montero zaharrak 1.200 milioitako zuloa egin zuelarik PSOE-UGTren eskutara pasa zen hiltegia (87.a azkenetan zela) Iñaki Aseginolaza medio.

Berriki Larrunbideak erosi du pezeta batean. Trafiko influentziak salatzen dira prozesu guzti honetan. 500 langilek arrisku bizian dute etorkizuna. Paraturik dago enpresa azken hilabeteotan. Oraindik orain dirurik ez da martxan jartzeko.

Ernesto Montero mataderia 'kurioski' antolatua zen. 500 langile, 12.000 milioiko fakturazioa, Estatu mailan esportatzailek indartsuena izaki, ez zuzendaritza ekiporik, ez soziorik, ez akzionistarik, ez administrazio kontseilaritzarik ezean ziharduen Montero zaharra azken hamarkadotan. Gauzak honela, ziurrenik itxura honetako gestio txarra medio, dirua barra-barra galtzerat jo zuen 85etik aurrera: 600 milioitako galerak eta epe laburrean ordaindu beharreko 1.200 milioitako zorrak eraginez. Bankuek atek itxi zizkioten ondorioz. 87 amaierat egoera erabat larria zen. Monterok ezin zuen zorraren bueltatzeko adina finantzar mugimendurik sortu eta PSOErekin harremanetan jarri zen, hain zuzen ere Alfonso Segaderekin, Gipuzkoako elikadura sektoreko arduraduna bera.

1.500 milioi medio Aseginolazaren esku

Alfonso Segadek BCARA (Nekazal Kredituetarako Bankua) jo zuen 1.500 milioi pezetako kreditu baten eskatzeko. Eta José Ramón Apalategi koinatuarekin eskuz esku mataderia erostea proposatu zion Iñaki Aseginolazari —*etxegintza eta hosteleriara zuzendutako enpresari eta Apalategiren koinatua bera*—, BCAREN bitartez 1.500 milioitako diru laguntza lorturik zutela konbentzitu. Ordain moduan zera eskatu zioten: akzioen %23a UGTren esku uztea, kredituaren %1a komisio gisa Madrilgo UGTri ematea, Alfonso Segade nominan sartzeta eta Angel Garcia Ronda (PSOEko diputatua) Kontseilariatzako partaide gisa onartzea. BCAR,

denbora horretan, 200 milioitako kreditua emana zuen.

Gauzak honela, Aseginolazak 100 milioitan Montero erosi zuen. Antxon Perez de Calleja, Jabier Irigoien, Javier Sagastizabal eta Paco Ojea —*kooperatibatan arituak denak*— partaidetzarekin zuzendaritza berria osatu eta plangintza bat aurkeztu zuten, betire BCAREN 1.500 milioiak gauza segurutzat joz.

Nork engainatu zuen nor?

Jose Ramon Apalategik zeraman pertsonalki BCAREKIKO tratua. Baina hila beteak pasa ahala dirurik ez zetorren. Ekaina aldean tesoreria mailako arazoak egundokoak zirelarik (600 milioitako zorra zuten bentsiturik), zuzenda-



ritza taldea nerbiozso jarri zen nonbait, eta Aseginolaza, Perez Calleja, Irigoien, Sagade eta Apalategik BCAko presidentea zen Garcia de Blas-ekin hitzegitera joan ziren Madriler. «1.500 milioi Monterori? Baina zer diozue...», «asko bezala 300 milioi» lortzeko aukera eskeini zien Garcia de Blas-ek.

Honen aurrean «engainatuak izan zirela» adierazi zuten Aseginolaza, Perez Calleja eta Irigoienek. Egoera erabat arrarotu egin zen. Eta krisia sortu zen UGTekin, hasera batean Segade eta Aseginolazaren artean burutu zena. Berantago, Revillaren bahiketan inplikatu izan zen Aseginolaza, eta «noski, ematen duen irudi hori dela medio ez gaitezke Madrila joan negoziatzera» argudiatu zuen UGTk kreditua iristen ez zelako aitzakia hori bailitzan. Guzti honen erdian Garcia Rondak Administralgo Kontseilua utzi zuen.

Bien bitartean, eta Madrilekoa gertatu ostean, enpresa komiteari afera guzti honen berri pasa zitzaion zuzendaritzatik. Horietako bilera batean Sagade bera present zen. UGTk Zuzendaritzaren aurka jo zuen orduan. Gure iturriek adierazi bezala Jabier Sagastizabal jarri nahi zuten zuzendari orokor gisa eta Perez Calleja eta Irigoien kalera bota. Aseginolazak hasiera batean defendatu egin zituen hauek, «joan zaitezten nahi dute baina nik putada bat egingo diet: zuek zuzendaritza utziko duzue baina nik Administrazio kontseilaritzara pasako zaituztet. Jabier Sagastizabal jarri nahi dutela? Jar dezatela...» esanez. Baina Urrian, Sagastizabal zuzendari jarri eta Calleja eta Irigoien dimititu egin zituen: «UGTko jendeak joan behar duzuela esigitu didate» izan omen ziren bere hitzak.



Sagastizabal, Ejea, Perez Calleja eta Irigoien, Aseginolazarekin deusik jakin gabeen sartu zen ekipo berria.

GENERAL



Gestiber: Larrunbideren eskutik abiatu da Montero azken fase honetan. PSOEek enpresak isteko erabiltzen duen enpresaria bera.

Mataderia hipotekatuz gauden egoerara

Egin dezagun atzera. BCAREN erantzunaren ostean, eta hainbat duda munda gaudituz «engainatuek» aurrera segitzea erabaki zuten Aseginolazak eskatuta. Banku guztiekin negoziatzen hasi ziren (ze kredituak oso banaturik zeuden), zorraren berfinantziatorako planteamendu bat, eginez. Epe luzean ordaindu beharreko 1.500 milioi eskatu ziren. Espero zen BCATik 300 milioi eskuratzea eta Iñaki Aseginolazak, bestalde, 300 milioi jarriko zituela.

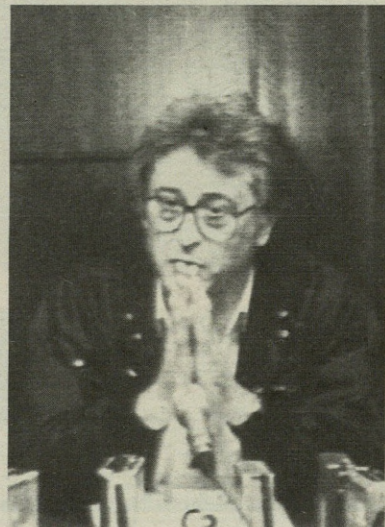
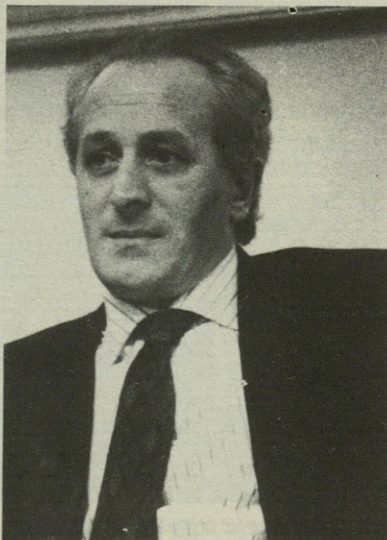
Baina denbora pasa ahala, ekainean behar zena ez zen nahiko abuztuan. Gauzak honela, Irala bukaerarako ja akordio bat kasik sinaturik zuten. «Garantia hipotekario baten truke emango zena. Datu hau inportantea da, ze hasiera batetik, eta Monterok irekitako kredituak pertsonalak ziren neurrian, bankuek ez bait zuten inongo garantiarik. Harrapaturik zeuden beraz negoziatzeko orduan» adierazi zaigu ELATik.

Egoera honen aurrean, Komiteak, Aseginolaza presionatu zuen bankuei hipoteka ez ematearren «langileen zo-



Angel G. Ronda, abokatu eta PSOEren diputatu Gipuzkoatik. Iturri sindikalek diotenez sozialisten interesen ordezkatzaile zen Monteron. Lanak eta laguntzak errazteko sartu zela argudiatzen zuen berak ordea, borondate onez ez besterik, ez PSOEek ez UGTk ez zuela akziorik Monteron aldarrikatzen zuelarik. Irailak 1ean, eta BCAk dirua ukatu zuelarik, hanka egiten du Mataderitik.

Iñaki Aseginolaza, Elorriko enpresaria. Bilboko Iruña eta La Granja kafetegiak bereak ditu. Etxegintzan jarduten da bestalde. Iturriek aitatu digutenez «oso erlazio onak mantentzen ditu Bizkaiako UGTrekin, zenbait mesedezko tratatu eskaini zaiolarik». Monteron, hasiera batean engainatutzat jo bazuen ere bere burua, PSOEren esanetara jokatu duela eman da aditzera, eta azkenez enpresaren hipoteka medio 300 milioitako mozkinak eskuratu dituela.



Angel Larrunbide, PSOEko gestore, Aseginolazari hartu dio lekua Monteron. Lehen Bianchi, Magefesa... eta beste hainbat enpresa isten aritua, gauza ziurtzat jotzen da Monteron bere jokaera zein izango den: afera azkeneraino kakaztea (berriki zenbait langile bota ditu), «bien bitartean diru baten eskuratzen ari delarik enpresaren gestioa baliatuz» bota digute.



BCAk 1.500 milioitako kreditua ukatu ostean bankuak bilakatu ziren enpresaren salbazio bide. Halere, ez da honelakorik gertatu.

rra kitatzen ez zen bitartean». Aseginolazak baiezkua eman zien, hala egingo zuela. Baina beste behin ere atzera egingo zuen, eta azkenez bankuei eman hipoteka. «Inakik ondo geratu nahi du bankuekin, negozio asko baitu hauekin; kreditua eskuratzen duen neurrian gainera ziurtaturik dauka berak lehen abaletan jarri duen dirua itzuliko zaiona. 300 milioitik gora eskuratu ditu modu honetan. Azken batean, Bankuek emandako diruak zor zitzaizen diruak kobratu ahal izateko balio izan du justu, deskubiertu zenbait ordaintzeko, eta Aseginolazaren abal zenbait ordaintzeko. Enpresan ez da dirurik sartu. Beraz, bankuek konpondu dute zeukaten arazoa, antza Aseginolazak ere bai, eta enpresan ez dago dirurik martxan jartzeko. Urritik aurrerantzean enpresa kieto dago» salatu da bestalde LABetik.

Larrunbiderentzat pezeta baten truke

Hortik aurrerakoak gauza aski jakina da: langileak greban jarri dira, nominak ez dira ordaintzen, Aseginolazaren aurka altxatzen dira bozak... eta halako batean, Larrunbideri saltzen dio enpresa. Pezeta baten truke. Honen erdian, Alfonso Segadek hanka egiten du kanporat eta ordezkio gisa Fernando de Tejada PSOEk abokatua eta Antxon Aso UGTko Gipuzkoako idazkaria sartzen dira. «Zergatik saltzen dion? Ez da-

go gauza argirik. Inakik bazituen beste aukera batzuk. Ordain etendura bat egin zezakeen adibidez, eta patrimonio guztia (3.000 edo 3.500etan balioztatua) bere esku hartu, beste kreditu berri baten lortzeko indarrean jartzen zelarrik. Katalunyar mataderia haundi batekin negoziatzeko aukera ere bazen. Baina Aseginolazak bide azkarrena hautatzen du, ziurrenik PSOEk Montero Larrunbideren esku uztea eskatzen bait dio, PSOEk afera hauetarako duen pertsona bera (Bianchi, Magefesa, Jabones Lagarto...)» esan zaio Argiari.

«Larrunbide munda guztiak ezagutzen du. Enpresa pezeta batean erosten du, beraz ez du deusik arriskatzen (300 milioi inbertituko dituela dio baina beste dirua ailagatzen den neurrian alegia), bideragarritasun plan bat egiten du, bere gestoreak sartzen ditu, soldat kobratzen; aurrera ateratzen duela, ez duela ateratzen... Berak ez du deusik arriskatu. Bestalde, berriro hasi omen da bankuekin negoziatzen, Gasteizko Gobernuarekin subentzioarekin ere, hor dabil, baina hilabeteak aurrera doaz eta Monterok bere horretan dirau, langileek ez dakite zer pasatzen den, dirua ez dator, ez dute kobratzen...» salatu da Komitetik.

Enpresa komiteak nola erantzun du guzti honen aurrean? Hasteko, duela hiru urte arte ez zen komiterik. Jokaera erabat paternalistaz jokatzaren zuen Montero zaharrak. Anekdotak gisa esan Komitea sortu zenean Monterok (berak

Trafikoa

PSOEk beti ukatu izan du inplikaturik dagoenik Monteron. Badago kontrakorik esateko hainbat datu: Garcia Rondak ez zuen inongo akziorik eta Kontseiluan ari zen lanean. PSOE-UGTren %23a Fernando Garcia Tobal-en izenean zeuden (UGTko abokatua bera), hau ere kontseilaria zelarrik. Gauzak okertzen hasten zirenean, elkarrekin utzi zuten enpresa, errenuntzio akta elkarrekin sinatuz.

Aipagarri da gainera, Larrunbideri PSOE-UGTren esku zegoen akzioen %23a emateko orduan Madril-en izan zirenen izenak: Fernando de Tejada (UGTko abokatua), Antxon Aso (UGTren Gipuzkoako sekretaria), Sesma (UGTko partaide, zeina sindikatuaren eskutik sartu zen Monteron lanean) eta Manolo Portero (UGTkoa eta Komitekoa). Nola uler-tzen da jende honen esku egotea akzio horien entrega?

osatu zuen gainera UGTren zerrenda) pikutara bidali zuela. Lan ordu piloa egiten zen, soldata guztiak ziren diferente, eskupetik pasatzen ziren so-break...

Gehiengoa LABek dauka, sei ordezkari, UGTk lau eta ELAk 3. UGTkoak erabat lotuta daude Larrunbide eta konpainiarekin. ELA, prozesuan zehar, batzutan LABekin eta besteetan UGTrekin aritu da. Momentu batez, Aseginolazak bankuei hipoteka eman baino lehen, patrimonia eskuratzearen aldeko apostua egin zuelarik.

Momentu honetan enpresa itxita dago. 450 milioitako abala emana dauka Gasteizko Jaurilaritzak. Bankuek esaten dute ez dela bahitzen hasiko, «baina ez duela jarrera suizida bat hartuko Mataderiaren finantziatzeko». Berriki, zenbait langile bota ditu Larrunbidek. Egunak aurrera joan ahala zorra haunditzen doa, BCak ez du beste mailegorik luzatu... «100 bat langilez eta Gipuzkoa eta Bizkaiaiko merkatuak errekupe-ratuz has daiteke Montero. Betire diru kopuru haundi baten inbertituz» esaten da.

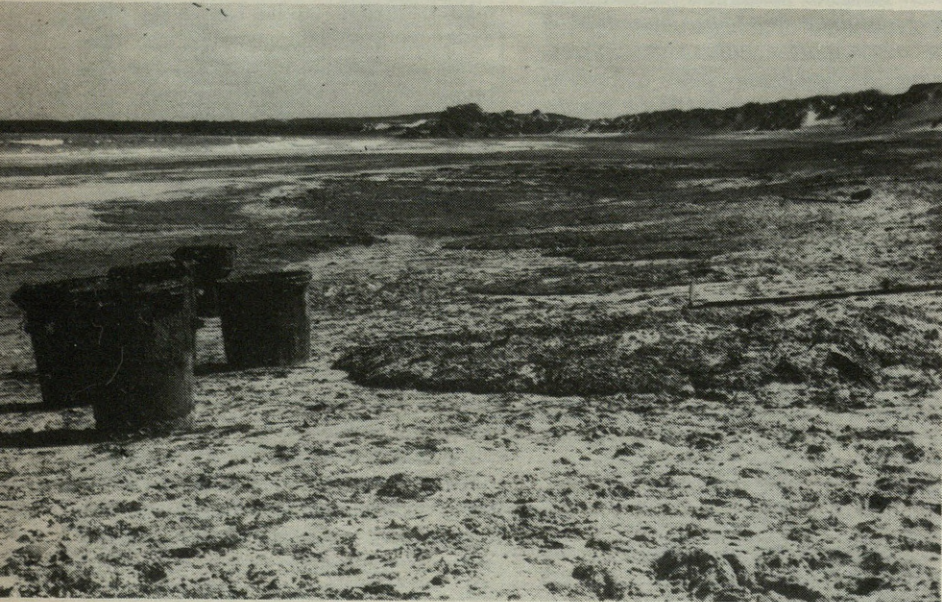
Hainbat buru zipriztintzen duen trafiko influentzien afera honen atzean halere hainbat galdera erantzuteke gertatzen da.

LOREN ARISTI

Lau euskal hondartzek soilik betetzen dituzte EEEko baldintzak

Euskal hondartzen egoera ez osasungarria

Osakidetzaren ikerketen arabera Gipuzkoako hamaika hondartzetan eta Bizkaiko lautan bainu librerako baldintzak betetzen diren bitartean, Europar Elkarteak egindakoek Hego Euskal Herrian egoera onean lau baino ez dagoela dio, guztiak Gipuzkoan kokaturik. Besteetako 18 tartean daude eta beste hamabitan ez bainatzeko aholkatzen da.



Era guztietako zaborren gainetik kaltegarrienetakoa petrolio hondakinena da.

Ekainaren 15ean ireki zen denboraldi ofiziala Gipuzkoa eta Bizkaiaiko hondartzetan nahiz eta eguraldi onak zenbait lekutan aurreratu egin zuen. Egunero komunikabideetatik kostaldearen egoera azalduko digute, non bainatu eta non ez aholkatuz. Esaten dutenari

kasurik egiten ez bada, aholku batzu jarraitzeko eskatzen da, hau da, kutsaturik dauden uretatik atera bezain pronto dutxatik atera, ez egon ordu laurden baino denbora gehiagoz itsasoan... azaleko gaixotasunak aurreabesteko asmoz.

“Inguruaren kalitatea neurtzeko orduan hondarraren garbitasuna, dauden dutxak eta zerbitzuak, edateko ura eta abar hartzen dira kontutan”

Hondartzei buruzko ikerketak egiteko orduan, Osakidetzak zenbait ezagurri kontutan hartzen du; alde batetik hamabost egunero uren azterketa bat egiten da, horretarako bi muestra harturik. Honetaz aparte hondartzaren inguruan dauden zerbitzuak ere ikertzen dira. Datu hauen arabera batetik bostetarako puntuazioa ematen zaie, honako parametro hauek erabiliz: 1etik 1,70ra bainu librea, 1,71tik 2,50era kontuz ibiltzeko aholkua, eta 2,51etik 5etara ezin



ARGIA

txt

K O M I K I A

154. zenbakia



Denborapasa

HITZ GEZIDUNAK

MINTZAKIDE INPRIMA- TEGIAK	↓	LEHORRA LERDEN	↓	DEITURAK GIZON IZENA	↓	ZERGA EZAGUNA KONTSONANTE	↓	BIZKORRAK GAZTUNAK	↓	OGI DENDAK ANFIBIO	↓
→		↓		↓		↓		↓		↓	
LUKE, HARI ZEHAR	→					4+3 LANDARE ERREGARRIA	→				
→						↓ ZUEN, HARI POTASIOA	→				
MASAKREA EGUZKIA	→					↓				500 JAINKO EGYPTIAR	→
→				(ERREP.) TXORI BAT DAUKAZU	→		NEURRI INGELESA AMERIKAKO HERRI	→		↓	
INDIOA 499	→		KONTSONANTE 1499	→	NEUK GALDU (IND.)	→		ZILARRA EREMU	→		
→		BAZTERREAN LAWRENTZIOA	→	↓	↓			50 EZ EME	→	↓	IODOA ATZIZKI FEMENINOA
KRISTAUEN BILTOKIA ANTZINAKO GIPUTZAK	→	↓				ARRAZOI BOKALA	→	↓		↓	
→						↓					

LETRA BATUKETA

Batuketa honetako letra bakoitzari zenbaki bat dagokio. Zein da batuketa honetako letra bakoitzaren balioa? Zergatik? Ondoko koadro honetan duzun zenbaki bakoitzaren azpian, ipin ezazu zure ustez hauetako bakoitzari dagokion letra. Zenbaki bati letrarik ez dagokionean • ikurra ipin iezaiozu. Koadroko zenbaki baten azpian letra bat azaltzen bada, har ezazu aurrez ematen dizugun laguntza bezala.

BAT
+
BAT
LAU

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
				L		U			

EZETZ ASMA

1.- ZEIN URTETAN JAIO ZEN DONOSTIAN EDUARDO TXILLIDA ESKULTORGILEA.

- a) 1921ean
- b) 1924ean
- c) 1928an
- d) 1961ean

2.- ZEIN ANIMALIARI ESATEN ZAION "ORA" ZUBERO-TARREZ.

- a) Txakurrari
- b) Idiari
- c) Oiloari
- d) elefanteari

3.- TXINDOKI MENDIA ZEIN BESTE IZENEZ EZAGUTZEN DEN.

- a) Pagasarri
- b) Basusarri
- c) Ñañarri
- d) Txabarri

4.- HUGO PRATT KOMIKILARIAREN "CORTO" PERTSO-NAIA NON JAIO ZEN.

- a) Venezian
- b) Maltaan
- c) Samarkandan
- d) Cariben

IRRI FARREZ

MEDIKUARENGAN

Josetxori "isatsan" karatxo bat atera zitzaion eta larriturik medikuarengana joan zen:

— Lasai gizona, hori ez da ezer. Zure gaitza erraz konpontzen da. Egin behar duzuna zera da: gauero ohera sartu baino lehen, zure "zatitxo" hori esne berotan jarri, edalontzi batetan, eta aste bete pasa baino lehen, akabo karatxoa!

Josetxok medikuak esan bezala gauero baso bat esne epeldu eta hantxe sartzen omen zuen zera hori.

Hirugarren egunean, ordea, operazio hori burutzen ari zela emaztea sartu zitzaion sukaldara eta:

— Arraioa Josetxo! Ez nekien zure "isatsa" estilografikak bezala errekaratu egiten zenik!

MOZKORTUTA EGIAK ESAN

Bi lagun seko mozkorturik kalez-kale kantari doaz. Mozkorturik esan ohi dira egariak latzenak eta konturatu gabe ere zera esaten dio batak besteari:

— Gotzon, zeozer esan behar diat. Orain dela bi urtetik hona hire emaztearen amorantea nauk. Barkatuko didak, ezta?

— Bai, motel, ez zegok arazorik. Gainera horrek frogatu egiten dik zein gezurtia den nere emaztea.

— Zer ba? Ukatu egiten al zian?

— Bai, zera! Bere amorantea gazte lerden eta jator bat zela esaten zidan eta!

UR KUTSATUAK

Zientzilari ospetsu batek zera esan omen zuen hitzaldi batetan:

— Ur kutsatuekin kontuz ibili beharra dago.

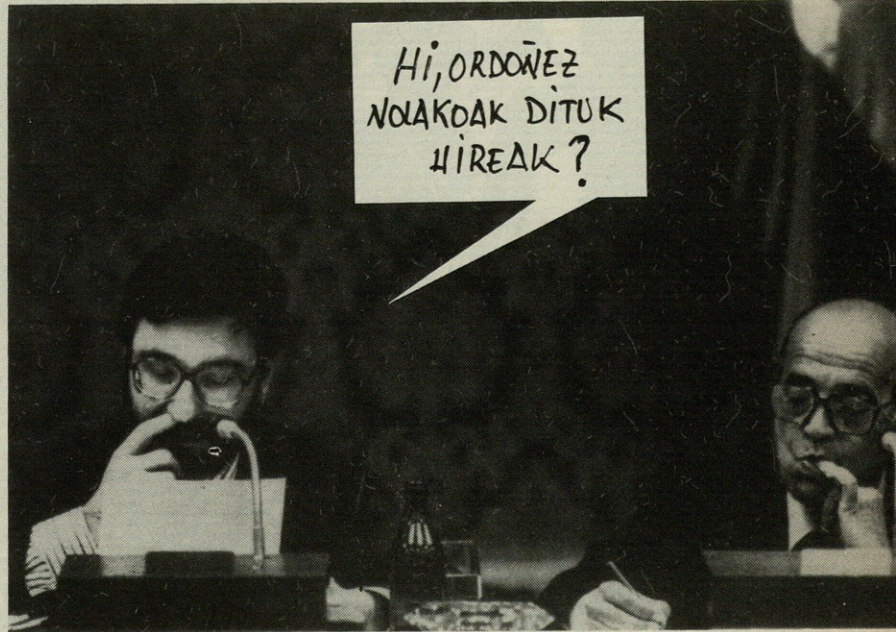
— Eta zuk zer egiten duzu? —galdetu omen zion entzule batek—.

— Nik lehendabizi irakiten jartzen dut ura.

— Eta gero?

— Gero garagardoa edaten dut.

A ZE FLASHA!



EUSKALKERIAK

• **Pankarta batetan: «H.B. Euskadiren alferatiba».** (Bazterrak alferatzea ondo dago, bainan, kontxo! Gero propaganda egin gabe, noski).

• **"Sustatu 89" egiturauaren sariak: «Kasetaritzako espezialitate».** (Kazetariak kaseteak erabiltzen zituztela bagenekien, bainan ez maila horretaraino).

• **EUSTATEk hezkuntzari buruz argitaratutako liburuetan: «E.E./H.B.».** (Itzulpenetan gauza xelebreak gertatzen dira, baina gutxitan egokitzen da hau bezalako kasualitaterik; "educación especial" "hezkuntza berezia" itzuli eta... a ze koalizioa!).

SOLUZIOAK

EZETZ ASMA: 1-B; 2-A; 3-C; 4-B.

LETRA BATUKETA:

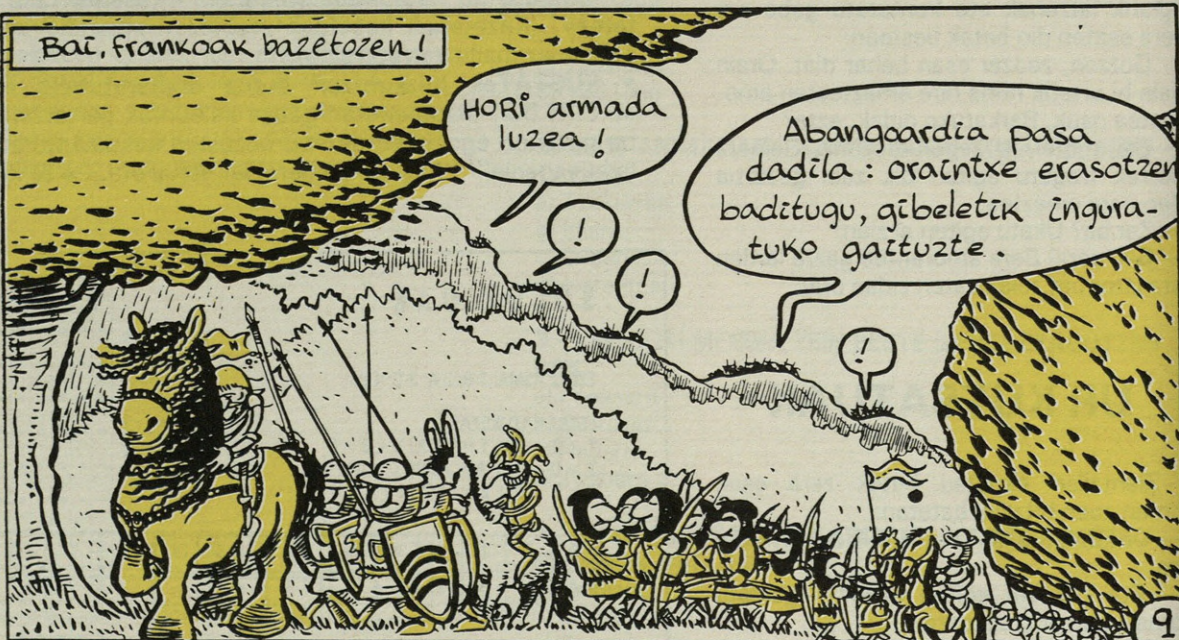
T = 3 ---- T + T = U EDO 3 + 3 = 6

A = 0 ---- A + A = A EDO 0 + 0 = 0

B = 2 ---- B + B = L EDO 2 + 2 = 4

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A		B	T	L		U			

B	A	E	I	E	K	B	M	S
A	L	D	I	N	I	A	O	I
R	I	M	D	A	R	R	L	I
D	Z	A	A	K	R	E	I	I
U	L	G	A	N	A	S	T	I
L	A	A	N	I	K	A	E	B
I	K	A	A	K	A	R	G	B
A	R	A	U	S	A	A	Z	B
R	A	A	S	A	A	I	P	B
A	K	I	O	N	D	A	I	O



Ordu erdi baten burvan...

Karlomagno, bere paje
eta bufoiak, ezkutariak,
arkulariak, eta ez dakit
nor gehiago pasa dira;
noiz erasoko
dugu ???



Lasai, Gar-
txot: dohaka
be horiei
ordua azlega-
tu zaie.

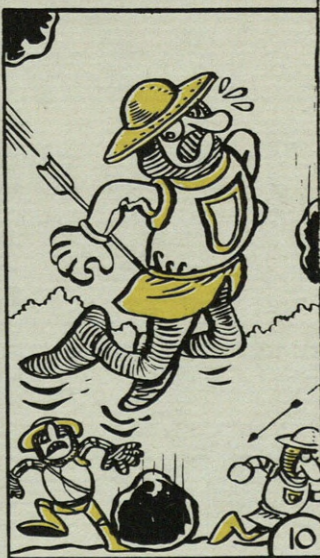
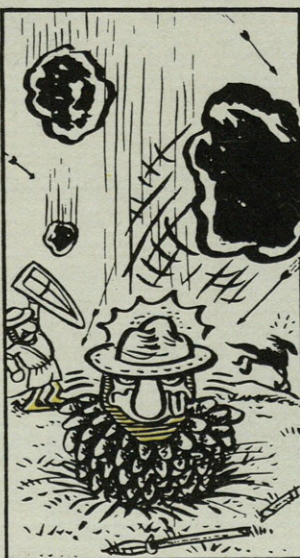
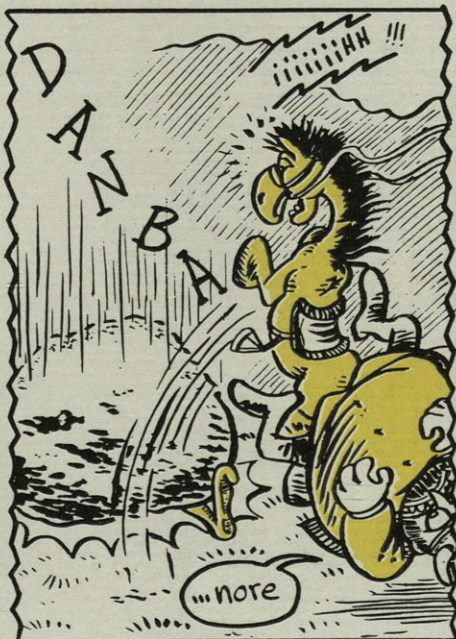


...Eta hau erranik,
irrintzta bota zuen...



Zer ote da
oihu hori?

Arrano baten
karraka, monsig...



VUDU LEHENDAKARI







SUPERHERTZAINA

- M. W. + Morau -





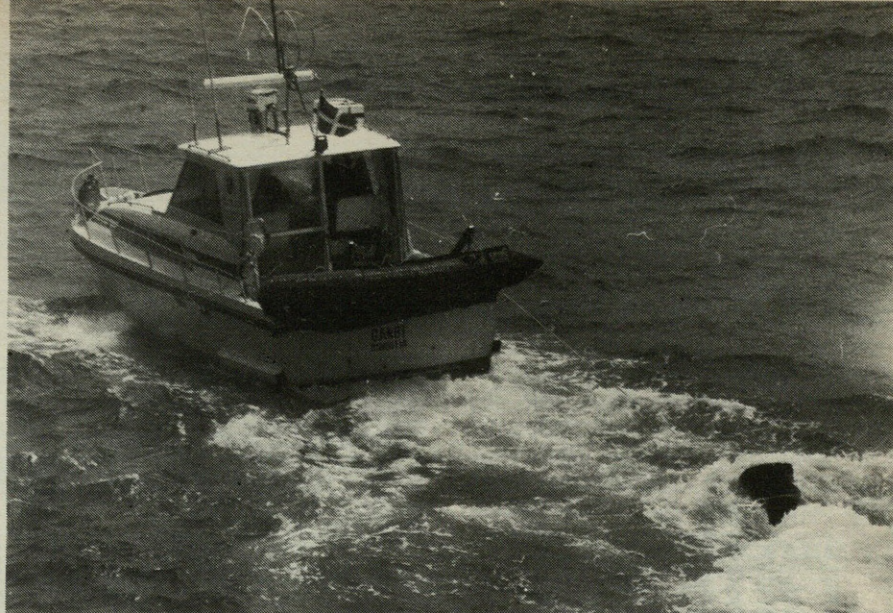
daiteke bainatu. Europar Elkarteak erabiltzen dituen neurriak gogorragoak izaten dira, horregatik Osakidetza on-tzat hartzen dituen hondartza askok ez ditu erakunde honek eskatutako baldintzak betetzen.

Inguruaren kalitatea neurtzeko orduan hondarraren garbitasuna, dauden dutxak eta zerbitzuak, edateko ura, paperontziak eta abar kontutan hartzen dira. Esan behar hondartzen ardura udal bakoitzaren eskuetan gelditzen bada ere, askotan aldundiak direla neurriak praktikan jartzen dituztenak edo subentzioak ematen dituztenak. Hala eta guztiz arlo honetan egoera ez da bat ere txalagarria.

Guztira 16 hondartzen ingurua ona dela esan daiteke, hau da ehuneko 16a, beste ehuneko 53a hobetu beharko da. Egokiak ez izateko arrazoi nagusia komunak, dutxak eta edateko uren zerbitzu eskasa edukitzea izaten da (%83), honekin batera kondar-uren kopurua da beste faktore nagusi (%66), eta seinalizazio edo laguntza zerbitzuen falta dira askotan hobetu behar diren beste elementu bi.



Hondartzen egoera sanitarioa hainbatetan salatu bada ere, egoera beretsuan darraite.



“Gipuzkoako hondartzen ehuneko 70a bainurako egokiak diren bitartean, Bizkaian ehuneko 44ak baino ez ditu betetzen eskatutako baldintzak”

Bizkaikoak okerrean

Gipuzkoako hondartzen ehuneko 70a bainurako egokiak diren bitartean, Bizkaian ehuneko 44ak baino ez ditu betetzen eskatutako baldintzak, nahiz eta aurten hobekuntza txiki bat izan den, Zierbanako 'La Arena' izenekoan emandako aldaketa aipagarriena delarik. Orioko Antilla eta Donostiako Gros, Getxoko Ereaga, Bermeoko Aritxatxu, Sukarrieta, Laia eta Lekeitioko Isuntza hondartzak dira egoera okerrean aurkitzen direnak.

Aurten ez dugu aurkituko bandera gorria 'La Arena'n hondakinaren garbigailuari esker, kondar-urak bait ziren Zierbanako hondartza honetako arazo larriena. Neguan zehar kontrol zehatz bat egin da itsas-ertzeko zati honetan, denboraldiaren hasieran bainu librerako egoeran aurkituz.

Bizkaian Sopolako Arietarra eta Iba-rangeluko Laida dira ura eta zerbitzuen kopuruaren aldetik egoera hobean daudenak, nahiz eta Europar Elkar-tearen ikerketen arabera azken hau soilik izan. Gipuzkoa aldean, berriz, bost dira onenak, Donostiako Kontxa eta Ondarreta, Getariako Nagusia, Zumaiako Itxurun eta Mutrikuko Zazpi hondartzak hain zuzen ere.

Bandera urdina

Hego Euskal Herriko lau hondartzek eta portu batek lortu dute bandera urdina, zeinak hoberen bezala kalifikatzen dituen. Sari honen esanahia bikoitza da, batetik erabiltzaileak garbitu eta zaindu beharraz konturatzen dira eta bestetik, turismoa erakartzeaz gain, erakundeek hobetzeko lana hartzen dute eta laguntzak gehitzen omen dira.

Elantxobek portu atalean jaso du Europar Elkarteak emandako bandera urdina bigarren aldiz, Gortizek, aldiz, ezin izan du igazkoa mantendu, nahiz eta udaletxea oso baiezkorra izan zentzu honetan. Hau berriro lortzeko hobekuntza batzu izan ziren hondartza honetan; alde batetik megafonia, Areatarako bideak eta hondarraren garbitasuna indartu egin zuen. Era berean ondoan dagoen pinudi bat egokitu da mahaia eta aulkiak jarritz. Beste aldetik kondar-urak garbitu eta bainularien zonaldea ixtea izan dira egindako beste aldaketa bi. Igazko banderari ezker Al-dundiak lagundu egin dio udalari azpiegitura lan hauek egiteko orduan.

Bizkaian hondartza bakarrak lortu du bandera hau, Sopolako Arietarrak hain zuzen ere. Udalen iturriek esan dutenez, hondartza hau ezin hobea den lekuan kokatzen da, korrenteak Kantabriatik bait datoz, ez Nerbioitik, hau dela eta uren garbitasunaren kopururik handiena eskeintzen duen.

ARANTZA GUTIERREZ

Eskalari profesionalak,
gorantza doan lanbide berria

Eraikuntza lanetan socketatik zintzilik

Hirietako eraikuntza tzarren hormetatik zintzilik, etxaurre bat eskalatzen edo tximini baten zuloan sarturik topa daitezke eskalari berri hauek. Eskalatzaille profesionalak dira, alturetako langileak. Euren betebeharra ez da hor-mak igotzera mugatzen, izan ere, igo ahala hasten bait da benetako lana.

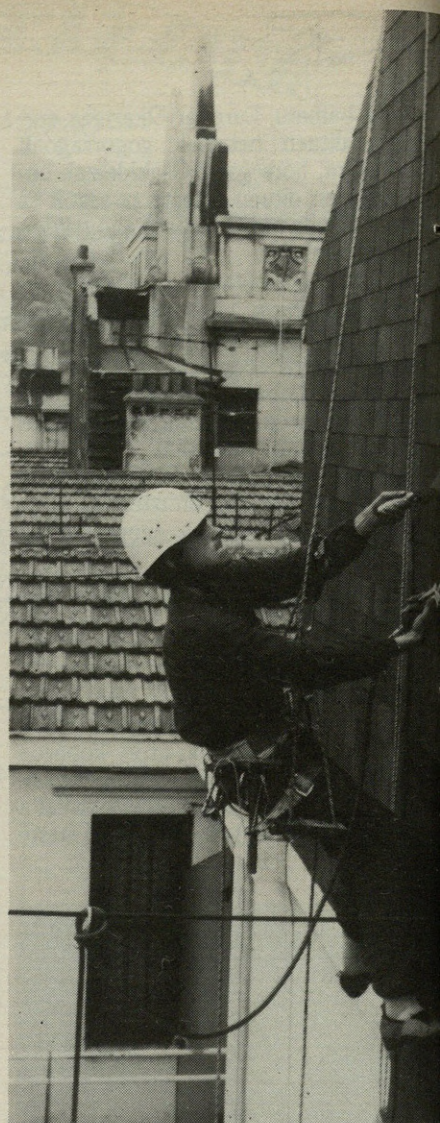
Lanbide nahiko berria da eskalari profesionalena, eta oraino jende gutxik dihardu horretan. Estatu Frantses eta Estatu Batuetan nahiko hedatua dagoen ofizioa ei da, Estatu Espainolean talderen batzuk ere badaude —Valencia, Madril, Canarias...—, eta Euskal Herrian bi talde ari dira, enpresa modura, lan hauetan. Zaharrenak, 'Oreka'k, Donostia du kokaleku, eta enpresa gazteena, 'Zut', Bilboko horma, elizaurre eta tximinietan dabil han eta hemen zintzilakatuz.

“Eraikuntzako
langile eta mendiko
eskalariaren
nahasketa da eskalari
profesionalaren
eredua”

Eskalari teknikak

Eskalari zaletasunez eta eraikuntzako langile ogibidez, beren zailtasunagatik egiten ez zen makina bat lan bazela ohartu ziren 'Zut' enpresa osatzen duten bilbotar gazte hauek. Eta burutzen ziren era horretako lanak, aldordioak zirela eta oso garestiak ateratzen ziren. «Aldordioak bakarrik geroko lanak baino gehiago balio izaten du alturako lan hauetan. Horrela, sarritan etxaurre bat edo dena delakoa berritzeko edo konpontzeko erabat hondatu arte itxaroten zuten».

Eraikuntzako langile eta mendiko eskalariaren nahasketa bide da eskalari profesionalaren eredua. «Azken finean, eskaladaren teknikak eraikuntzara egokitzea baino ez da». Eskalada teknikak ondo menderatu behar dira, antza, lan hauek egoki egiteko, «segurtasun eta igoera teknikak ondo menderatu behar dira, eskalada aparailuen erabileraz jabetuta egon behar, oreka zentzu gara-tua eduki, eta jakina, indar fisiko aldetiki prestatua, lan honetan nekea bikoi-tza baita, eraikuntzako langile arrunt batek jasaten duena batetik, eta jarrera horretan aritzeagatik jasaten dena bes-tetik».



Sopletea eta sokak dira, kasu honetan, eskalari profesional honen lanabesak.



Nekea bikoitza omen da: eraikuntzako langile batek egiten duena baina jarrera berezi horretan...

“Euskal Herrian bi talde ari dira, entrepesa modura, lan hauetan”

Zazpi urte daramate ‘Zut’ taldekoek eskaladaren munduan, duela urtebete arte ‘hiri-eskalada’ berezi honetan sartu ez diren arren. Tontor ugari egin dituztela adierazi digute, Estatu Espainoleko ohizko horma garrantzitsuak eginak di-

tuztelarik, hala nola ‘El Perdón’, ‘Naranjo’, ‘Riglos’ eta ‘Montanazos’.

Eskalari ‘hutsak’ ez

Eskalada teknikak menderatzea beharrezkoa jotzen duten bezala, funtsezkoa erizten diote eraikuntzako lanak ongi egiteko gai izateari. Izan ere, arlo hau azpimarratu nahi izan dute, behin eta berrir, gurekin izan duten solasaldian zehar. «Eskalari baino gehiago profesionalak gara, hori da garrantzitsuena, eskatzen dizkuguten lanak profesional onenak bezala burutzeko gaitasuna izatea. Jendeak ez gaitu deitzen zein ondo igotzen garen eta zein trebeak garen ikusteko, eskatzen digutena ondo egiteko baizik». ‘Zut’ekoek esan digutenez, lan eskariaren areagotzea dela eta jende gehiago behar zutelako eskalariren bat eurekin lanean jartzeko saioa egin zuten, baina eskalari ‘hutsak’ lan horretarako balio ez zutelako ondorrora heldu omen ziren.

Egun guztia soketatik zintzilik eta zolutik metro askotara lanean aritzen diren arren, segurtasunarena ez da, dirudenez, arazo. Eraikuntzako beste edozein langilek arrisku handiagoa omen du istripu larri bat jasateko, beren gorputzen sostengu diren sokek segurtasun handia eskeintzen bait diete. «Norberaren erantzunkizunaren arabera da gai hau, baina eskaladako teknikak menderatzen dituenak ez du arriskurik. Sokak oso seguruak dira, 3.000 kilo sostengatu dezakete. Konparazio baterako, proportzioan, seguruagoak dira soka hauek gure gorputzak sostengatzeko, igogailuen kableak igogailuak eusteko baino».

Ezagutzera eman beharra

Orain urtebete hasi ziren ‘Zut’ entrepesa martxan jartzeko lanetan, eta badira hile batzuk gelditu barik lanean dabiltzala. Denetik egiten omen dute oraingoz, denborarekin espezializatuko direlako asmoz: elizaurre batean konponketak, ‘rokodromo’etarako instalazioak —eskaladarako egitura artifizialak alegia—, etxaurreetan materiale desberdinen tinkatzeak, beiraduren zigilatzea... «Oraingoz arriskua suposatzen duten gauzak konpondu ditzagun eskatzen digute, denuntziak-eta daudenean, egin beharrezkoak diren konponketa asko, arriskugarriak ez diren artean, konpongarriak direnik ez bait dira ohartzen».

Halarik ere, lana nola egiten duten ikusi ahal izan duten inguruetan gero eta gehiago deitzen omen dituzte. «Lana bada, eta oraingoz imaginazio handiko jendea ohartzen da guk eskeini dezakegun zerbitzuaz, baina pixkanaka ohizkoa bihurtuko da». Euren burua ezagutzera ematea omen da halako entrepesa batentzat kontu zailenetarikoa. «Gure kasuan zailtasuna bikoitza da: batetik, entrepesa berri guztiek zaila izan ohi dute estraineiko urtean ondo ibiltzea, eta bestetik, lanbide berria izanik, gure burua nola aurkeztu ere ez dakigu: eskalari profesionalak? alturretako langileak? Jendeak hori zer den galdetzen du».

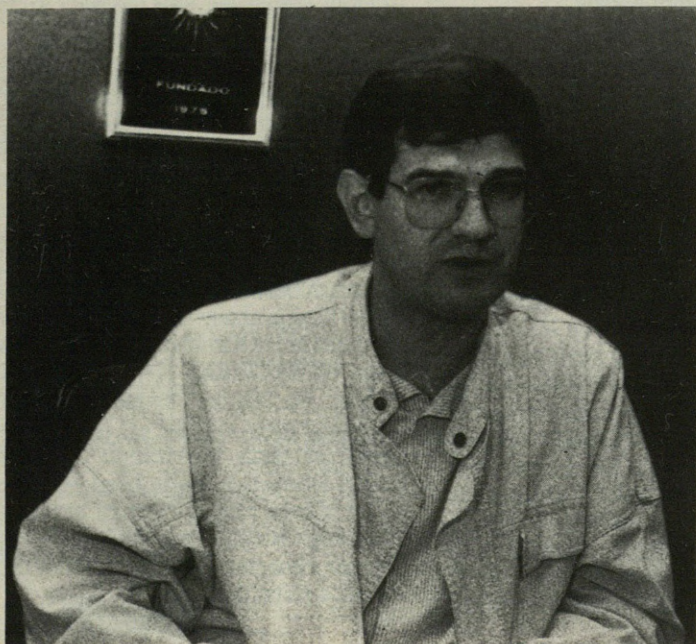
Etorkizuna duen lanbidea, antza, hiri-eskalariena. Oraingoz bi entrepesa baino ez dira Euskal Herrian, ‘Zut’ bilbotarra eta ‘Oreka’ donostiarra. Biak lan eskari ugari ei dute, eta talde gehiagorentzat tokia ere izango omen da Euskal Herriko merkatu berri honetan. Laster ditugu Euskal Herriko etxaurre, elizaurre, horma, tximini, dorre eta abarrak alturretako langile/eskalari profesionalak zintzilik dituztela...

I.MURUA

IÑAKI ALMANDOZ

Oso gaztetan hasi zen Iñaki Almandoz donostiarra lanean: egunkariak saltzen, harategi batean gero, eta aurrezki kutxa batean ari da orain. Gaztetan heldu zion ere saski baloiari, eta halaxe, zaletasunak bultzatuta, Askatuak taldeko presidentea izatera iritsi da. Hamaila ordu jan dizkio afizioak honezkero Iñakiri! Hamaika borroka gogor ere gaindu behar izan du 14 urtez! Momentu larri baten erdian ikusi dugu, ekipo haundiaren etorkizuna kili-kolo, «urteetako lanak zertarako?» galdezka.

«Askatuak-i ez diogu etorkizunik antzematen»



Duela 14 urte sortu zen Askatuak taldea. Urte hauetan, garai onak eta txarrak ezagutu ditu, baina antza, orain dago momentu larrienean. Duela gutxi aipatu zenuen Donostiak ez duela honelako ekipo bat edukitzea merezi. Nola ulertzen da hori?

Nik gutxienez zalantzan jartzen dut. Zergatik? Ikusten dudalako taldea aurrera ateratzea oso gogorra dela, eta batez ere, beste lekutan saski baloiak daukan laguntza hemen ez daukala. Ez da urrutira joan behar: Gasteizen eta Bilbon laguntza haundiak dituzte eta horrek eragiten du talde horiek guk sekulan izan ez dugun indar bat izan dezaten. Mota askotako laguntzaz ari naiz: jende gehiago joaten da leku horietara, instalazio gehiago daukate, komunikabideek bestela erantzuten dute, ze kasu, aurren, lehendabiziko mailan talde bakarra izan gara gure bidaietan kazetariak joan ez direnak.

Hemen behar haundi bat dago: taldeak egin behar dira etxeko jendearekin; alde batetik, gure filosofia hala delako, eta bestetik, beste erremediorik ez dagoelako. Ez dago dirurik kanpoko jokalaririk ekartzeko. Ondorioz etxeko gazte jendea landu behar da eta jokalaririk atera. Baina horretarako lekua behar izaten da. Eta saski baloiak erakusteko lekurik ez dago. Orduan, saski baloia Donostian aurrera ateratzeko badaude zenbait oztupo lehen aipatu duzun galdera hori sortarazten dutenak, benetan pena merezi al du hemen saski baloi talde on bat aurrera atera nahian ibiltzea? Askotan pentsatzen dut ezetz.

Arazoa beraz oso sakonetik antzematen duzu. Azpian dago akatsa, ezta?

Hor arrazoi asko dago; egia da, azkeneko 8 urteotan, Donostia goi mailako talde bat izan ez den neurrian ohitura galdu egin dela eta berriro berpizteko denbora behar dela. Baina hori lortzeko laguntza gehiago behar litzateke. Denok bat eginik jarri behar dugu horretan. Talde indartsu bat egitea ez da bakarrik direktibaren gauza bat. Baizik eta direktibarena, jokalariena, zaletuena, udalena, komunitatearena azken batean. Beste lekutan gauzak honela sentitzen dira. Eta hori ez badago ez dakit pena merezi duen.

Guk ez genuke nahi Askatuak lau direktiboren jostailu bat izatea; hemen helburu batez gaude batipat: gure herriari beste aberastasun bat emateko, guk saski baloi talde euskaldun bat egin nahi dugu, eta hori izango litzateke herriari kirol mailan lan eginez egingo geniokeen aportazioa. Saski baloiari nortasuna eman nahi diogu. Eta pentsatzen dugu hemen honelako zerbait ez balego hutsune bat egongo litzatekeela. Eta horregatik ez dugu toaja bota nahi, baina egoera benetan latza da...

Azken kontua da Cacaolat-ek goreneko mailan jarraitzeko 150 milioiren truke saltzen zuen postua ez duzuela lortzerik izan. Hor gauza arrarorik gertatu da. Hasiera batean zuei eman zitzaizuen aukera, eta azkenek 'Balbi Girona'k eskuratu du postua.

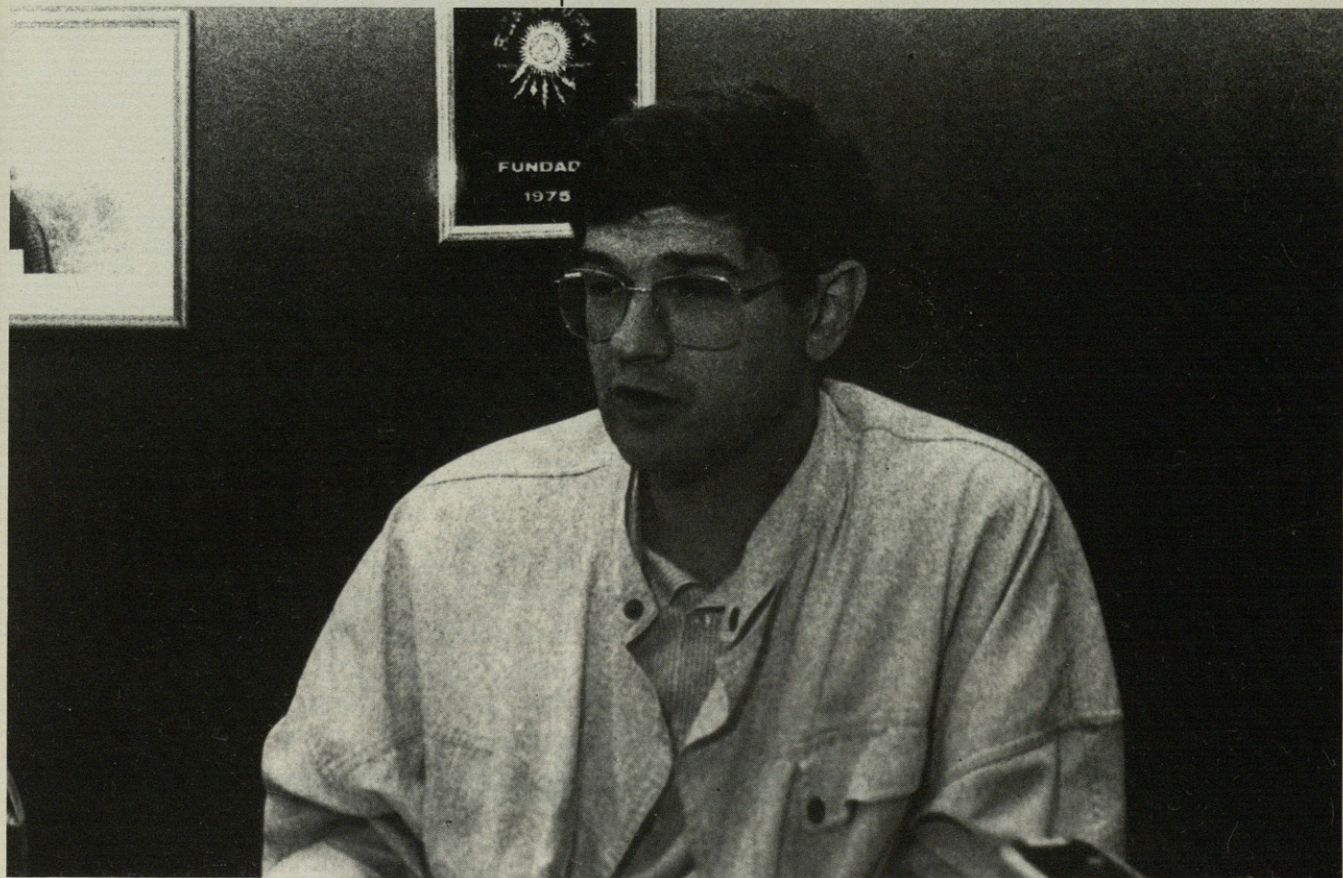
Azken finean gertatu da, beste hainbat kasutan bezala, beste lekutan hemen baino askoz ere diru gehiago erabiltzen dutela. Hasiera batean amets bat zen guretzat eta ez genuen planteatu ere egin:

egunkariak hasi ziren aipatzen eta orduan eutsi genion serioago. Baina beno, beste taldeak guk baino diru gehiago jartzen zuen, guk baino garantiago gehiago (gure eskeintza mantzoa zen, mailegu bat eskatu behar genuen direktiboen artean...).

Esponsorrekin beti izan dituzue arazoak. Aurten ere, Gipuzkoako Kutzarekin tratua asko kostata egin zenuten. Zer gertatzen da, esponsorrek ez al dute argi ikusten saski baloian inbertitu daitekeenik?

Arazo hori ez da gurea bakarrik. Gipuzkoan egiten den kirolak orohar nozitzen du arazoa. Hor bi gauza daude: alde batetik, Gipuzkoako enpresa-

har dugu. Esponsorrak bilatzeko egundoko arazoak daudenez bestalde, ez dakit nondik jo beharko dugun. Momentu honetan, urtero bezala, egoera larrian gaude: jokalariai urduri jartzen hasi dira, jarraitzeko erabakia hartu gabe dago... ateratzen bagara ere egundoko arriskuaz arituko gara, diru aldetik noski, esponsor gabe, ze duela urte pare bat honelatsu ibili ostean atera ginen eta beno, sekulako urte gogorra izan zen, eta noski, horrek erre egiten zaitu, eta azkenean zera galdetzen diozu buruari: egiten ari garen lana zertarako? Gero gainera beste gauza bat gertatzen da: mutil on bat ateratzen denean kanpotik hartzen dute, eta hori



GUK EZ GENUKE NAHI ASKATUAK LAU DIREKTIBO-
GREN JOSTAILU BAT IZATEA; HEMEN GAUDE HEL-
BURU BATEZ BATIPAT: GURE HERRIARI BESTE ABE-
RASTASUN BAT EMATEKO, GUK SASKI BALOI TALDE
EUSKALDUN BAT EGIN NAHI DUGU

riak ez daukate mentalitate ireki bat kirolarëkiko. Bestetik, Gipuzkoan ez dago enpresa askorik kirolaren bitartez promozionatu daitekeenik. Adibidez: egokiak izango lirakeke promozionatzeko txokolatea, ardoa, olioia, eta agian askoz ere gehiago ez.

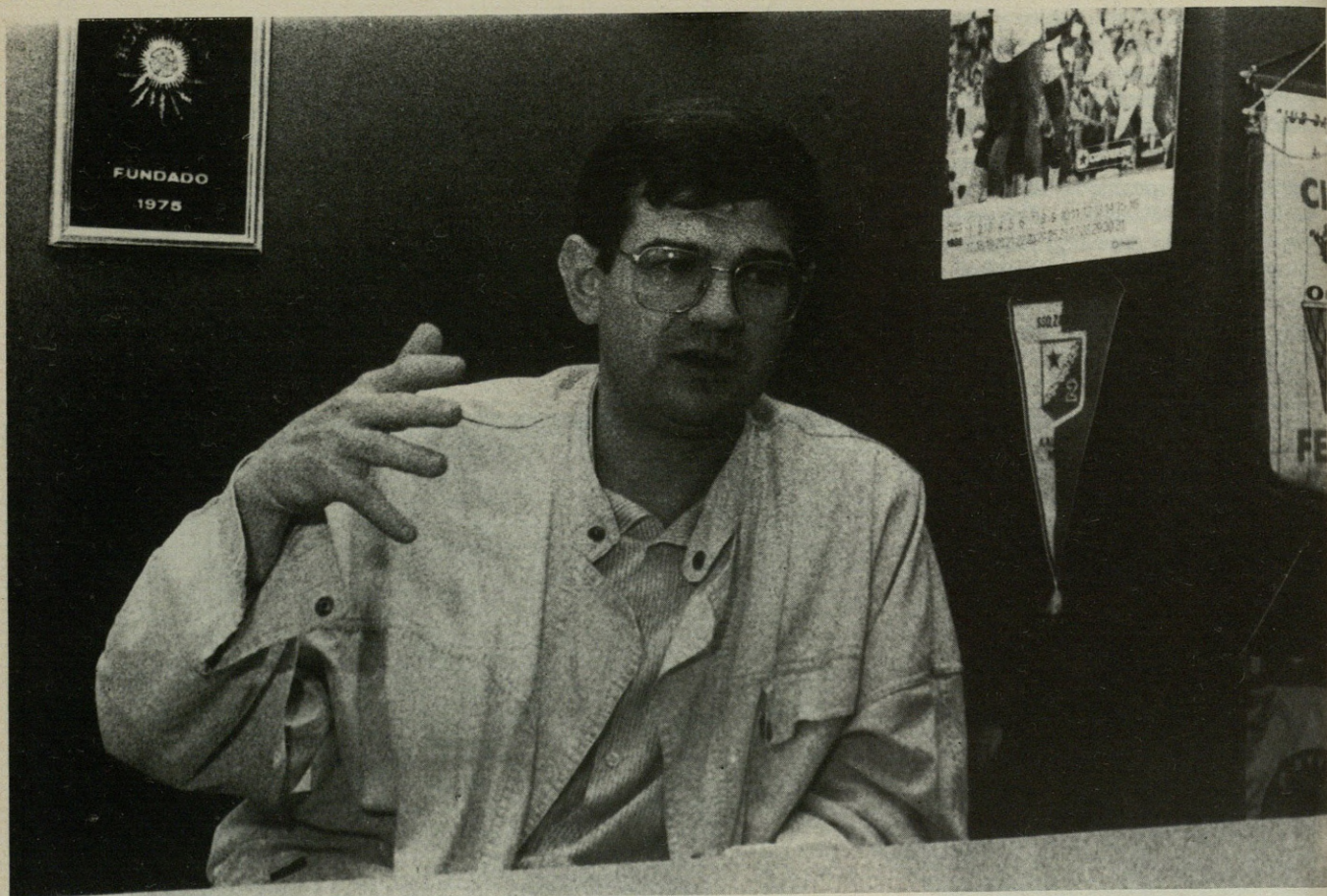
Gipuzkoako Kutzak zer asmo dauka aurrera begira?

Alde batera utzi gaitu. Orduan, gure etorkizuna, etorkizunik baldin badugu, beste nonbait bilatu be-

ere beste oztopo bat da... seguru izan laguntza hori izango bagenu ez nintzatekeela honela arituko, gauzak bestela ikusiko genituela.

Ze beste arrazoi daude alde eta aurka B mailan jarraitzeko ala ez jarraitzeko?

Ez jarraitzeko bi: diru falta, eta beti egoera horretan gabiltzalarik gu ere nekatzen ari garela, indar faltan gaudela. Urteak joan urteak etorri berdin, ez dugu ez argirik ez etorkizunik antzematen,



OKASIO HAUNDITAKO AFIZIOA DA GUREA. JENDE EDO EKIPO OSPETSUENAK ETORTZEN DIRELA BETE-BETE JARTZEN DA POLIKIROLDEGIA. BAINA URTEAN ZEHAR JENDEA EZ DA ETORTZEN. ETA HAUXE DA GIPUZKOARRON NORTASUNA. BEREZIAK GARA HONETAN. HAUNDIZALEAK GARA

eta honen aurrean gure bizitza hemen erretzea pena merezi al du?

Jarraitzeko berriz, orain arte idatzi dugun historia horretan oraindik gauza asko geratzen dela egin gabe, lan asko geratzen dela lehen aipaturiko helburu horren lortzeko, talde euskaldun bat sortzea; uzten badugu... horrek indarra ematen du jarraitzeko baina ez bada laguntzarik bilatu ahal ezin.

Zer gertatzen da jokalariekin ekipoa desager-tuz gero. Egundoko ahaleginak egin ondoren ekipoaren mantentzeko, orain zer?

Batzuk ez lukete arazo haundirik izango beste nonbait lana bilatzeko azken urteotan profesiona-lak izan diren neurrian. Beste batzuk bai. Gure al-detik ahalegin guztiak egingo ditugu.

Antza denez, beste inon kontraturik sinatu aurretik ekipoaren esku jarri dira, ezta?

Gehienak bai behintzat; badago baten bat zai ez dagoena, Alvaro Coca, eta ez da bere errua, errua Baskoniarena da, hor dabilta jokalaria eraman na-

hian, eta esango nuke metodo garbiak ez direnak erabiltzen...

Nik jokalariai eskertzen diot daukan pazientzia eta gudan jarri duen konfidantza, baina ez dago gure esku beren etorkizuna.

Azter dezagun aurtengo denboraldiaren az-ken partea. Play-off-etan sartuta zeundetela, oso momentu inportantea zen, eta sarrerak do-hain jarrita ere ez zen polikiroldegia betetzen. Non zegoen eta non dago afizioa?

Okasio haunditako afizioa da gurea. Jende edo ekipo ospetsuenak etortzen direla bete-bete jartzen da polikiroldegia. Baina urtean zehar jendea ez da etortzen. Eta hauxe da gipuzkoarron nortasuna. Bereziak gara honetan. Haundizaleak gara. Halere esan beharra dago, play-offeko lehen partiduan, ETBk eman arren bete egin zela, bigarren parti-duan gutxiago etorri zen, pentsatzen dut lehendabi-ziko partiduan galdu ostean jendeak atzera egin zuelako edo.

Eta honi afizioa deitzerik ba al dago? Benetako afizioa al da?

Ez, ez da afizioa, baina hau ez da gurekin bakarrik pasatzen, bazter guztietan gertatzen da. Oso kontutan hartu beharra dago halere, oso eskeintza zabala suertatzen dela aste buruetan.

Espektakulu piskat eskainiz gero konponduko al litzateke?

Agian bai. Aurten eduki dugun taldeak ez du espektakulu onik eskaini, talde triste bat izan da, partidu asko galdu dugu, eta normaltzat uler daiteke jendeak atzera egitea.

Segi dezagun konparazio batez: nola ikusten duzu Euskadiko saski baloia?

Gasteizen konpetentzia gutxiago izan dute eta gauzak hemen baino hobe egin dituzte. Azkeneko 20 urteetan lehendabiziko mailan egon diren neurrian han zaletasuna finkatuta dute, eta horrek beste aukera batzuk eskaintzen dizkie. Bilbon berriz, lehen izan zen talde famatu bat, 'Agilas', eta hura desagertu zen; gero, zaletasuna eta ohitura galduta egon arren behar den giroa sortu dute eta talde bat osatu dute diruz lagundurik, esan daiteke agian artifizial samarra dela, baina martxan dago, eta ondo gainera. Bi planteamenduak ezberdinak dira. Guk berriz, ez daukagu ez bat ez beste.

Hemendik aurrerantzean sozietate anonimoak izan beharko dute klubak. Kirolaren onerako erizten al duzu erabaki hau?

Kirol munduan, goiko mailetan behintzat, nola baiteko neurriak hartu behar dira. Hor direktibo askotxo dabil zentzu haundirik gabe dirua gastatzen, kristoren zorrak uzten, fitxaje garestiak... Saski baloian ere hori gertatzen da; ez dakit direktiboak erotu diren edo zer arraio! daukatena baino gehiago gastatzen dute, inflazio bat sortzen dute gainera. Ez naiz atrebitzen lege berri hori honen mozteko nahikoa izango den esatera. Ze maila batean arriskutsua da, dirua bakoitzak bere poltsikotik jarri behar duelarik, demagun gure kasuan, hainbeste lan egin eta gero gauzak gaizki ateraz gero gainera boltsikoa ustu beharrak atzera botatzen zaitu! Gauzak positiboak ere baditu: dirua jarritz gero hobeto pentsatuko da diru horrekin zer egin. Lege honekin lehendabizi lortu nahi dutena zera da: futbolak sortarazi dituen arazoan ostein ez da nahi saski baloian gauza bera gerta dadin.

Harrobia lantzeak zentzurik ba al du gero hor gainean ez badago ekipo bat?

Nik uste dut ezetz. 17 edo 18 urte dituztela, eta guk jokatzeko erakutsi ostean, kanpora joateko! Planteamendua begiratu egin beharko litzateke: lan horrek gure esku egon behar al du? edo eskoletara pasa behar da ardura hori?

Saski baloiko euskal liga egitea utopia al litzateke?

Bai. Talde batetik bestera egundoko diferentzia dago. Urtero saiatzen gara Liga Txapelketarekin, baina azkenean, beti, finalean hiru talde izan dira: Gasteizkoa, Bilbokoa eta azken aldiotan gu. Horietatik behera egundoko hutsunea dago. Eta txapelketak interesa izan dezan orekatua behar du izan. Kontutan hartu goiko taldeek amerikarrekin jokatzen dutela, eta besteek ez. Bilbok 200 milioi du



EZ DAUKA ZENTZURIK HARROBIA ZAINTzea GERO GAINEAN EGON BEHAR DUEN EKIPORIK EZ BADA-GO. ZERGATIK? ERAKUSTEN DIEZU, PRESTATZEN DITUZU, ETA, ZER, GERO KANPOKO EKIPU BATERA JOATEKO? NOLA OSATU HONELA EKIPU EUSKALDUNA?

presupuesto gisa; Gasteizkoak 180; gurea 90-100, baina hurrengoak, laugarrenak, 2 milioi ditu. Zer esan nahi du? Goikoak jokalaria guztiak kentzen dizkiola behekoari. Eta jokalaria guzti horiek nahiko ez direnean kanpotik ekartzen dituztela gainera. Atera ondorioak beraz.

Pentsa dezagun oraintxe erabaki behar duzuela ekipoaren etorkizuna. Zein izango litzateke zure botoa?

Momentu honetan ezin dut erantzun. Bihotzez jarraitu egin nahi nuke; baina bihotza bakarrik ezin leike nagusitu, burua ere erabili behar da, errealitatea ezin da ahaztu, ez gaude xaboizko ponpa batean sartuta, zailtasunak hor daude... oso erabaki gogorra da.

JUAN JOSE PETRIKORENA

Ekainak 25, igandez, ospatuko da
ibilaldi arraroa izendatu dutena

Sarako itzulia mugak urratzen

Festa haundi bat iragarria dago ekainak 25ez Larrun giblean emana den Saran. Herritar zenbaiten indarrez antolatua da mugaz-muga martxa bat, erromeria, zozketa, errekiak... eta beste-lako gozotasunez girotua. Mugaz beheti hainbat lekutan ikusia, ibilaldi arraro gisa atxeman da mugaz goiti. Gauza berria antza, kirolaz gain euskaldunon bilkura desiatzen sortu dena.



Sarako plaza.

Urdazuri, Baztan eta Zugarramurdi-
rekin bat bizi da 2.000 biztanletik behe-
ra duen Sarako herria. Nafarroa da na-
hita-ez baina Gipuzkoako muga ere
bertan du. Askainetik barrena iritsi ga-
ra hara.

Nondik sortu da ideia? «Orduan egia
beharko da erran. Gauzak diren beza-
la, zen Sarako itzulia Tolosan sortua
da, joan den urteko maiatzean egin zen
14 orduko ibilaldi hartan sortua». Sola-
saldia hasi bezala girotu da mahaia.

«Halere ez dugu Tolosaz sobera min-
tzatu behar, ez gara horretara etorriak
eta». Lau saratar ditut aurrean: Paul Du-
tournier, 40 urtez bertako alkate izana;
Manex Bergara, hainbat urtez Parisen
bizi ostean herrira bueltatua; Beñat
Agerre eta Xabier Elozegi.

Heldu diezaigun hariari: «beraz izan
ginen 14 ordu horien egiterat, eta bon-
han pentsatu genuen alde honetan gisa
horretako martxik ez dela egiten. Hola
pentsatu genuen entsegatu gintezkeela
marche clasic edo klasikoa bilakatuko
den martxa bat egiterat». Jadanik izena
atxemana diote: Sarako itzulia: «Hobe-
ki ez zen atxematen ze mugaz muga Sara
guztia itzultzen da». Aipatu, 32 kilome-
troko muga duela Sarak.

Ekainaren 25eko 6 eta 8 orenen ar-
tean abiatuko da martxa Santinaziotik.
Eta Arribada 15 eta 19 oren t'erdien ar-
tean, gutienez 9 ordu eta gehienez 11
ordu t'erdia beraz. Hiru kontrol toki iza-
nen dira, non txartela kontrolatuko
den, ze tenoretan pasatzen den eta arri-
badan diploma gisako txartel bat eman-
nen zaie parte hartzaileei. «Horiek To-
losari ebatsiak diozkagu denak, han
ikasiak ditugu».

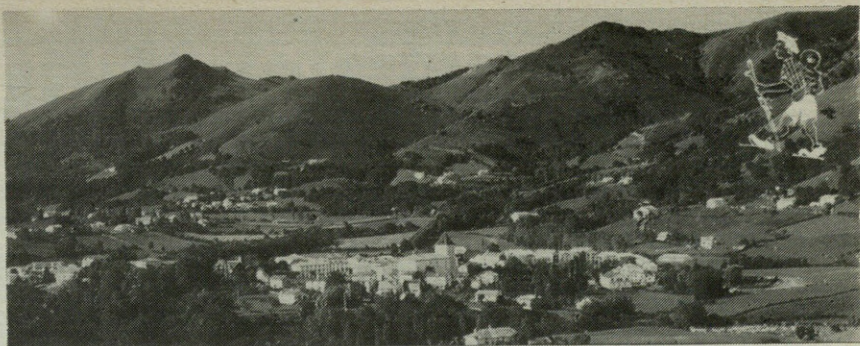
Itzuliaren nondik norakoa

Guzti honen esplikatzuz afitxa batzu
banatu dituzte nahi Ipar nahiz Hegoal-
deko mendizale guztien artean, eta hor-
esplikatua da nola martxatzen duen de-
na, euskaraz, frantsesez eta espainolez.
Halere doi-doi esplikatuko dugu guk
segidan: Abiatzen da Santinazion, Sara
eta Azkain arteko lepoan, eta hortik se-

gitzen du lehenbiziko orenean burdin bidearen ondoko xendra jarraikiz eta arribatzen da Altsaran deitzen den tokirat; handik Iturri Ederreta deituriko pinudira, pinudien gaineko aldetik pasatuz Atekaleunerat iristeko. Han bada monolito bat, menhir bat, eta horren ondotik bada jauste bat, eta hortik mugaz-muga, mugarren taldetik pasatuz Benta Beltza deitzen dena; handik Lizuniagako kasik leporaino, baina lepoa gabe ezkerterat Mahain Harriara.

Mahain Harriak balio du hitz bat esate ze Barandiaranek aipatzen du gauza misteriotu bat bezala, ez da beharbada, eta nahitaez, gauza prehistoriko bat, baina beharbada bai: «baziren bi lez harri zutik emanik, eta gainean harri haundi bat, eta hor biltzen ziren betidanik Berakoak eta Sarakoak beren fazerietarako sinaduren egiteko, orain ere. Barandiaranek erran zuen hori ikusi zuelarik interesantea zela baina harria ez zen gehio han, eta esan zioten Barandiarani Berakoek ebatsi zutela, hori da fama, ze ikusi bait da eta puska bat Berako etxe batean». Paul Dutournier-ek argitu nahi izan du afera: «Horko kontrabandista famoso batek, kanpoko eskalera egiteko, harri horri inork ez ziola kasurik egiten eta eman zuen, ez dakit zenbat mando parez, eta gero, zerri harek ez zuen harri osoa eraman, pikatuta eraman zuen».

Martxak segitzen du lbanteliren giblean den mugarriraino, eta jausten da aspaldiko ikatz mina tokietatik Lizarrietako leporat. Hortik biziki hurbil, eta kaskoz kasko, Etxalarko usategiak, Baiona, Miarritze, Hendaia... denak agerian geratzen dira. Lehen kontrol-gunea. Pasatzen da Nabarlats ingurutik eta arribatzen da Munoenbordaraino; Atermin deituriko dolmenera joanen da martxa, beheraxo Urioko erreka ikusten dela, badira hor alimaliko arkaitz haundi batzuk, eta 3 edo 4 arpe, non Barandiaranek Barandiaranek inskripzio bat eta koloreztatutako marraki bat topatu zuen. Geroxo Arrosagaraiko bordatik pasatzen da,



eta beste bi dolmenen ondo ondotik, Lapitzeta eta Argaileta; bide horrek eramaten du Sarako Lezeara. «Lezeak dira beraz orain erakusten duen toki turistikoko eder bat. Barandiaranek erraten du hori montatu zuen gizonak dinamitatzen zela, aztarnategi historiko bat hondatuz».

Lezetik hartzen du kasik muga, Berrouet Benta, eta hor da kontrola, bigarrena. Segitzen du bentaz benta Senpereko mugara, Ibarlantz etxera, eta hor hirugarren kontrola dago, Amotzeko eztarritik kilometro bat edo bira; hortik Gaztelurat, gauza protoistoriko bat, Legurekobordara, eta azkenik Santinaziora».

Hego-Iparaldeak gurutza gaitzen

Dena mugaz goiti, Azkaine, Bera, Etxalar, Baztan (Zugarramurdi ondo ondoan), Senpere, eta berriz Azkaine. Nola eraman da antolaketa aurrera? Nortzuk hartu duzue parte? Nola bultzatu da asmoa? «Nik esan behar dut, alkate zaharra naizen neurrian ez dugula lagundu». Manexek erantsi dio: «Ahalke behar zenukete, Sarako promozionatzeko egin behar den gauza batetan zuek, herriko buruzagiek ez duzue parte hartu herrirat».

Gauzak honela, anitz jende behar delarik organizazioa antolatzeko, Sarako beste sozietateak deitu dira, pilota, rugbia, dantza, ikastola... «gero sosa anitz behar da montatzeko, galdetu da mar-

txanteei, eta hola, erreklamo piskat egin, publizitate piskat; anitzek onartu dute. Dirutan 20.000 libera pasatuak gastatu dira. Gehiena paperetan: 12.000 libera. Gero Gurutze Gorria, postako gastuak...».

Helburuak argi oso dituzte: «Neri idurikoz —Manex mintzo da—, lehen gauza Hego-Iparaldeak gurutza gaitin egiten diren baino gehiago egitea ahal bada; elkarri hobetu ezagutuko dugu, hobeki konprenituko dugu, elkarri hobeki lagunduko gauza beharrenetan». «Kirol alde bat ere badu, ez da dudarik, kirola da».

Arratsarekin, erromeri txiki bat egiten dute Sarako plazan, martxa egin dutenek izanen dute bere txarteltxo, eta numero horrekin zozketa bat izanen da plazan, tonbola gisa, eta honela finituko dute. Zenbat jende espero duzue etortzea? «Espero dugu bizpahiru laurhun. Gutxinetik. Eta Hegoaldetik iristen bada piskat pentsatzen dut gehiago izanen garela. Tolosarrak badira etorriko direnak. Zugarramurditik, Etxalartik... arazoa dugu frontiera 8retan irekitzen dela. Bon, Berako gazteek badakite, eta altxatzen dute, mugitzen dute pasatzeko».

Turismari itsatsirik

Itzulia itzuli, azkenez Sarako herriari buruz mintzatu gara. «Izan da lan frango egina, etxe berri anitz, eta gero jendea argitua, gaztediak gauzak guk ez bezala ikusten du, hobeki, urruntxo...» argudiatu digu Manex Bergarak. Halere oraindik orain, jende anitz kanpora joaten da lanera, Donibanera, Baionara. Turisma da nagusi herrian, «eta hiru hil dira urtean; beste bederatziatan zer egin behar da? Hemengo giroa turismarentzat antolatzen da. Indianoak bagina bezala. Turismoa guri izorratzeko da, piskat behar da, behar du beste zerbaiten gainean».

«Sarako itzulira berrir itzultzeko, egiten ahal genuen udabetea, baina nahiago izan dugu uda aintzin egin gurentzat izateko gisan, eta seguraski datorren urtean lehentxeago eginen dugu». Zai dituzue beraz saratarak. Egu-raldiak lagun dezala.

LOREN ARISTI

Ezkerretik eskuinera: Beñat Agerre, Paul Dutournier, Manex Bergara eta Xabier Elozegi.



TXINDOKI BIDAIAK

Donostiatik hegazkinez irtenda

GREZIA
hegazkinez batetik bestera
kruzero laburra, 7 gau
eskurtsioak
46.800 pta.

ATENAS + KRUZEROA
7 egun greziar irlak
eta Turkia, Egipto, Israel
+ Atenasen 4 gau
+ Vouliagmenin 3 gau
(Apolo zelaian)
124.400 pta.

ATENAS + KRUZEROA
7 egun greziar irlak,
Egipto, Israel eta Turkia
+ 4 gau Atenasen
+ 3 gau Vouliagmenin
117.000 pta.

**ATENAS KRUZEROZ,
HONDARTZA ETA
PELOPONESOKO JIRA**
4 egun Egeoko greziar
irletan eta Turkian
+ 4 egun Peloponeson kruzeroz
+ 4 gau Atenasen
+ 4 gau Vouliagmenio Kavourin
121.200 pta.

**ATENAS KRUZEROZ
HONDARTZA ETA
JIRA GREKO-BIZANTTIARRA**
4 egun Egeoko greziar
irletan eta Turkian
+ 4 egun jira bizantiarra
+ 4 gau Atenasen
+ 3 gau Vouliagmeni
edo Kavourin
123.300

**GREZIAR IRLAK
+ ATENAS + JIRA**
4 egun Atenasen
+ 4 egun jira
greko-bizantiarra
+ 7 gau Santorinin
103.600 pta.



TXINDOKI, S.A.

**Urdaneta 11
20240 ORDIZIA
Telf.88.72.00**

**General Etxague 14
20003 DONOSTIA
Tfnoa: 42.38.84-5-6**

**Biteri 45
20100 ORERETA
Tlf.52.45.12**

**Legazpi 8
20700 ZUMARRAGA
Telf.72.37.76**

Donostiatik busez irtenda

ITALIAKO TOUR HANDIA (11 egun) pentsio erdia.....66.900 pta
NORMANDIA ETA HERRI BEHEREAK (11 egun).....71.800 pta
ERTEUROPA (11 egun) pentsio erdia.....76.900 pta
ITALIA (10 egun).....39.900 pta
PARIS, HERRI BEHEREAK (10 egun).....39.800 pta

Madriletik hegazkinez irtenda

ESKANDINAVIA FIORDOAK (10 egun).....91.900 pta
ESKANDINAVIA (10 egun).....88.900 pta
EUROPAR BIHOTZA (12 egun).....69.900 pta
GREZIA, ISTANBUL, CAPPADOZIA (15 egun).....88.900 pta
TURKIA (15 egun).....87.900 pta
EGIPTO, NILON BARRENA KRUZEROA (15 egun).....119.900 pta

UEUko uda ikastaroak Baionan eta Iruñean

Uztailaren 3an emango zaio hasiera Udako Euskal Unibertsitatearen aurtengo 17. edizioko egitarauari. Ohitura den bezala, Baionako ekitaldiek zabalduko dute udako ikastaroa, Iparraldeko kultur eta zientzien mundua bilduko duelarik Sanfermin eguna bitartean.

Iruñeko jaien ostean izango dute gero jarraipena UEUko ikastarook. Uztailaren 17an hasi eta 29a bitartean, artea eta komunikazioa (antzerkia, bertsolaritza, musika), giza eta gizarte zientziak, hizkuntzalari-tza, nekazaritza, natur zientziak eta zientziak eta teknikak sail desberdinetan banatuko da egitaraua.

Ekainaren azkena baino lehen izango da zabalik izen emate epea segidako lekutan gauzatu ahal izango duzuna: Gasteizen, Axular liburudendan; Bilbon, UEUko egoitza nagusian (General Concha 25); Donostian, Elhuyar-en; Iruñeko Auzolan eta Xalbador liburudendan; eta Baionan, Zabal liburudendan.

Aste honetan

«Akerlarru»
Masakarada-ren azken
antzerki obra
(46. orrialdea)

Jota Kie-k laster
disco berria kalean
(48. orrialdea)

Lekeitioko Zinema
Bilerak fikzioa nagusi
(50. orrialdea)

Euskal P.E.N zentroa
bi kongersutan izana
(52. orrialdea)

Munduko kultura:
Spike Lee zinegilea
(55. orrialdea)



SEGURAKO PILOTALEKUAN JOKATU XIII. EDIZIOAN GIPUTZAK NAGUSI

Euskadiko Dantza Txapelketan Illarramendi-Mendizabal garaile

Bikote bizkaitar eta giputzez jokatu zen iragan den igandez Euskadiko Dantza Libreko Txapelketa Segurako pilotalekuan. Bestetik, aipatu, egun berean ospatu zela Nafarroako Dantzari Eguna.

Pasatu den igandean 19 bikoteren artean ipini zen jokoan Euskadiko Dantza Txapelketaren 13. edizioa. Arratsaldeko 6etan hasi eta ilunabarreko bederatzietatik gertu arte dantzatu ziren giputzak eta bizkaitarrak bete betean zegoen Segurako pilotalekuan.

P. Sarasola, A. Gorostiaga, J.M. Oronoz eta G. Yurre Euskal Dantzarien Biltzarreko ordezkari eta epaimahai-kideen puntuazioaren arauera aurreko urteetan bigarren geratutako Amaia Illarramendi eta Antton Mendiza-

bal donostiarrak izan ziren garaileak, Agirre eta Sagarzazu (Azkoitia) bigarren —aurreko txapeldunak— eta Alberdi eta Egaña hirugarren (Azkoitia), atzerago geratu zirela bi Bergarako bikote.

Bestalde, Erri Berrin ospatu zen egun berean Nafarroako Dantzari eguna, herrialdeko dantza talde desberdinen saioak ikusteko parada izan zela. Eguraldi eguzkitsuari esker jende asko bildu zen dantzari egunean, egun osoan zeharko egitarau alitsuari jarraikiz.

Eskola Txikiak Berastegin festa eguna

Ezaguna da herri txikietan haur kopuru zabal- la ez duten eskoletako egoera nahiko esakasa dela egun, eta adminis- trazioetatik ez dutela be- har bezainbatekop begi- rune eta arreta jasotzen. Gisa honetan, Eskola Txikiak Bizirik kanpaina bu- rutu da joan diren asteet- an, eta festa egunez amaitu ekainaren 18an.

Berastegin ospatu zen festa egunarekin batera segidako eskaera eta oinarritzko beharrak agertarazi zituzten eskola txikiotako irakasleek: zentruetako azpiegitura hobetzeko laguntzak kontutan har daitezela, bailara bakoitzeko koor- dinakunde bat, irakasle laguntzaile eta espeziali- zatu hainbat, eta sakaba- natuta aurkitzen diren gelak bateratu ahal izate- ko egoitzen premia kon- tutan hartu dadila.

BASAURIN ESTREINATUKO DUTE LARUNBAT GAUEKO SUETAN
BILBOKO ANTZERKI TAILERREKO JOKOLARI GAZTEEN ESKUTIK

«Akerlarru» festa giroko kale antzerkiaz Maskarada taldeak agur egingo dio taulari

Maskarada antzerki taldeak datorren Sanjuan gauean plazaratuko dute beraien azken antzeslana: «Akerlarru». Oraingo honetan ordea Bilboko Antzerki Tailerreko hasi berriak izango dira jokolariak. Basaurin estreiantuko perkusio, audio-bisual eta mozorroz.

Antzeslan handi eta anbi-ziotsuek beti dute arriskua jendea nekez erakartzeko; hain beharrezko den subentzioa ez denez iristen alderatua izateko. «Honekin badaramagu urte bete edo gehiago, Akelarre topikoaren inguruan, obra bat egiteko asmoarekin. Gure asmoa hasiera batetan zen obra handi bat egitea, lehen zatia kalean eta bigarrena lokal handi batetan egitekoa. Eta bigarren honetan egin nahi genuen musikal edo jai handi bat. Gobernuari subentzioa eskatu genion eta ez zigun eman, nahiz diputazioak eman zigun zerbait. Orduan ideia piska bat baztertu genuen», diosku Mikel Martinez Maskaradako partaideak.

Geroago Foru Aldundiak emaniko diru hau aprobetxatze asmoz, orain hilabete montaturiko antzerkigintza eta maskaragintza ikastaroetatik irten ziren gazteei proposatu zitzaizen antzezlan hau

egiteko. «Gehienek baietza eman zuten. Orduan gure aurretiko proiektua diru kopuru murriz horretara moldatu dugu».

«Akerlarru», mezua eta insinuazioa

Akelarre oinarritzat duen montaia honek «ez du historizista izan nahi; klabe batzu hartu eta hauen gainean errekreatu gara. Helburu garrantzitsuena jendearen partaidetza lortzea da. Kanean happening bat egitea, jendea sar dadila roiloan, ez da bakarrik zankudoen aurrean korrika ibiltzea baizik montaian parte hartzea. Publiko bera izan dadila espektakuloa». Ez da mezu sakonekoa baina hala ere izanen du zerbait. «Zer islada daitekeen?

Antzineko gizarte modua, bertan kontrajarririk agertzen dira gizarte maskulino eta femeninoa. Lehena gizarte normalizatua, oso arautua izango litzateke eta bestea gizarte libreagoa, naturarekin askoz ere harreman handiagoa daukana». Guzti hau gautzen da estetikaren bidez eta pertsonaien jarreraren bidez. «Hasieran kalejira bat dago; bertan gizonezkoen gizarte agresiboa ageri da, jarrera gogorrak. Gero enparantzan akelarrea egiten da. Hor protagonismoa beste indar batzu hartzen dute, sorginen munduak, mundu feme-





ninoago horrek. Hor barre egiten zaio mundu arautuari».

Plastika kanalea

Adierazbidea plastikarena da; indarra eta gogortasuna batetik eta natura, animaliak ilargia eta sua dira. Akelarre

hortan Juan karlos Perezek konposatu eta grabatu du, soinu oso sugerentea izango dena. Ametsezkoa. Honekin batera diapositibak daude, zeinak insinuazio mailan erabiliko diren forma eta esanahi deberdinak iradokiz.

Atrezzoza, jantzi eta maska-

ren diseinua Jose Ibarrolaren eskuetan izan da; beraietatik irten dena, bitxia, antzina-koa, sustraitua eta basatia da, antzezlan guzia lez.

Perkusionistak ere badira, soinua, karraixia izango da nagusi suarekin batera. Eta guzti honen helburu ikuslea antzerkian erortzea joko insuneanteak direla medio, probokatuz, jolastaraziz eta bultzatuz. «Planteatzen duzun lehen gauza da suposatzea ea garai haietan nolako jaiak montatzen zituzten, no-

la egiten zioten barre botereari, indarrari?».

Printzipioz uda osoan irauteko esperantza badute; Euskal Herriko herri eta leku desberdinetan ezagutaraztea antzezlan. «Gure asmoa da urte osoan egotea. Honelako kaleko antzerki batek, ohizkoak baino zirkuitu zbalagoa du. Bestalde testu gehiegirik ez duenik kanpora ateratzeko asmoa ere badugu».

PERU UNTZUETA

Aktore hasi berriak trebatzen

«Maskarada»koek aspaldian ikusten zuten euskarazko antzerkigintzaren munduan «nahiko bakarrik geundela. Horretarako moldatu genituen ikastaroak. Asmoa zen giro bat sortzea, jende berria inguratzea antzerkigintzara. Guztia montatzeko Bilboko udaletxeko euskara zerbitzuak bere laguntza eman zuen».

Jende gazteaz eta beraiekin lan egiteak suposatzen duenaz, «ez dute esperientzia handirik baina garrantzitsuenak badaukate, lan egiteko gogoa, grina». Lehen ikastaroa egotean konturatu ziren

jende gogotsua eta ona zegoela eta hortik zer ateratzea bazegoela.»

«Era on bat da hasteko, ze beraientzat erabat praktikoa da. Hurbiletik biziko dute lehen aldiz. Muntai bat oso itogarria eta orduan gauza konkretuak konpontzen ikasiko dute, ze hau ez da bakarrik antzestea. Proiektu bat gauzatzen ikasten da. Krea- zioan parte hartzen. gainera uste dugu montai hau bereziki aproposa dela, ze hemen aktorearen lanak beste hainbat obretan baino garrantzi gutxiago dute, hau da oso babestuta sentituko direla beste

formekin».

Ikastaroaren arrakasta izugarria izan da; jende gazte ugari apuntatu bait da, bai antzerkigintzara eta bai maskaragintzara; eta bertatik jende benetan ona, interesgarria atera da eta ari dira ateratzen eta gustokoa dutena egiten. Ze argi dago hor inguruan nahi zen bezala giro bat sortu zela eta bestetik askorentzat antzerki munduan sartzeko bide bakarrenetakoa dugu. «Gu geu ere horrela hasi ginen eta uste dut beraientzat oso interesgarria dela guretzat den neurrien».

Bilboko udaleko euskara

zerbitzuaren laguntzak jarraituko duelakoan «datorren irailean beste bi ikastaro montatu nahi ditugu: antzerkigintza eta marionetagitza. Betiere xede berarekin, jendea euskal antzerkiari hurbiltzea eta gaiak atera, diskutitu eta giroa sortzeko da». Aktore gazteen partetik urduritasuna da nagusi beharbada batetik; eta bestetik gauzak ahal bezain ongien egiteko grina. Ez dute apustu ttikia jo oraingoan Bilboko Antzerki Taile- rreko partaideek, baina ziur irtengo direla aurrera.

LUZAROAN ERDI GALDUTA IBILI ONDOREN GRABATU DU HIRUGARREN DISKOA OIHUKA-REKIN: «JOXEMAI BELTZA»

Jota Kie: «Kanta berriekin segitzen du talde batek aurrera»

Jota Kie taldeak disko berria grabatu du Oihuka zigiluarekin. «Joxemai Beltza» izenekoa singlearekin aurreratuko da laster, eta lp-a Sanferminetarako. Hau dela eta, ia ahaztuta genuen taldearen entsaiora joan gara Azpeitira, hainbat gorabeherataz hitz egiteko.

Jota Kie taldeak denbora gutxian dextenteko arrakasta lortu zuen eta baita diskoak kaleratu ere. Lehenengoa Kortatu, Cicatriz eta Kontuz Hi-rekin banatuta, hurrengoa «Zurt» eta ondoren «Piztu nazazu Jauna», grabatu berri duten «Joxemai Beltza»-ri lekua emanateko hemendik gutxi barru. Azkenaldian gehiegi entzun ez bada ere, badirudi berriz ere galdutako tokia berreskuratzeko prest datozela.

«Joxemai Beltza» diskoa grabatzen hiru aste pasa dituzte, bi aste jotzen eta azkenengoa nahasketak egiten. Ohiuka zigiluarekin kaleratuko dute, beren betiko diskaetxea, eta Sanferminetarako aterako omen da: «*aurretik singlea aterako diagu, jada, eta diskoa uztailaren lehen astean ateratzea espero diagu; berandu samar izango duk, baina zer egingo zioagu*». Azken aldian jotafuego dabilen Juan Carlos Perez izan da «Joxemai Beltza» diskoaren produktorea, eta Pho-

cas aritu da tekniko gisa. Beronek egindako lanarekin gustora atera direla erreparorik gabe esan digute. «*Nahiko ondo konpondu gaituk bera-rekin; tipoak asko daki eta gertatzen duk berak uste duela ez garela bere mailara ailegatzen, baina ulertu egin behar zaio*».

Aurki kaleratuko duten diskoa Jota Kie-ren aurreko lanetatik zerbait desberdintzen da. Piska bat lasaiagoa dela ere esan digute taldekoek, «*arreglo gehiago ditu eta askoz ere zainduagoa dago. Izan ere aurreko esperientzia nahiko txarra izan zen. Egin genuen azken diskoa eskasa izan zen, baina orduan ez ginen konturatu*».

Fran-ek berriro kitarra hartuko

Jota Kie talde azpeitiarrak duen nobedadea gitarrajole berria da. Fran aspaldiko laguna dute eta neguan hasi zen beraiekin entsaiatzen. Gogor aritu behar izan du,

diskoa grabatzerako taldeko martxa hartu eta ideia berriak gauzatzeko. Gainera, bera dagoenetik Elortza askoz ere lasaiago ibiltzen da: «*ni gitarra jotzen hasi nituan eta ez nian oso ondo jotzen; gitarra joaz gainera ezin nian hainbeste kantatu eta hori jendeak nabarmendu egiten dik. Horregaitik ikusi genian beste norbait behar genuela taldean, eta Fran aspalditik esagutzen genuenez... Gainera gitarrista ona duk*».

Fran sartu aurretiko partaideak duela bospasei urte hasi ziren elkarrekin jotzen. Pellok bateria jotzen du —aporratu, berak dioenez—, Elortzak ahotsa ipintzen du eta azken diskorako letrak ere berak egin ditu; Maolo gitarrran aritzen da eta Lukas baxuan. Haueri Fran gehitu behar zaie hemendik aurrera, bigarren gitarra.

Garai batetan zeresanik eman zuen talde honek, arrakasta dextentea lortuz, eta hemendik aurrera ere beren izena entzunarazteko buru-

belarri iharduteko gogoia adierazi digute; hala ere tartean bi urtetako hausdura edo zerbait egon da, bapartean eman zen geldiduna. Ez dakit jendeak Jota Kie ahaztu egingo ote zuen, baina bi urtetan beraietaz ez da apenes ezer entzun. «*Nik uste diat akatsa euki genuela bigarren diskoarekin; orain disko hori entzun eta gauza batzu da zaizkidak batere gustatzen. Momentuan igual ez ginen konturatu... Denbora asko egon gaituk geu ere gauza gehiegi egin gabe entsaiotan eta jendea piska bat ahaztu egin duk gutaz*». Gai korapilatsua iruditzen zaigun honi buruz Maolok ere bere eritzia eman nahi izan digu: «*Hainbeste urte pasa ondoren talde batetan jotzen, barruan aldatzeko gogoia sortzen zaik, zerbait berria egiteko, eta transizio garaia izaten dituk horrelakoak*».

Hegoaldean gutxi jo dute

Azken bi urte hauek Jota





Kierentzat onegiak izan ez badira ere, ezin esan daiteke isilik egon direnik. Ezustekoa hartu dugu pasa den urtean hogetahamabost kontzertu ingurutan jo dutela esan digutenean. «Egia esan mugatik behera ez diagu gehiegi jo, 35 hauetatik hegoaldean bospasei baino gehiago ez hituan izango. Iparraldean asko aritu gaituk, baita Frantzia eta Alemanian ere. Hemendik kanpora dexente ibili gaituk».

«Joxemai Beltza» diskoan orain baino lasaiago entzungo baditugu ere, garbi dago Jota Kie-ren soinuua izango dela, taldea aspalditxotik bait dago egina. Lehenengo aldean 'Zatoz', 'Joxemai Beltza', 'Zure Begietan', 'Sex' eta 'Hemen ez bazaude' kantak agertzen dira; bigarrenean aldiz, 'Nora joan', 'Erruga-bea', 'Inpro', 'Lehertu behar dut' eta 'Izorrai'. Bigarren aldean aurreko estilora gehiagotzen dute, baina lehenengo aldeko kantak desberdinagoak dira, betiere Jota Kie-ren nortasunaren ba-

rruan. Gainera garbi antzematen da Fran-en aportazioa; gitarra bakarka ez da lehen bezain monotonoa, posibilitate gehiago ikusten dira taldean, aukera ematen dio gauza diferenteak egiteko. Entsaioan ikusi genuen Fran eta Maolo ondotoxo konponentzen direla elkarrekin joaz eta dudarik ez bigarren kitarrak beste itxura bat emango diola taldeari.

Bi urtez hegoaldeko eskenatokitan ia jo gabe egon ondoren, arriskutsu samarra gerta daiteke diskoa ateratzea, beren izena besterik ez bait dute jada jende askorentzat. Beraiek arriskua edozein disko ateratzen duzunean dagoela esaten dute, eta gainera oso garrantzi handia ematen diote grabatu berri duten diskoari: «Berriz hemen jotzen hasteko disko hau behar genuen; tabernatan, kalean... entzuna izan behar du, eta jendeari gustatzen bazaio, ondo, jotzen hasiko gaituk. Eta beste la bada, jendeari gustatzen ez bazaio, ez diagu joko.

Guk diskoa edo zeozer behar genian berriz kalean egoteko».

Diskoa Sanferminetan ateratzekoa denez, udarako zer proiektu dituzten galdetu diegu, eta oraindik gauza argiegirik ez omen dute; gainera hori ez omen da diskoa ateratzeko unerik egokiena. «Guretzat hobe izango huke diskoa lehenago ateratzea, baina ezinezkoa izango duk. Uda partean gehiegi jotzen ez badiagu, hemen segiko diagu, ideia berriak lantzen, igual beste diskoa ateratzeko ere. Inork grabatzen badigu behintzat». Hitz hauetan badirudi diskoak egiteari zuzeneko saioei baino garrantzia haundiagoa ematen diotela, baina azkar argituko dute ezetz: «niri pertsonalki, diskoa grabatzea ez zaidak baxterez gustatzen, zeharo hotza duk. Nik zuzenean jotzen pasatzen diat ondo, jendearekin. Hala ere, beste kontua litzateke estudioan bertan entsaiatzea eta gero grabatzea. Aberasten garenerako utzi beharko diagu».

Zuzenean jotzeko kezka

«Joxemai Beltza»ko kanta guztiak beraiek sortutakoak dira, ez dute bertsiorik egin, musika sortzea gustatzen bait zaie. «Musika sortzea beti oso zaila duk, baina heure gustoko musikarekin ari haiz lanean. Bertsioa egitea samurragoa da, hor daukak segitzeko bidea. Hala ere, bertsioa egiterakoan, ezin duk orijinala bezelakoxea egin, nortasuna eman behar zaio eta ez duk hain erreza bertsio ona egitea». Nortasuna aipatu dute eta Jota Kie-ren nortasunaz zera diote, bost lagunek egindako musika dela. Hemendik aurrera ze bide egin nahi duten ere nahiko garbi daukate taldeko partaideek: «gure direktora zaindu behar dugu, direktora ondo egin eta ondo bukatu. Eta entsaiatzen segiko dugu, kanta berriak egiten; hori duk talde baten bizitza, kanta berriei segitzen dik talde batek aurrera».

SABIN MAKAZAGA

INSTITUZIOEK BEGIRUNE ETA LAGUNTZA PETRALA ESKAINI
ZINE AMATEURRAREN KALITATEA PREZIATZEN DEN SASOIAN

Bideo arte eta klipek zein fikziozko filmeek orijinaltasunez mamitu dute Lekeitioko Bilera

Aurtengoarekin 12. edizioz ari den Lekeitioko Bilera larunbatean amaituko da. Luzemetraiekin zabaldu ostean, bideo eta formato txikiari utzi diote azken egunotarako lekua. Fikziozko filmeak ugaritu dira animaziozkoekin batera. Sintoma itxurosoa.

Urtero urteroko negarraldiaren ondoren antolatzaileek aitortu ziguten, iaz eta beti bezala, txarto dabilzala

aurrekontua parekatzeko. Itxuraz aurreko txantxan ere erori behar izan dute laguntza ofizialak lortu ahal izate-

ko. Jakina da gure instituzioak zigilu maitaleak direla eta uste dute miseria baten truke zigilua agirian jarri nahiko egin dutela. Hala ere, oztopo guztien gainetik egitarau mardula gauzatzea lortu dute lekeitiarrek.

35mm.ko luzemetraiak egitaraua zabalduz

Astelehenetik asteazkena bitartean 35mm.tako luzemetraiak ikusi ditugu, denak euskaraz ez diren arren Euskalerrarekin nolabaiteko lotura dutela. J.L. Rebolledo-ren «Udazkeneko euria»; «Las

cosas cambian» filme amerikarra, Ruiz de Antxia argazki zuzendari bilbotarra tartean; eta bigarren amerikar filme bat «La fuerza del destino», honen bitxitasuna euskaldun familia batetaz aritzean datzalarik.

Hiru luze hauen aldamean pantailaratu dira baita ere «Abenturak eta kalenturak» eta «Gernikako arbola-
ren izpiritua».

Bideoz metraia laburra, super-8z fikziozko filmeak

Ostegunean hasi zen bentean Bilera bideoak proiektat-

Tramana Pictures: «Umore ona daukagu eta nahiko morbosoa gara»

ARGIA.— Zergatik hasi zineten zeluloidearen munduan?

TRAMANA.— Denbora emateko modu egokia zelako eta horretarako era izan gennuelako.

A.— Modu garestia, ezta?

T.— Bapez garestia. Garestia izan balitz ez genion ekingo. Gure filmeen emaitzak kostuak gainditzen zituztenez, ez zitzaigun batere garesti ateratzen. Tira, egia esan, hasi ginen 14 pertsona ginelako, dirua guztion artean jarri kostuak banatzeko eta aktore papelak ere guztion artean jokatzeke. Gainera zorionekoak izan gara, sa-

riak jaso ditugu eta honek ere laguntzen du.

A.— Zuek pelikulero hasita antolatzaile bukatu duzue...

T.— Guk ez daukagu epaimahaikoekin zer ikusirik. Kontu hau lauren artean zaramaten eta jende beharrean zeudenez laguntzea erabaki genuen. Lan astunak ere bete egin behar dira. Ba horretan ere bagabiltza.

A.— Aurkeztu, dituzuen pelikulak izaera tragikoak diren arren flash mikoz beteta daude.

T.— Egia esan denetarik egin dugu. Oraingoan dokumental bat aurkeztu dugu.

Orain, izan daiteke guztiek halako barreren bat izatea, baina gu geu ere horrelakoak gara: umoretsuak eta morbosoa samarrak.

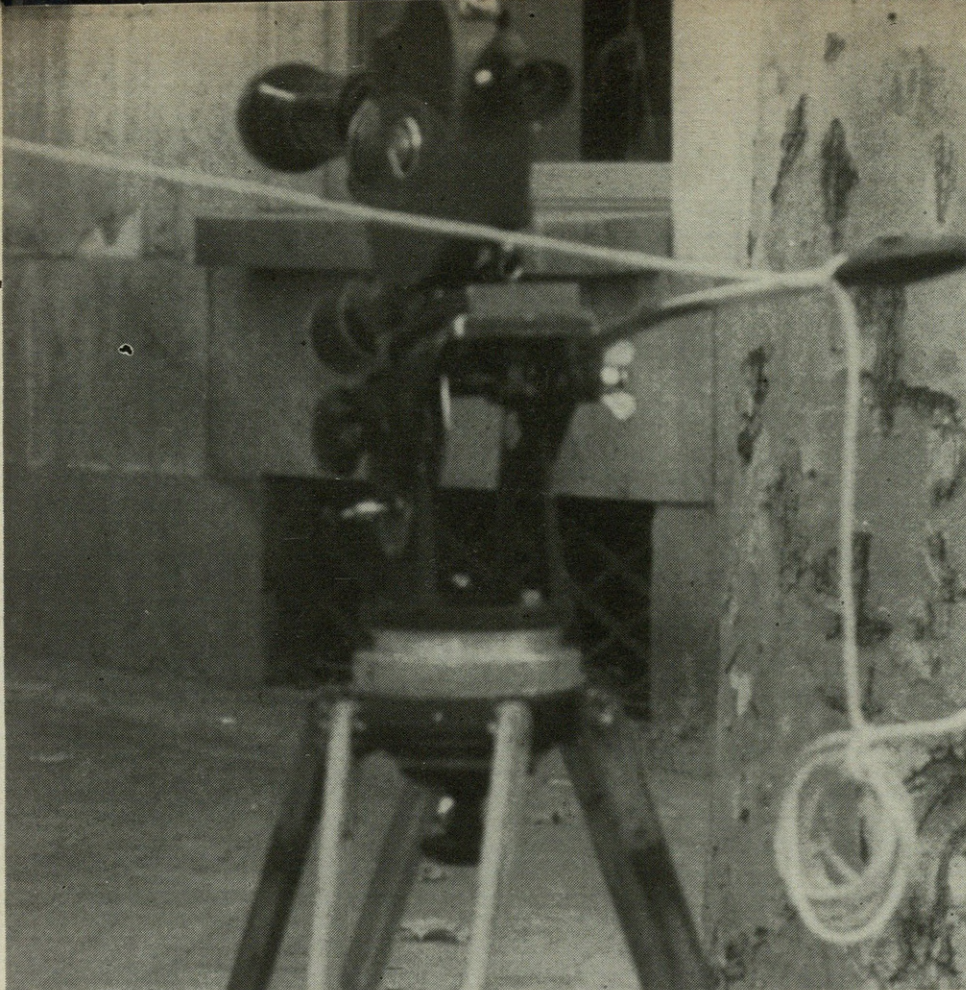
A.— Jendearen erantzuna...

T.— Bai, bai, itxuraz jendea triste da. Bestalde konturatu umore klabe ezberdinetan mugitzen gara eta ez dela batere erraza jendea barre eragitea. Kontutan hartzekoa da mundua hau serioa dela eta zine komertzialean ere gauza serioak onartuago daudela.

A.— Zortzi urte eta gero ezer berririk aurkitu diezue zeluloideari?



T.— Begira, gu honetan gustatzen zaigulako ari gara. Jendeak gure pelikulak ikustean ondo pasatzen du eta egitean geu gara ondo pasatzen dugunak, beraz pozik eta aurrera. Printzipioz ez daukagu gauza handiagoetara pasatzeko asmorik.



tuz. Arlo honetan mota guztietako 16 filme izan dira, bideo klipekin hasi eta bideo

arteak bukatuz. Bideoa metroak erraz botatzera prestatzen den arren, iaz ez bezala,

metraia laburragoko gauzak egin omen dira aurtengorako. Ikuslegoak eskertuko du,

seguro. Bestalde bideoak erabiltzeko ematen duen arren jendea ez da horretan erabat sartu. Arrazoiak antolatzaileek beraiek ematen digute: «bideo zintak merkeak badira ere, muntaia egiteko tresneria oso sofistikaturik da garestia da. Super 8an, oster, aurkakoa gertatzen da, ematen duen kalitate teknikoak askoz hobeak baita».

Ostiralean eta larunbatean Super 8ko filmeak emango dira honela banaturik: ostiralean, «Artzaintza» eta «Namaste» dokumentalak; «Zabaldu begiak», «Okerkeria», «Alegia», «Lasterketa nagusia» eta «Irteera baten kronika» fikziozkoak; eta «Adi egon panatailari» animaziozkoa. Larunbatean: «Heriotza gozoa», «Bide okerra» eta «Emakumeak» fikziozkoak; «Harunzko bidaia» eta «Iru-diak» animaziozkoak; eta «Erremolatxa» dokumentala.

Aipatzekoa da fikziozko filmeen ugalketa batetik eta jende berriaren partaidetza bestetik. Badirudi aspaldiko egileen ondorengoak, pixkanaka izan arren, etorri bada-tozela.

J.A. Garcia Arroyo: «Animazioa ura bezalakoa da, freskua»

J.A. Garcia Arroyo partaide klasiko da Lekeitioko Zinema Bileran honetan 83an izan baitzen beronen lehen partaidetza. ARGIAko irakurleok baduzue 87an «Origami» eta 88an «Tristch-trasch» filmeen izandako sarien berri. Hauetaz aparte aurkeztu izan ditu beste hainbat filme, esaterako «Libururak», «Azken bako mogimendua», «Puntuz puntu»... ia beti animazioaren munduan.

ARGIA.— Animazioa mugimendua da, baina zer nolako filmeak sartzen dira animazio hitz honen pean?

G.A.— Egia esan ez daukat definizio zehatzik horretarako. Zerbait esatekotan, errealtateko irudiak tru-

katzea, manipulatzeko dela esango nuke. Teknika garrantzitsua da manipulatzeko honetan, irudiz irudi egiten da makina tripode gainean jarrita beronen objektuaren aurreko objektuak urratsez urrats mugituz. Edozer manipula daiteke zeharo garrantzitsua izanik objektuok mugitzen direneko denbora erreala manipulatzeko, honela emaitza harrigarri eta ikusgarriak lortuz.

A.— Edozer manipula badaiteke, zergatik ez da jende gehiago aritzen arlo honetan?

G.A.— Ez dinot erraza denik, ez duzula inoren beharrik baino. Pazientzia mordoa behar da. Pentsa, irudiz irudi

filmatzeko zenbat denbora daraman. Esaterako nik 7 minututako filmean osotzeko urte erdia behar dut. Denborari ez diozu garrantziarik eman behar, eta bai azken emaitzari.

A.— Zure filmeak alaiak eta freskuak dira. Ostera, Lekeition urteroko fikzioak beti dira dramatikoak.

G.A.— Arrazoiak ezberdinak izan daitezke. Batetik, nik uste umorea zailagoa dela lortzeko eta bestetik jende askok esaten du ez duela tontakerietan denborarik galdu nahi. Izaerak badu eraginik honetan, baina orohar jendeak uste du gauza serioak pisutsuagoak direla.



A.— Aurten zer aurkeztu duzu?

G.A.— Hiru filme aurkeztu ditut. Bi animaziozkoak eta beste drama serio horietakoa. Teknika menperatzen dut eta ez enkasiltzeko besteen pekatu berean erori naiz. Ea nolako harrera duen.

SABIÑO

HOLANDA ETA JUGOESLABIAKO KONGRESUETATIK BUELTAN

Munduko idazleekin harremanetan Euskal P.E.N. Zentroa eragile

Maiatzean P.E.N. munduko idazleen klubak bere Biltzar Nagusia burutu zuen Holandako Maastrich hirian. Duela urte t'erdi sortu eta iragan abenduan ofizialki aurkeztu zen euskaldunen ordezkarietako zenbait partaide izan zelarik bertan, azken harremanen berri jaso dugu.

Urtetik urtera zabaltzen ari da munduko idazleen bilkura izan nahi duen P.E.N. Klubeko partaidetza. Euskaldunak orain urte t'erdi izan ziren aurkeztuak kataluniarren eskutik —Puerto Ricon, gero Seul, Cambridge, Andorra, eta oraintsu Maastrich eta Bled-en izan direla—. Aurtengo nobedadea sobietar elkarte baten presen-

tzia gertatu da. «UNESCO ttipi batekin alderatu liteke idazleen nazioarteko klubaren bilkura hau», diosku Pablo Sastre euskal idazkariak.

Holandako Maastrich hirian burutu zen Biltzar Nagusiak lehendakaritza berriaren hautapena zuen gai zentralizat. «Bi hautagai aurkeztu ziren: Tavernier frantsesa alde batetik,

eta Chinua Achebe nigeriarra bestetik; lehena kontserbado-rea edo esango genukeena, eta alderdi aurrerakoiak aurkeztutakoa bigarrena». Euskal P.E.N.

Zentroak nigeriarraren alde eman zuen boza (beste 29rekin batera). Indarrak parekatu agertu ziren arren, 5 boturen aldeaz frantsesak bereganatu zuen leku gorena.

«Kluba gobernatzen dutenak mendealdetarrek dira orohar, batik bat ekonomikoki sustatzaile nagusiak izanik. Orduan, idazkaritza orokorraren uste-tan komenigarria omen zen orain arteko politikaren jarraitasuna, eta horren ziurtatzeko aproposa gertatu da batzuren-tzat Tavernier kontserbado-rea, aspaldidanik erakundeko pâr-taide den neurrian inongo arriskuren ekarle ez delarik». Bestetik, itxuraz, hizkuntzaren faktoreak ere zerikusirik ba omen du (frankofono ala anglo-

saxoi izatea) klub bakoitzaren joerak agertzeko orduan.

Idazle kurdo bati harrera

«Orain arte indar harremanak nolakoak diren aztertzen aritu gara. Eta erabakiak har-tzerakoan, jakina, gure jarre-rak intuitiboak izan dira». Az-ken batean kontaktuak lotzen ihardun dute Euskal P.E.N. Zentroko ordezkariak, bi espa-rru konkretutara hurbildu badi-ra ere bereziki: itzulpengintza batzordera eta idazle presoen defentsarakora.

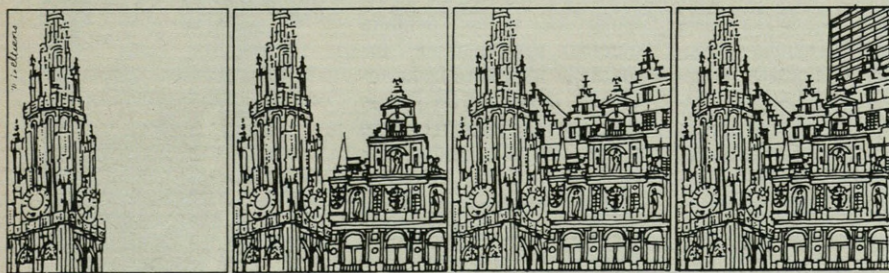
«Nazio, kultura eta literatura 'txiki'ekiko interesa agertu di-gute». Horregatik irakurtzen genuen Estatu espainoleko egunkari batetan espainiar klu-baren aldean kataluniar eta euskaldunen partetik somatu dela inidentzia nabarmenagoa nazioarte mailan.

«Bigarren batzordeari dago-kionez, bere hizkuntzan argita-ratu izanagatik Turkiako Kur-distanen preso dagoen idazle batekin harremanetan jartzeko konpromezua hartu dugu. Gisa horretan, bizi duen egoerari buruzko xehetasunak jasoko ditugu batzordean haren berri emateko».

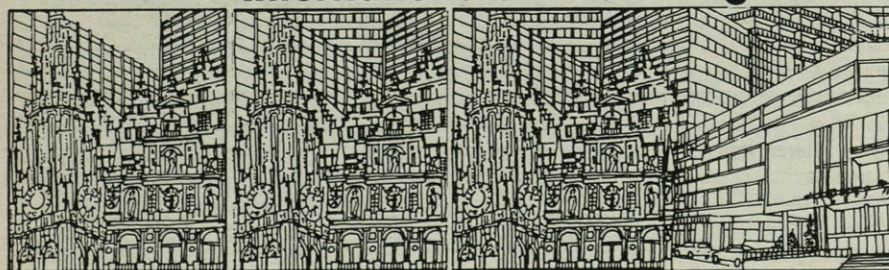
Hemendik aurrera euskaldu-nen klubak lan konkretuagoei helduko die, «nahiz eta esfor-tzu handirik eskatuko ez duen. Hala ere, uste dut momentua dela Euskal Idazleen Elkarte bezalako bilkurekin interrela-zio zenbait egokitzea, hurren-go kongresuetan geure propo-samenik ere bideratu ahal iza-teko». P.E.N. Zentroaren berez-ko funtzioa, euskal literatura-ren prolematika konkretuen aurrean atzerrira begirako 'en-baxadoreta' lana jokatzeko saiatuko da, «hemengo erreali-tatearen ezagutarazteko boz-goragailu baten gisa, baina barne egituraketa konplexurik eskatuko ez duen tamainan se-gituko dugu».

Hurrengo kongresua udazke-nean izango da Canadian, 1991ean Vienen eta Bartzelo-nan 1992. urtean.

DABID ZUAZALDE



Internationale P.E.N. Congres



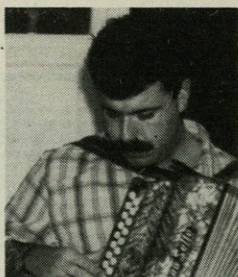
Maastricht, Nederland

Paperetan idatziak

TRIKITIXA ZAHARRA OINARRI

Badirudi gazteei ez zaigula trikitixa zaharra gustatzen, eta hori ez da egia. Esan dezakegu gaur egun jotzen den trikitixaren basea Elgetarena dela. Irakasteko forma berezia izan zuen, etxez etxe joaten zen, etxe batetan astebete pasa eta gero beste etxe batetara, ez zuen toki fijoari bizitzeko. Gure osabek etxean eduki zuten Elgeta behin baino gehiagotan.

Joseba Tapia, («Hemen», 89-6-17).



KANTAGINTZA KOMUNIKABIDEETAN

Katalandar kantarien burrukaren hots urruna entzun dugu herri honetan. Ondoren ARGIA aldizkarian euskal kantariei egindako inkesta argitaratu zen. Bertan jasotako eritziak ez zetozen bat hango mogimenduarekin. (...) Bertako irati-telebista autonomikoa, katalan musika gutxienez kopuru zehatz bat mantentzeraz konprometitu da programazioan, eta horretaz gainera, urtean hamabost bideo ekoiztera. (...) Haiek ate bat irekitzea lortu dute. Gure artean hori oraingoz ezinezkoa dirudi. Hori lortzen ez den bitartean, hemengo kantariak mesprezua eta eskupekoak jasotzera behartuak egongo dira.

J.J. Iribar, («Egin», 89-6-17).

MUSIKA KLASIKOARI SUBENTZIOAK

Emaizak azkar eta erraz ikusten ez direnean nekez subentzionatzen dute lanik erakunde ofizialek. (...) Ni ez nator politika honekin bat. Ekintzak minoritarioak direnean laguntza gehiago behar dutela uste dut. Organuaren mundua jarriko nuke adibide gisa. Bada aukera, bide eta instrumenturik jorratzeko, eta erakundeek ongi baino hobeto dakite. Hala ere, bertan behera uzten dute dena.

Loreto Imaz, («Eguna», 89-6-15).

EUSKARA HAUTESKUNDE KANPAINAN

Kartelak aztertutik: HBk %58a euskaraz, %32a bietan eta %10 erdaraz egin du; EAK, %17a euskaraz, %51a bietan eta %32a erdaraz; EAJk, %13a euskaraz, %60a bietan eta %27a erdaraz; EEk, %3a euskaraz, %42 bietan eta %28a erdaraz (falta den %27a europarrez egin du nonbait). Egunkarietan: HBk %52a euskaraz, %45a erdaraz eta %3a bietan; EAK, %10a euskaraz, %85a erdaraz eta %5a bietan; EAJk, %10a euskaraz eta %90a erdaraz; EEk, %10a euskaraz, %60a erdaraz eta %30a bietan.

EHE, («Deia», 89-6-15).

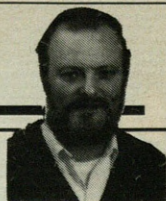


NOBELAREN GAITZAK

Euskal narradoreek idazterakoan aurkitzen dituzten trabarik handienak hiru dira. (...) Euskal nobelaren kanzerra suspense eza da. (...) Euskal nobelaren lepra gehiegizko estilizazioa da; agian estilizazioa esatea baino teknika esatea zuzenagoa gertatuko da. (...) Euskal nobelaren tifusa profesionalizazio eza da. (...) Eredurik zuzenena Bernardo Atxaga aurkitu dut, eta bere pausoak jarraitzekotan naiz neu ere.

Pako Aristi, («Universidad de Deusto», 23. zenbakia).

J.M. Zalakainek puntua jarrita



Juanma Idoiagari

(«Punto y Hora»ko zuzendaria)

— Sarritan esan ohi da, eta hauteskunde garaitan are gehiago, komunikabideak manipulatzeko entpresak direla, non kazetariak elementu kualifikatuak diren. Guztiok mintzatu arren, inork gutxi daki manipulazioa definitzen. Hain teknika ezkutuzkoa al da manipulazioa? Zein da manipulazioaren alderik arriskutsuena?

E Z du inork informabide bat eragiten edota finantziatzen berorren helburu nagusia argitzea, eritzia sortzea eta eritzi publikoa zentzu zehatz batetan bideratzea dela kontutan hartu gabe. Egitasmo periodistiko baten atzean, beti dago desinformazioa hausteko eta gertakizun jakin batzuren inguruan gogoetak sortzeko xedea. Are gehiago, profesioko edozein eskuliburutan ikusiko duzu kazetaritzak honoko asmo hauek dituela: albisteari elementu distorsionatzaileak kentzea (ikerketa), eta gero informazio hori berregitea bitarte bakoitzeko estiloz (?) edo interes arauera. Horregatik, 'manipulazioa' posibilitatea ez ezik informatzaile kualifikatuak duen beharrezko elementua da. Zentzu honetan, prozesu guztia —gertaerak ematen diren eritzi publikoaren aurrean eskaintzen diren arte—, 'ekintza profesionala' ren eskutan dago, hots manipulazioaren menpe. Jakina, aktibitate profesionala maila desberdinetan ari denez, antzeman ahal izateko posibilitate desberdinak daude. Beraz, gertaeraren aldatze hutsak xehetasun batzuren baztertzek edota datu interesatu batzuren ekartzeak antzemanak izateko oztopo zerrenda jerarkikoa suposatzen dute. Datuen aldaketa erraz antzeman daiteke konprobazio sinple baten bidez. Propio bazterturiko datutan edota berrien gehitzean zailagoa da jakitea non amaitzen den profesionalaren ardura eta non hasten intoxikazioa. Agian, kutsadurarik arriskutsuena —hain bait da iheskorra—, berriaren transmisio eta kanalizazioan, bideratzean dago. Gizarte sektore bati ukatzen zaizkion datuak beste bati —eta honi soilik— eskaintzeko, intoxikazio informatiboaren erarik arriskutsuena, ezkutuen eta iheskorrena da.

Puntako argitalpenak

Bilboko «Kirikiño» liburudendak emandako datuak.

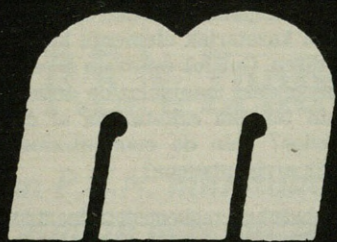
Literatur liburuak:

- 1.— «Obabakoak», Bernardo Atxaga. Erein.
- 2.— «Kaleko legea», Hynton / Iturralde. Alfaguara.
- 3.— «Bakera jostailuak eta beste istoriak», Saki / Onaindia. Alfaguara.
- 4.— «Latsibi», R.M. Azkue. Labayru.
- 5.— «Hilerriko jolasak», P. Iparragirre. Elkár.

Orotarikoak:

- 1.— «Euskal Herriko tximeletak», talde lanean. Kriselu.
- 2.— «Saharai herria», Xabi Otero. Altaffaylla.
- 3.— «Ornodunak», talde lanean. Eusko Jaurlaritza.
- 4.— «Bilbo egun batez», talde lanean. Bilboko Udala.
- 5.— «Oinarritzko hiztegia», I. Olasiregi. Eusko Jaurlaritza.

**kirolzaleen
zerbitzutan**



miner

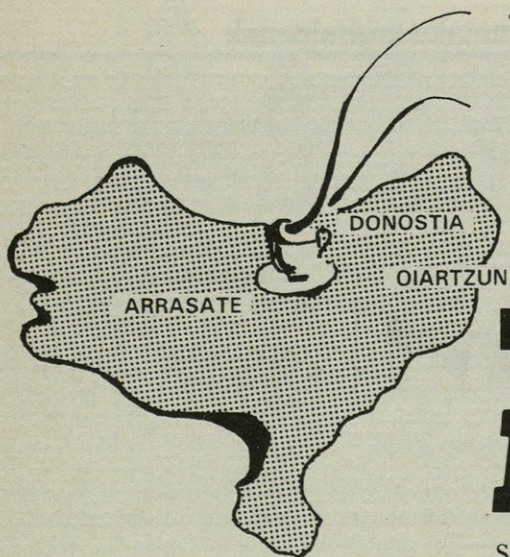
donostia

☎ 271050 eta 270447

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

HERNANI, 4 - 20004 DONOSTIA - Telf. 42 06 24

Zure etxeko kafea.
Zaporea, lurrina,... bereziena...
kolombiarra ehunetik ehun.
Kolombiako kafearen agiria duen
Euskal Herriko etxe bakarra.



LA CASA DEL CAFE

San Martzial, 19. DONOSTIA Tel: 42 45 12—35 49 14

Spike Lee beltz amerikarra, zintzoa ez den zinegilea

«Do The Right Thing» (Egin ezak ondo dagoena) filma estreinatuko da egunotan EEBBetako Atlantan, Spike Lee bere zuzendari-beltz-aren jaioterrian. Cannes-en saria eraman ez badu ere amerikar zuzendari beltz omenduenetakoa dugu une honetan.

Pertsonaia beltz mordo. Rap musika. Radio Raheem kalean. Rap koadrila. Salsa koadrila. Rap, rap, rap. *Fight The Power* ozenago jarri du Mookie-k. Irabazi du salseroen aurrean. Pizzeria bat. Rap-lorua ozenago berriro. Pizzeriako 'anaia' italiarra moskeatu eta beisbol bate baten bidez txikituko du lorua. Matxinada orokorra. Inork ez daki nola bortxak eztanda egin du. Ozen.

Do The Right Thing film honetan giltzarria da musika. Musika beltza. Ez da alferri Spike Lee jazz kontrabaxista eta konposatzaile baten seme. Musika afro-amerikarra termometrorik onena omen komunitate afro-amerikarraren eta Amerika zuriaren arteko indar-harremanak neurtzeko.

— Etsituta Cannes-ekoaren ondoren?

— Etsituta ez, amorratuta. Jainkoak be-deinka dezala Wim Winders. Esan beharra dago, crack kaskarra hartuko zuen egun horretan. Nire filma Cannes-eko bi onenetar bat zen, baina ez zegoen idatzita nik sari bat jaso behar nuenik.

— Maiz esan zaizu ez dagoela drogarekiko alipamenik zure pelikulan, hain zuzen, New Yorkeko honelako auzo batean arazorik handienetakoa bat den kontua.

— Neronek erabaki nuen drogaren ausentzia film honetan. Crack saltzaileak ez dira komunitate beltzekoak bakarrik. Droga, amerikar gizarte maila guztietan ageri da. Wall Street-en esaterako.

— Zergatik ez da ageri Michael Jackson Disjokeiak 'eskerrik asko bizitzeko alaitasuna eman diguzuelako' kantatzerakoan kantari beltz mordoak aipatzen duenean?

— Berak ez du nik bere publizitatea egiteko beharrik. Aldiz Prince-k bai. Bere azken bi diskoak ez dira ondo atera merkatuan eta bere filma ere ez. Gainera, kantari beltz amerikarren lista osoa bete behar izatekotan ez genduke ez urtetan amaitu-

ko.

— Iruditzen zaizu Cannes-eko sarietarik kanpo uzteak eraginik izan duela EEBBetan zure filmak izan duen arrakastarekin?

— Ezta pentsatu ere! Hemen jendeak ez daki zer den Cannes-eko Zinemaldia. Wim Winders-i galdetzea baino ez duzu. Urrezko saria irabazi zuen *Paris Texasekin* eta Ameriketara berriz pott!

J.M. HERITZ



Musika beltzaren Radio Raheem portatila.

Zipriztinak

Claudia Koonz-en tesia emakumea eta nazismoaz



«III. Reich-eko Aberri-Amak. Emakumeak eta nazismoa» izena du Claudia Koonz-en liburuak. Bertan defenditzen duen tesiaren arauera emakume alemandarrak parte zuzena eta gogozkoa hartu zuen nazismoaren eraketan. Azken urteotan

nahikoa hedaturik zegoen naziek mespretxuz tratatzen zituztela emakumeak eta alderdian %5ean baino ez zutela parte hartu tesi feministak. Horren kontra jazartzen da Claudiaren tesia: «Emakume naziek utzi zuten sistema hiltzaile bat ezar zedin amatasun oinarrien ize-nean».

Eurozinemaren kuotak beranduago aztertuko

Zinema profesionalek plazaratutako mobilizazioek eta Europako Parlamentuan barruan agertutako kezkek izan dute eraginik: europar telebistagainezko zuzendaritzak, komunitate mailako kuotak eskatzea alde batera utzi nahi zuenak, ez du begi onez ikusi eztabaida horren atzeratzea. Hiru hilabete izango dituzte, lehen-dakaritza España utzi eta Frantziak hartu bitartean, lagun gehiago biltzeko kuoten ezarke-ta irmoago bat nahi dutenen artean.

Maria Bethania kantariak konpositore gaztetxoak nahi

Hego-Ameriketako kantaririk ezagunenetakoa da beharbada Maria Bethania. Chico Buarque, Alceu Valença, Caetano Veloso, Djavan eta Bahiako gazte ezezagunagoekin aritu ondoren, zailegi ikusten ditu nonbait hauen konposizioak eta dardarrez jartzen. «Horregatik deitu ditut musiko berriak, ni baino belaunaldi gazteagoko batetakoak, teknika modernoak eta ordenagailuak izango dituztenak. Beraiek laguntzen naute eskenategian ere».

Jose Antonio Mendez kantaria 'Ouah-ouah' batek hil

Hirurogeita bi urte zituela hil zen joan zen larunbatean Habana hirian. Ohizko zuen bezala Rincon del Feeling-etik *Decidete mi amor, Me Faltabas Tu, Amor Primero, Soy Tan Feliz, La Gloria eres tu, Si me comprendieras* kantatu ondoren atera eta 'Ouah-ouah' bus batekin egin zuen istripu bere automobilak. Berrogeita hamar urte zeramatzan kantuari emanda. *Feeling* kanta-motako king bezalazuten Jose Antonio Mendez kubarrak. Han indar handia dauka musika mota honek rokanrol inperialistaren aurrean.



Mikoleta

Koldo Celestinok «Mikoleta Ipuin Lehiaketa» antolatu dutela udal etxean iragarri
zidanean sorturiko koplak.

1

Mikoleta, Mikoleta,
erretiradan berbeta;
Udaletxeak heure ohorez
iminiko dik pareta.

2

Mallabiako «Arteta»n,
aintzinatxo, ai, umetan!
«Asturias»ek ematen zidan
pastelik errealetan.

3

Migel Angel-en «Pieta»
zara, Irantzu Mugeta,
ez egin negar, musartxo horrek,
maite-maite zaitut eta.

4

Zuretzat nire arreta
Arlaban goiko Dorleta,
Amagoiatxo antsiz denetik
loratu zait ameseta.

5

Federiko-ren Roseta,
ditiak limoiz erreta,
gizon ergelen biraotzarrak
utzi zituen aseta.

6

Zezen zuriaren seta
lizar xamurra, taketa;
Pasifae-ri eskaini dio
trumoe-ira laketa.

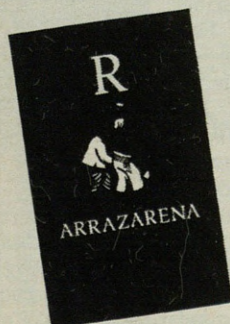
7

Umel-umel Ondarreta
labur-labur daukat beta;
zein hur dantzudan hiru jostunen
tekle gaineko kosketa.

8

Mikoleta, Mikoleta,
txispaz jantzita, berbeta;
Udaletxean, banderak zabal,
prest askatzeko txingeta.

ANJEL ZELAIETA



Susa

gaurko literatura



Estatutua eta autodeterminazioa: ezberdinak

Franco hil zenean, diktaduratik 'demokrazia'ra alda-bide bat sortu zen.

Diktadoreak izendatutako erregeak boterean jarraitzen zuen, armada berak faktiko botere neurrigabeaz, diktaduran zegoen polizia berbera, entresari berdinak bere izugarritzko ekonomi botereaz eta 40 urteko diktaduran espainiar estatuko gizon eta emakumeengan utzi zituzten beldurrezko aztarnak, autoritarismoak eta askatasun faltak irauten zuten.

Egoera horretan sortzen zen konstituzioa, logikoki, ez zen posible ona izatea eta Euskal Herriak ez zuen onartu. Une historiko horretan espainiar estatuan beste herriak baino kontzientzia politiko hobeagoa mantentzen zuela, ezker abertzalegoari esker.

konstituzio txar horren ondorioz eta euskaldunek zituzten burujabetasunaren gogoak frenatzeko Autonomi Estatutua sortu zen.

Estatutua lantzen ari zenean, estatuko botere errealek diktaduran zeuden esku berdinetan jarraitzen zuten eta logikoki estatutoko idazketa botere hauen presiopean egin zen.

Baina, gainera une hartan Euskal Herriko zati batetik egin zuten testua ez zen aurrera joan, artikulua askotan aldakuntza handia izan zen Estatuko gobernuaren birtatez, konstituzioari egokitu.

Horretaz estatutoko erre-

ferenduma oso mediatizatua eta behartuta zegoen «se trataba de un mal menor» edo «armadak gehien utzi deza-keen».

Ezin da esan Euskal Herria autodeterminatuta dagoela. PNV, EE, PSOE, eta abar behin eta berriz baieztatzen ari diren bezala.

Kontutan hartu behar da euskaldunek bakarrik aukera bat izan genuela Estatutokoa eta ez Independentzia edo beste aukerak.

Hau dela eta nere iritzia oso tinkoa da Euskal Herriak ez zuela libreki erabaki nahi zituen estruktura politikoak. Horretarako autodeterminazioarako eskubidea behar da. Eta horrela euskaldunek diren aukera ezberdinen artean erabaki dezakete:

Independentzia, beste nazioekin elkar lagunduz eta errespetatuz. Edo eta federal estatua, autonomia estatutua, eta abar.

ez dute eskubide hau eman nahi, independentzia aukera dezakegun beldurra dutelako. Ez da horrela? Bada, eskubide hau ematen ez den bitartean, ez da egoera demokratiko bat izango.

Eta bukatzeko esatea, herri honetako prozesu historikoa nahitaezkoa dela eta bere aske eta burujabetasunaren nahiak lortuko dituela. Bakarrik pribilegioak mantentzen dituen klase menperatzaileak askatasunaruntzako prozesua frenatzen eta luzatzen ari dira.

ZIRIKATZAILEA

Jaime T., premio

Zure gutuna irakurri orduko sari bat emateko gogoia etorri zait, baina azken aldi honetan peligrasoki zabaldu den ohitura bati jarraikiz, abizenik gabe sinatzen duzu, jarri duzun izena ere benetazkoa den ez dakidalarik. pena bat da, saririk gabe gel-

ditu beharko duzu. Ulertzen ez dudana izena ezkutatzearen asunto hori da. «Euskal Kantagintza Berria» liburua atera nuenean, kritika gogor antzeko bat egin zitzaion Pamielan. Seudonimoz sinatu zuen egileak. «A ze astelehena!» sailean ere gauza gogor askoak esan dira ene adiskide eta ez adiskide batzuren aurka, guziak seudonimopean. Orain neuri esaten dizkirate kristorenak, eta ez dakit tipoa nor den, zer lan egiten duen, eta horrela zaila da irainduak bere burua defendatzea. gauza bat dago garbi, jaime T., zuregan, oso adimentsua ez duela izan behar zure buru horrek Jon Bastera, Prontxio edo Mikel Atxagaren gauzak irakurtzen denbora galtzen baduzu. Hori bai, eduki ezazu konzientzia lasai, garbi ikusi bait dugu guziok euskararen alde egiten duzun sakrifizioa, «Eguna», «Hemen» eta ARGIA zeure poltsikotik erostean. Espero ez nuena zen kobarde bat aurkitzea ene irakurleen artean. Joder zu, Jaime T., nik beti sinatu izan dut idatzi dudana, bai ona bazen, bai txarra bazen, eta kritika gogorretan bereziki, kritikatuak, ni ezaguturik, kritika horri noraino kaso egin behar zion jakin zezan. Eta neroni ere, putakumea deitu behar badidate, aurpegira esatea gustatzen zait, begietara begiratzea. Eta neronek esan behar dudanean ere modu horretan gustatzen zait egitea. Zurekin alferrik, sinadurarik gabe ez bait dago erremediorik, eta orain, une hauetan, fantasma bati ari natzaiola sentitzen dut. Ez noa ezer esatera nere zutabeen defentsan. Ohar batzuk bakarrik. nik ez dut egun batean bai eta bestean ez idazten. Nik zazpi egunetarik bitan idazten dut. Gero, zein den miserablegoa, nere lana ala zurea? Nik ez dut inoiz idatzi nahi ez nuenik idatzi, eta inoiz ez dut idatzi nahi nuenik idatzi gabe utzi. zuk esan al dezakezu hori zure lanean?

Bestalde, iruditzen zait ez duzula oso ondo ulertzen

idazle profesionalaren kinka. Luzea da esplikatzeko (gainera debalde ari naizen honetan), eta ondo dakigu ere haize horiek nondik datozen eta zein aldeezinak diren.

Jubilatzeko esaten didazu gero. Jubilatuzaitetz zeu irakurle bezala, maila beharrezko bat heltzera iritsi ez bazara. Poz izugarria hartuko nuke benetan, kobarde bat ezabatzean nere irakurleetatik. Nere mundua ausardien mundua da, ez egunkaria enpresaren kontura irakurtzen duten geldoena.

Meritu bakarra daukazu, saria merezi ahal izateko. Zurea da, egin didaten kritika estúpidoetatik bizitzan erantzun dudan bakarra. Baina halere, ez da zure merezimendua hainbeste, neure akatsa baino, udaberriaren odolberotzeari amore eman diodalako. gainera anonimo zabiltza, eta ni nazkatu nintzen fantasmekin. Norbait kritikatu behar baduzu, eman ezazu aurpegia bere eta guzien aurrean. Nik astean bitan ematen dut, eta lasai, ez du hainbeste zimurtzen.

PAKO A.

Euskara 93

POSTMODERNO euskaldun edota friboloren bati atsegin ez bazaio ere, euskararen burokratei eta alderdi politikoetako arduradunei atsegin ez zaien modu berean, Euskal Herrian Euskaraz herri erakundeak Europarako Hauteskundeetan alderdi politikoek erabili duten euskara maila neurtu du, ohitura zahar -eta on- bati berriro ekinez.

Herriz herri ezarritako txartel, banderkin etabarretan erabilitako euskara kopurua herriz herri zabalduko zuten. Egunkarietan egindako iragarkiak aztertuz HBk %52 egin du euskaraz, %45 erdaraz eta %3 bietan; Eak, EEk eta PNVk %10a euskaraz; Eak %85, EEk %60 eta PNVk %90 erdaraz; bietan %30 EEk, PNVk ezer ere ez eta Eak %5a besterik ez.

Nabarmentzekoa da PP, IU, PSOE, CDS etabar alderdi espaiolak ez dituela sartu ere egiten EHEk bere kalkulotan seguruen -eta ez du arrazoirik falta horretarako- bat ere ez dutela egiten usnatzen duelako.

Dena den, prentsa idatziari eskainitako datuak dira horiek eta ez dute argitara eman telebista eta irratiaren erabilitako euskarari buruzko kopururik. Eta kanpaina honek irrati-telebista mailan izan du garrantzia... ondorioek nabarmendu duten moduan.

TRISTEA baldin bada ere behin eta berriz euskararen egoeraz ihardun behar izatea, tristeagoa da oraindik iragan berri diren Europako Legebiltzarrerako hauteskundeetan jazo dena: alderdi bat ezik beste inor akordatu ere ez egitea euskarak Europa bakar horretan izango duen paperaz.

Aldez aurretik doa euskara ez dagoela, eta ez dela egongo, Europako hizkuntz ofizialen artean. Katalanera ere ez dago nahiz eta, itxuraz bederen, guri baino askoz ere gehiago interesatu han ofizialki agertzea.

Hizkuntz aldetik datorkigun erasoaz ohartarazteko nahikoa dugu frankofoniaren ministrari frantziarraren asmoei begiratzea: berak segurutzat ematen du European ingelesa bigarren hizkuntz moduan hedatuta dagoela eta gehiago hedatuko dela oraindik. Hori dela eta bere egitasmoa da Europa mailan bigarren bi hizkuntz ezartzea ikasketetarako, frantsesak ere "chance" piska bat izango duelakoan horrela. Beldur da frantsesak European atzera egingo ote duen.

Frantziak neurriak hartu nahi ditu frantsesak atzera egin ez dezan eta euskaldunok aipatu ere ez gure hizkuntza. Hauteskundeetako kanpainen.

KANPAINAN barrena bakarrik ez. Lehendik, orain eta gerora ere entzun beharko dugu makina bat aldiz Jaurilaritzako Lehendakaritzak prestatutako Plangintzaz. Izena ere jarri zioten hauteskunde bezperatan: "Europa 93", nahiz eta izen egokiago izango zukeen "13. Star-Way".

Hirurehun mila milioitik gora konprometitu dituzte autobide, ubide eta txirotasunaren aurkako Plangintza horretan. Hauteskundeetan balio izan diela ohartzeko emaitzei begiratzea baino ez. Automobil, ur eta txiro ge-

hiago dago Euskal Herrian euskaldun baino! Ez da harritzekoa! Nahiz eta izan, ez bait zaigu inon ere entzuten! Hain gara gutxi euskaldunak!

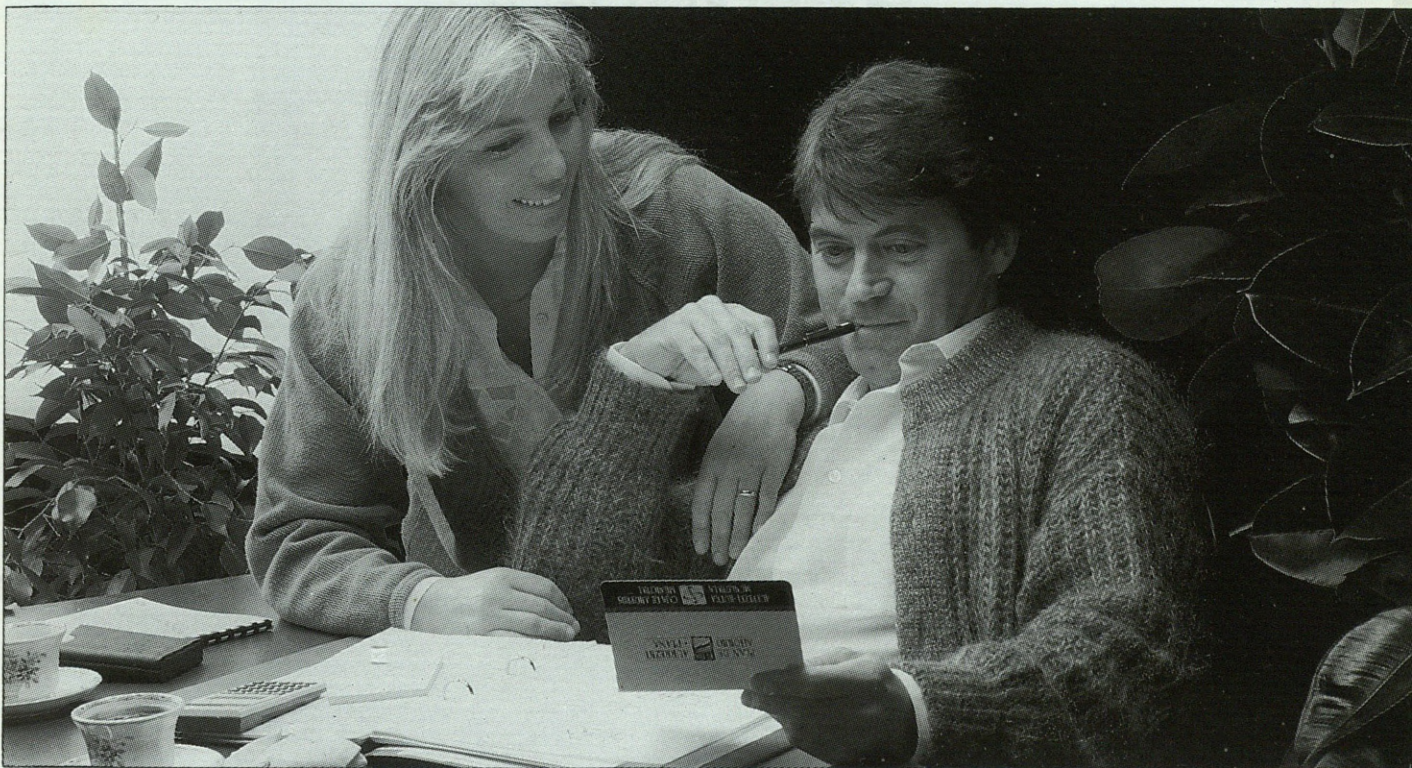
Ironiak alde batera, egunen batean oharu beharko gara orain Ardan-tza-Murua-Pradera etabarrek sinatu duten Plangintza baino Herri Egitasmo handiagokoa izango dela Euskarari behar adinako azpiegitura eskaintzea.

Milioiak beharko dira egitasmoa burutzen hasteko, milioiak egiteko eta beste asko aurrera ateratzeko. Baina milioiekin ez dugu aski. Jaurilaritzaren hizkuntz politikak erakutsi duenez, euskararen herri mugimendua behin eta berriz erasotzeak, mugimendua zatitzea eta ahultzeaz gain, herriaren axolagabekeria dakar motibazioa eta pizkundea baino.

MILIOIAK beharrezkoak dira ezinbesteko Plangintza egiteko, baina horrekin batera Euskal Herri osoaren partaidetza lortzea nahitaezko da Euskal Herria euskaldun izan dadin. Milioiak izan ditu orain arteko Jaurilaritzak nonbait. Baina ikusi denez ez euskararen Plangintza egiteko. Nahiago izan du "Europa 93", "Euskara 93" baino.

JOXE MOLLARRI

Plan on bat baduzu gogoan kontutan izan Kutxa.



Zure neurriko Plana aurki dezazun, zein edo zeintzu diren zuri hobekien datozkizunak aukeratu besterik ez duzu.

Etorkizunean, gauzak zuk aurrikusi bezala gerta daitezen.
Zuk nahi duzun bezala.

PENTSIO-PLANA

Errentagarria, zergaringarria eta zure neurrikoa. Etorkizuna duen dirua.

AURREZKI-PLAN ASEGURATUA

Oso interesgarria eta zergaringarria. Seguru hazten den dirua.

AURREZKI-PLANA

Interes handia aurrezki txikiarentzat. Piskanaka gehiagotzen den dirua da.

**AURREZKI-KUTXA
MUNIZIPALA**



**CAJA DE AHORROS
MUNICIPAL**

Aldean eraman alde guztietara



- Gipuzkoako Kutzako Txartela aldean eraman egunera egoteko. Diru-arazorik ez izateko.
- Kutzako zerbitzu guztiak eskura izateko modu automatikoan.
- Ordu-arazorik gabe.
- Edozein dendatan ordaintzeko modua izateko, dirua aldean eramaten ibili gabe. Eroso-eroso.
- GK Txartela duzu praktikoena.
- Oraindik gabe bazaude, eskuratu azkar.
- Gipuzkoako Kutzako GK Txartela aldean eraman alde guztietara.

GK ● ●

GIPUZKOAKO KUTXA
CAJA DE GUIPUZCOA